

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว
ในจังหวัดเชียงราย

Problems and legal measures concerning tourism management
in Chiang Rai

โดย อารีรัตน์ โกสิทธิ์ และคณะ

กรกฎาคม 2550

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว
ในจังหวัดเชียงราย

Problems and legal measures concerning tourism management
in Chiang Rai

โดย อาริรัตน์ โกสิทธิ์ และคณะ

กรกฎาคม 2550

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว
ในจังหวัดเชียงราย

Problems and legal measures concerning tourism management
in Chiang Rai

คณะผู้วิจัย
อารีรัตน์ โกสิทธิ์
ดามร คำไตรย์

สังกัด
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ชุดโครงการการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน
กลุ่มจังหวัดล้านนา

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่อง ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวใน จังหวัดเชียงรายเล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ คุณอุดม อ่อนนวล ผู้อำนวยการ สำนักงานท่องเที่ยว กีฬา และสันทนาการจังหวัดเชียงราย ที่รับเป็นผู้ใช้งานวิจัยชิ้นนี้ และได้สละ เวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่างๆ อันเป็นประโยชน์ รวมทั้งให้เกียรติเป็น ประธานในงานสัมมนาระดมความคิดเห็นที่ทางคณะผู้วิจัยได้จัดขึ้น คณะผู้วิจัยจึงขอกราบ ขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณสรียา บุญมาก ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคเหนือเขต 2 ที่ได้กรุณารับเป็นผู้ใช้งาน วิจัย และเป็นพี่ที่ปรึกษา โดยตลอดระยะเวลาในการเขียนงานวิจัยนี้ท่านได้ให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ รวมทั้งช่วยชี้แนะแนวทางในการเขียนงานวิจัยซึ่งนับว่ามีคุณค่าเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.มาฆะ ชิตตะสังคะ ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, คุณสมเกียรติ ชื่นธีระวงศ์ นายกสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย, คุณวรศักดิ์ ทาคำฟู ประธานชมรมมัคคุเทศก์จังหวัดเชียงราย, พ.ต.ท.ยุทธสิทธิ์ บุญกล้า สารวัตรตำรวจท่องเที่ยว และคุณหัสตินันท์ธร สองสมุทร ประชาสัมพันธ์สมาคมการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย ซึ่งทุกท่านเสียสละเวลามาร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ ข้อเสนอแนะต่างๆ ข้อมูลที่ได้รับเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเขียนงานวิจัย และบุคคลสำคัญอีก ท่านหนึ่งคือ คุณวิริยา ลาสกุล ที่ช่วยแปลบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษให้

สุดท้ายนี้ คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา และครูบาอาจารย์ ซึ่งให้การอบรม สั่งสอนและเป็นผู้ประศาสน์วิชา หากงานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการอยู่บ้าง คณะผู้วิจัย ขอกราบเป็นกตเวทิต์คุณแก่บิดามารดาและครูบาอาจารย์ แต่หากงานวิจัยฉบับนี้มีความบกพร่อง ประการใด คณะผู้วิจัยขอน้อมรับไว้

อารีรัตน์ โกสิทธิ์

ดามร คำไตรย์

กรกฎาคม 2550

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีทุนทางด้านการท่องเที่ยวสูง แต่ยังขาดการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ดี ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย ซึ่งอาจแบ่งได้เป็นหมวดหมู่ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม มลภาวะในแหล่งท่องเที่ยว ภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวถูกทำลาย การบุกรุกแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน ฯลฯ เป็นต้น ปัญหาเกี่ยวกับผู้ให้บริการท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งเป็นสองส่วน ได้แก่ ภาครัฐยังมีปัญหาเรื่องการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเมื่อเกิดปัญหา ในปัจจุบันยังมีกลไกที่ยังยาก เป็นอุปสรรคต่อการอำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยว ส่วนภาคเอกชน เช่น บริษัทนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ยังมีปัญหาเรื่องผู้ให้บริการบางส่วนไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เนื่องจากต้องการหลีกเลี่ยงค่าธรรมเนียมในการประกอบวิชาชีพ ฯลฯ เป็นต้น ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักท่องเที่ยวเอง ทั้งในส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีการปลอมเอกสารเพื่อทำการเข้าเมืองและปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดบริเวณชายแดน ฯลฯ เป็นต้น ประกอบกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันนั้นยังคงดำเนินการภายใต้กฎหมายเท่าที่มีอยู่และเท่าที่เจ้าหน้าที่สามารถจะดำเนินการได้ ซึ่งทำให้ปัญหาต่างๆ ยังไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร ซึ่งเมื่อพิจารณาจากกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้ว พบว่ามีกฎหมายที่กำหนดเรื่องต่างๆ ไว้บ้างอยู่พอสมควรแล้ว แต่ยังติดปัญหาในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งยังไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามในปัญหาบางประเด็นก็ยังไม่มีความเกี่ยวข้องในการบังคับใช้ได้ หรืออาจไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้โดยกฎหมายแต่ประการเดียว เช่น ปัญหาเรื่องการคมนาคมขนส่งเพื่อเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว อาจทำการแก้ไขได้โดยการจัดทำนโยบายในระดับจังหวัดเพื่อสนับสนุนการอำนวยความสะดวกดังกล่าว หรือในกรณีการจัดทำสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในจังหวัดเชียงรายอาจไม่สามารถแก้ไขได้โดยทางกฎหมาย แต่อาจดำเนินการทางนโยบายได้ ซึ่งจะเป็นแนวทางที่อาจดำเนินการต่อไปในอนาคตได้

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางด้านการจัดการท่องเที่ยวนั้น จังหวัดเชียงรายได้มีการวางยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวตามแนวทางของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อเป็นการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเดิมที่มีปัญหาให้กลับมาเป็นการท่องเที่ยวที่ดี และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้เกิดขึ้น

เพื่อสร้างศักยภาพในการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีโครงการรองรับยุทธศาสตร์ดังกล่าวมากมาย นับว่าเป็นแนวโน้มที่ดีสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยได้ วิเคราะห์ภาพรวมการท่องเที่ยวทั้งหมดแล้ว ประกอบกับความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว จึงเห็นว่าการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายนั้นควรมีการปรับปรุงแก้ไขในบางประการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการท่องเที่ยว และเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการท่องเที่ยวต่อไป ซึ่งแนวทางที่ควรจะมีการแก้ไขต่อไปในอนาคต ได้แก่ ส่วนของปัญหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการสร้างระเบียบปฏิบัติต่อสถานที่ต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องการรักษาความปลอดภัยและการรักษาความสะอาด และให้มีเจ้าหน้าที่ประจำสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งเพื่อดูแลรักษาและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง ควรมีการกำหนดให้มีการปิดปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งเป็นช่วงเวลาหนึ่งบ้าง เพื่อดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และสภาพของสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์อยู่เสมอ ควรมีการทบทวนกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องการผังเมืองในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อป้องกันปัญหาการบุกรุกสถานที่ท่องเที่ยว และเพื่อสร้างภูมิทัศน์ที่ดีสำหรับสถานที่ท่องเที่ยว ในส่วนของปัญหาเกี่ยวกับผู้ให้บริการนั้น ภาครัฐเองจะต้องพยายามจัดให้มีโครงการ One Stop Service เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ การจัดพื้นที่จุดพักนักท่องเที่ยวก่อนที่จะเดินทางเข้าประเทศไทย โดยให้นักท่องเที่ยวพักที่จุดเดียวและมีการตรวจเอกสารทุกขั้นตอนจนเสร็จเรียบร้อย โครงการรับแจ้งเรื่องร้องเรียนของนักท่องเที่ยวเมื่อประสบปัญหาให้สามารถแจ้ง ณ จุดเดียว และสามารถดำเนินการจนเสร็จสิ้นได้ นอกจากนั้น ควรมีการสนับสนุนงบประมาณการท่องเที่ยวให้แก่หน่วยงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย และดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ส่วนของภาคเอกชนนั้น จะต้องสร้างมาตรการในการควบคุมและตรวจตราการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในจังหวัดเชียงรายให้มีเข้มงวดมากขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาบริษัทนำเที่ยวและมัคคุเทศก์เถื่อน อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการเอารักเอาเปรียบนักท่องเที่ยว นอกจากนั้นยังควรสร้างมาตรการตรวจตราที่เข้มงวดในเรื่องการควบคุมสถานบริการในจังหวัดเชียงรายให้มากขึ้น ควรมีการสร้างหน่วยงานย่อยในการบังคับใช้และตรวจตราตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อป้องกันการเอารักเอาเปรียบนักท่องเที่ยวทั้งในแง่ของการโกงราคาค่าบริการ และการขายสินค้าไม่มีคุณภาพให้นักท่องเที่ยว และ

จะต้องส่งเสริมให้มัคคุเทศก์ชาวไทยคำนึงถึงการรักษาเอกลักษณ์ของศิลปะและวัฒนธรรมไทยให้มากขึ้น เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าต่างชาติเข้าใจเอกลักษณ์ความเป็นไทยมากขึ้น ในส่วนของปัญหาอันเกิดจากนักท่องเที่ยว ควรมีการควบคุมเรื่องการตรวจตราเอกสารของนักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันนักท่องเที่ยวปลอมแปลงเอกสารเพื่อเดินทางเข้าประเทศและเน้นมาตรการเพื่อตรวจสิ่งเสพติดจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG48O0021

ชื่อโครงการ : ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัด
เชียงราย

ชื่อนักวิจัย : อารีรัตน์ โกสิทิ, ดามร คำไตรย์
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

E-mail Address : areerat_kosit@hotmail.com, eusebio_dk@yahoo.com

ระยะเวลาโครงการ : 1 กันยายน 2548 – 31 สิงหาคม 2549

จังหวัดเชียงรายมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายประเภทด้วยกัน อาทิเช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนสถานที่สำคัญ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและหัตถกรรม รวมทั้งงานศิลปะจากกลุ่มศิลปินทั้งหลาย จากสิ่งต่างๆ เหล่านี้ นับได้ว่าจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพที่สูงในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ทางด้านการท่องเที่ยวแก่จังหวัดเชียงราย

อย่างไรก็ตาม จากกระแสการหลั่งไหลของบรรดานักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดเชียงราย ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการและมีการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านต่างๆ ตามมา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานของอาหารหรือสินค้าที่ขายแก่นักท่องเที่ยว ปัญหาการก่อสร้างอาคารสถานที่ต่างๆ ซึ่งไม่เป็นระเบียบ ทำให้บดบังทัศนียภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบการขนส่งมีการโกงราคาค่าโดยสารแก่นักท่องเที่ยว ปัญหาความเสื่อมโทรมที่จะเกิดจากแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาการจัดการกับขยะมูลฝอยหรือน้ำเสียจากสถานบริการหรือโรงแรมต่างๆ รวมถึงปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ดังนั้น เพื่อที่จะขจัดปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันและรวมทั้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงสภาพปัญหาและมาตรการทางกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่สามารถนำมาใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะสามารถเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่อไปในอนาคต

คำหลัก : กฎหมาย, การท่องเที่ยว, เชียงราย

ABSTRACT

Project Code : RDG48O0021

Project Title : Problems and legal measures concerning tourism management
in Chiang Rai

Investigators : Kosit A, Kamtraï D

Mae Fah Luang University

E-mail Address : areerat.kosit@hotmail.com, eusebio.dk@yahoo.com

Project Duration : 1 September 2005 – 30 August 2006

There are different places for serving touring management in Chiang Rai province such as Tropicana forests, beautiful Kok River, Mae Korn waterfall as the most and unique spectacular natural places, the historic and religious resources and cultural and handcraft centers. These are the crucial features that engine this province to meet a highest capacity for both of in-bound and out-bound tourism.

However, the significant changes in Chiang Rai are an unexpected outcome from the dramatic growth in touring. This is because the negative impact in the rapid extension from the city to the rural remote areas and the local people's way of life. The most crucial problems usually caused from the above phenomena are such as foods and souvenirs for feeding the touring industry tending to be under the standards, the constructions are possibly out of order diluting the fantastic not follow the good ways of business, the recession in renovation and improvement of touring spectacular places, transportation systems can clearly not follow the good ways of business, the recession in renovation and improvement of touring places, poor ways of sewing and cleaning systems, and including the problems of government agencies that may lead a huge obstacle for growing this type of business. Thus, for solving those problems which have been occurred since the early stage of this industry and revering the concerning points that may be issued in the near future, the study on the referred topics are to be required and

necessary, so as to, the effective ways of measurements and relating laws and regulations for driving this industry into the suitable and effective track must be pointed out. As a result, the study may bring about a great solution for contributing capacity in tourism industry for this province, Chiang Rai.

Keyword : Legal, Tourism, Chiang Rai

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
Abstract	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 สมมติฐาน	2
1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
1.4 คำถามการวิจัย	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
1.6 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	4
1.8 ขั้นตอนและวิธีการศึกษา	5
1.9 ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.10 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ.....	6
1.11 แนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	6
บทที่ 2 บรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
2.1.1 ทฤษฎีเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	7
2.1.2 หลักการเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม	10
2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายกับการท่องเที่ยว	18
2.2.1 กฎหมายกับการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวของรัฐ	19
2.2.2 กฎหมายกับการก่อตั้งสถาบันในการจัดการท่องเที่ยว	21
2.2.3 กฎหมายกับการรักษาศิลปะและวัฒนธรรม	22

2.2.4 กฎหมายกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม	23
2.2.5 กฎหมายกับการควบคุมการเดินทางเข้า-ออกประเทศ	23
2.3 ทบทวนวรรณกรรม	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
3.1 กลุ่มตัวอย่าง.....	35
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย	38
บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
5.1 สรุปผลการวิจัย	78
5.2 อภิปรายผลการศึกษาวิจัย	79
5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป	80
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522	
ภาคผนวก ข. พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535	
ภาคผนวก ค. กำหนดการสัมมนา	
ภาคผนวก ง.ถอดเทปประกอบการสัมมนา	
ภาคผนวก จ.ภาพประกอบการสัมมนา	
ภาคผนวก ฉ.บทความการวิจัย	
ภาคผนวก ช.ประวัติผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

เชียงรายเป็นจังหวัดที่อยู่เหนือสุดของประเทศไทย ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีที่ราบอันอุดมสมบูรณ์ริมฝั่งแม่น้ำหลายสาย พื้นที่ส่วนใหญ่มีความลาดชันมาก สภาพธรรมชาติปกคลุมด้วยป่าไม้นานาพันธุ์ และมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายประเภทด้วยกัน อาทิเช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น วนอุทยานน้ำตกขุนกรณ์ น้ำตกห้วยแม่ซ้าย สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ ดอยวาวี อุทยานแห่งชาติดอยหลวง ภูชี้ฟ้า สวนแม่ฟ้าหลวง ดอยหัวแม่คำ เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ และศาสนสถานที่เลื่องชื่อ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเจดีย์หลวง โบราณสถานม่อนผาต้าย วนอุทยานประวัติศาสตร์เวียงรุ้ง วัดพระแก้ว วัดพระสิงห์ วัดพระธาตุจอมกิตติ วัดพระเจ้าล้านทอง วัดพระธาตุดอยภูแก้ว วัดร่องขุน เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและหัตถกรรม รวมทั้งงานศิลปะจากกลุ่มศิลปินทั้งหลาย เช่น งานวัฒนธรรมสัมพันธ์ลุ่มน้ำโขง ผลิตภัณฑ์เซรามิกจากดอยดินแดง กลุ่มทอผ้าบ้านหาดบ้าย (ไทยลื้อ) หมู่บ้านกะเหรี่ยงรวมมิตร ทำเรือปัก เป็นต้น

จากแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เหล่านี้ ทำให้บรรดานักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศพากันมาท่องเที่ยวยังจังหวัดเชียงรายไม่ขาดสาย โดยสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนเชียงรายในปี พ.ศ. 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,013,946 คน จำแนกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 661,370 คน และชาวต่างประเทศ 352,576 คน และในปี พ.ศ. 2546 มีจำนวนทั้งสิ้น 988,989 คน จำแนกเป็นชาวไทย 708,794 และชาวต่างประเทศ 280,195 คน ส่วนในปีที่ผ่านมาคือ พ.ศ. 2547 มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนเชียงรายเป็นจำนวนทั้งสิ้น 1,072,872 คน โดยจำแนกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 792,961 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 279,911 คน (http://www2.tat.or.th/stat/web/static_tst.php) จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวนับล้านคนที่มาเยือนเชียงราย นับเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวที่สูงจังหวัดหนึ่ง และสร้างรายได้ทางด้านการท่องเที่ยวแก่จังหวัดเชียงรายจำนวนมาก

จากกระแสการหลั่งไหลของบรรดานักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดเชียงราย แม้ว่าจะเกิดผลดี กล่าวคือก่อให้เกิดรายได้จำนวนมหาศาล แต่ผลกระทบที่เกิดจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็ส่งผลกระทบและเกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการ ในจังหวัดเชียงราย เช่น ปัญหาการก่อสร้างอาคารสถานที่ต่างๆ ซึ่งไม่เป็นระเบียบ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบการขนส่ง ปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานของอาหารหรือสินค้าที่ขายแก่นักท่องเที่ยว ปัญหาความเสื่อมโทรมที่จะเกิดแก่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ปัญหาการจัดการกับขยะมูลฝอยหรือน้ำเสียจากสถานบริการหรือโรงแรมต่างๆ รวมถึงปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะ เป็นอุปสรรคต่อการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ดังนั้น เพื่อที่จะหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และรวมทั้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และหามาตรการทางกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่สามารถนำมาใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะสามารถเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่อไปในอนาคต

1.2 สมมติฐาน

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีทุนทางด้านการท่องเที่ยวสูง แต่ยังขาดการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ดี ประกอบกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวยังไม่มีประสิทธิภาพที่ดีพอ จึงทำให้เกิดปัญหาด้านต่างๆ ดังนั้นจึงต้องหามาตรการทางด้านกฎหมายที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้บังคับ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้ดียิ่งขึ้น

1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในปัจจุบันเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาแนวทางในเชิงกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกแก่การท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย
- 3. เพื่อเสนอมาตรการที่เป็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพการ ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย

1.4 คำถามการวิจัย

1. สภาพกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายเป็นอย่างไรบ้าง
2. ปัจจุบันจังหวัดเชียงรายมีอุปสรรคทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง
3. มีแนวทางใดหรือไม่ที่สามารถจะพัฒนามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ด้วยความสมัครใจ ด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตาม ที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ (นิคม จารุมณี, 2544)

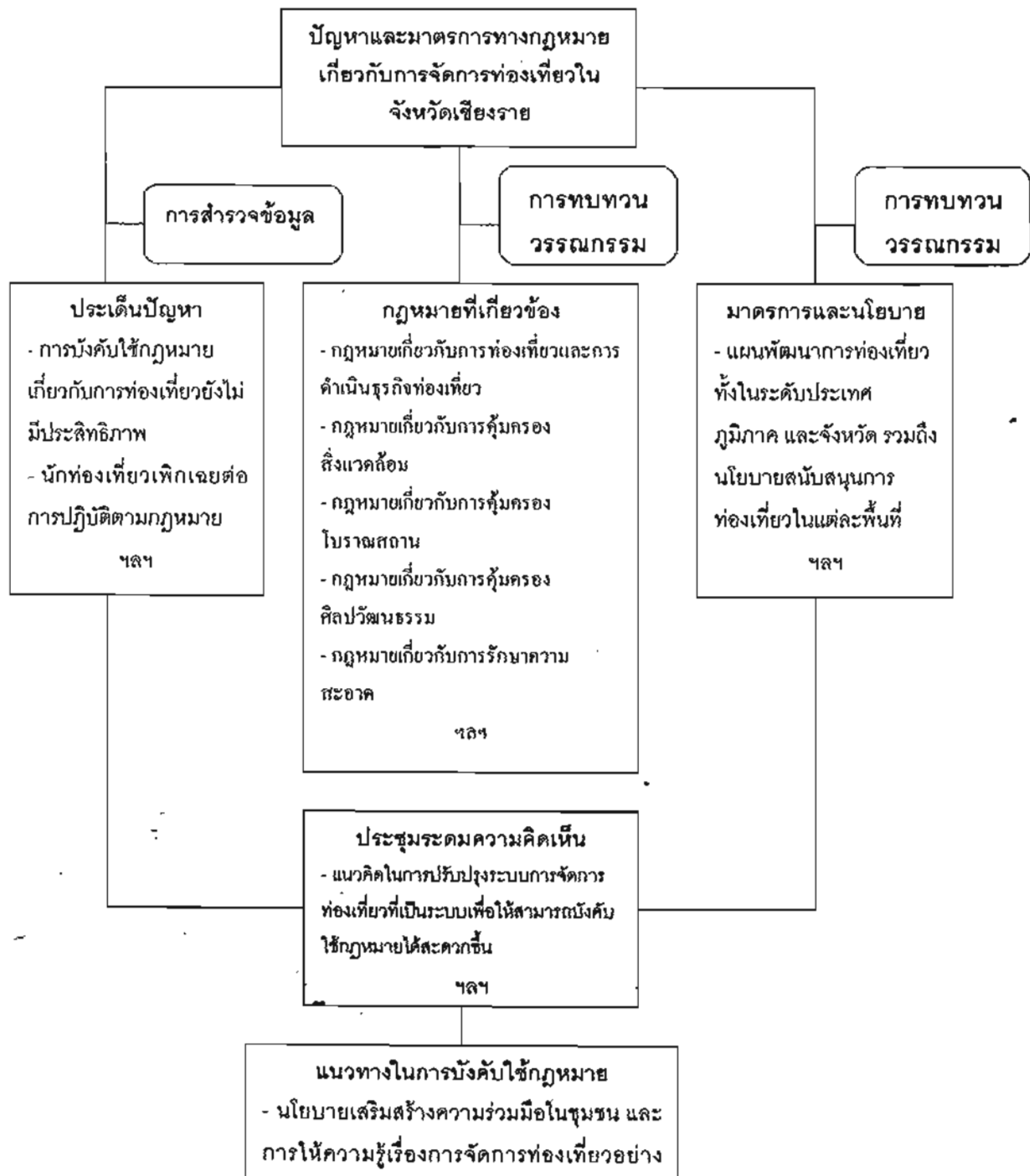
การจัดการท่องเที่ยว หมายถึง ระบบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ที่สามารถควบคุม และอำนวยความสะดวกแก่การท่องเที่ยวได้

กฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว หมายถึง กฎหมายที่นำมาบังคับใช้ และมีผลกับการท่องเที่ยวในทุกรูปแบบ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้จะศึกษากฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเท่าที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดเชียงราย เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม กฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยว กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน ฯลฯ โดยขอบเขตพื้นที่ที่จะศึกษาปัญหา คือ ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงแสน โดยเก็บข้อมูลจากการประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

1.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

1.8 ขั้นตอนและวิธีการศึกษา

1.8.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

การเก็บข้อมูลจากเอกสารนั้น ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นเอกสารทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี นโยบาย มาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ตลอดจนแผนการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุดและเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์มากที่สุด

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ทั้งเจ้าหน้าที่ภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน

1.8.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่ใช้การบรรยาย โดยเปรียบเทียบกฎหมาย มาตรการทางกฎหมาย กับข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในจังหวัดเชียงราย

1.8.3 การจัดทำข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์มาทำการพิจารณาและจัดทำเป็นข้อเสนอแนะสำหรับแก้ไขปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายที่มีความเหมาะสม เพื่อเผยแพร่แก่องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายต่อไป

1.9 ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบปัญหาที่แท้จริงของการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย
2. ทราบแนวทางในการกำหนดมาตรการทางด้านกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย
3. สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนามาตรการทางด้านกฎหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายได้

1.10 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

1. ทำให้เข้าใจสภาพปัญหาที่แท้จริงเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย
2. สามารถสร้างมาตรการทางด้านกฎหมายที่จะช่วยพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายเพื่อเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยวได้
3. สามารถกำหนดมาตรการเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตต่อไปได้

1.11 แนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลในระยะสั้น

- 1) ใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในปัจจุบัน
- 2) สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

2. ผลในระยะยาว

- 1) ใช้เป็นแนวทางสร้างนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อจังหวัดเชียงรายในอนาคต
- 2) ช่วยทำให้การท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายพัฒนาต่อไปได้อย่างยั่งยืน

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาข้อมูลต่างๆ ของคณะผู้วิจัย พบว่าเป็นการยากที่จะระบุถึงทฤษฎีที่แท้จริงของการท่องเที่ยวโดยตรงได้อย่างชัดเจน เนื่องจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเท่าที่ปรากฏนั้นมักเป็นทฤษฎีหลักการ หรือแนวคิดที่มาจากทฤษฎีของศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ซึ่งจากการศึกษาวิจัย คณะผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่ของทฤษฎี แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวออกมาดังนี้

2.1.1 ทฤษฎีเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

อาจกล่าวได้ว่าหลักการเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนี้เป็นการนำแนวคิดของ 2 หลักการให้มาบรรจบกัน คือ แนวคิดเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืน มารวมกับแนวคิดในการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระแสการพัฒนายั่งยืนของโลกเกิดขึ้นเมื่อครั้งมีการประชุมสุดยอดสิ่งแวดล้อมโลก หรือ "Earth Summit" เมื่อปี พ.ศ. 2535 ที่ เมืองริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล มีส่วนผลักดันให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ประการ ซึ่งประกอบด้วย

- (1) กระแสความต้องการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ
- (2) กระแสความต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในด้านการศึกษาเรียนรู้
- (3) กระแสความต้องการพัฒนาคน

จากกระแสการพัฒนาทั้ง 3 ประการดังกล่าวมีผลต่อการปรับตัวของระบบการท่องเที่ยว และระบบการจัดการท่องเที่ยวในการริเริ่มการแสวงหาการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ (Alternative Tourism) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและทดแทนการท่องเที่ยวตามประเพณีนิยม (Conventional Tourism) แบบเดิมๆ ที่เคยปฏิบัติกันมาในอดีต (ลินด์ สโรบล, ประชาคมวิจัย ฉบับที่ 57 หน้า 15 - 21)

นิยามของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยที่มีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวนี้มีความหมายถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคมและความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศ (ศุภวรรณ โพธิ์นาค, 2545) โดยจะต้องเกิดผลกระทบน้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้ยาวนานที่สุด (แล ล่อง ท่องนิเวศ, 2544) อีกด้วย

จากนิยามดังกล่าวข้างต้น มีผู้ให้คำขยายความหลักการเบื้องต้น ดังนี้

- 1) การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญ และเป็นแนวทางการทำธุรกิจในระยะยาว
- 2) การลดการบริโภคที่มากเกินไป และการลดของเสีย จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาว และเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยว
- 3) การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว และช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- 4) การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว
- 5) การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยพิจารณาด้านราคา และคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย
- 6) การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของท้องถิ่นในสาขาการท่องเที่ยว ไม่เพียงแต่สร้างผลตอบแทนแก่ประชาชนและสิ่งแวดล้อมโดยรวม แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวอีกด้วย
- 7) การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ ระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้อง มีความจำเป็นในการที่จะร่วมงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งร่วมแก้ไข ปัญหา และลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน

8) การฝึกอบรมบุคลากร โดยสอดคล้องแนวคิดและวิถีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืน
ต่อบุคลากรท้องถิ่นในทุกระดับ จะช่วยยกระดับการบริการการท่องเที่ยว

9) การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารอย่างพร้อมมูล จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและ
เคารพในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว และจะช่วยยกระดับ
ความพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย

10) การวิจัยและการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต่อการช่วยแก้ไข
ปัญหา และเกิดผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวและนักลงทุน (ศุภวรรณ โพธิ์นาค, หน้า
21-22)

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาถึงหลักการที่เป็นการขยายความของความหมายเรื่องการ
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแล้ว จะพบว่าจุดประสงค์ที่เป็นหลักสำคัญคือแนวคิดเรื่องการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในระยะยาว โดยการพัฒนาทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ
ท่องเที่ยวให้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น จากหลักการ
ทั้งหมดเราอาจสรุปทฤษฎีเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญได้ดังนี้ คือ

1) การท่องเที่ยวจะต้องเริ่มไปพร้อมกับการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างกว้างขวาง และ
ชุมชนจะต้องมีส่วนในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วย

2) การท่องเที่ยวควรจะนำมาซึ่งคุณภาพของการจ้างแรงงานในชุมชนนั้นๆ และควรมี
การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจท้องถิ่นกับการท่องเที่ยว

3) ควรมีแนวทางการปฏิบัติสำหรับการท่องเที่ยวในทุกระดับ ทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค
และท้องถิ่น โดยอยู่บนพื้นฐานของมาตรฐานระหว่างประเทศอันเป็นที่ยอมรับ และควรมีแนวทางใน
การจัดการท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบ การตรวจตราผลกระทบต่างๆ ที่เพิ่มขึ้น และจำกัดความ
เปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้

4) จะต้องมีการสร้างองค์ความรู้และโครงการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความสามารถใน
การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (<http://www.gdrc.org/uem/eco-tour/etour-principles.html>)

ทั้งนี้ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะต้องเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งหมดโดยมุ่งสู่
ความยั่งยืน กล่าวโดยสรุปคือ กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องสามารถดำรงอยู่ได้ มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยม

เยือนอย่างสม่ำเสมอ ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย กิจกรรมบริการมีกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอ ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม จะต้องไม่มีหรือมีน้อยที่สุด มีแต่การจัดการอย่างยั่งยืนเท่านั้น จึงจะสามารถคงความยั่งยืนของการท่องเที่ยวไว้ได้ (ศุภวรรณ โพธิ์นาค, หน้า 22) และเมื่อการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยั่งยืนแล้ว ย่อมเป็นส่วนผลักดันให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป

2.1.2 หลักการเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม

แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมนั้นเกิดขึ้นมาจากการที่รูปแบบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาแต่เดิมนั้น ชุมชนได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวน้อยมากหรือแทบจะไม่ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวเลย แต่กลับเป็นผู้ที่ต้องรับผลกระทบจากการท่องเที่ยวหลายประการ ทั้งจากการที่มลภาวะเพิ่มขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย ฯลฯ จึงมีการสร้างแนวคิดใหม่เพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวมากขึ้น และเป็นการสร้างโจทย์ใหม่ว่า “การท่องเที่ยวจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนได้อย่างไร” (พจนา สวนศรี, 2546) โดยการท่องเที่ยวที่ชุมชนมีส่วนร่วมนั้นมีความหมายและองค์ประกอบดังที่จะได้กล่าวต่อไป ดังนี้

ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน (พจนา สวนศรี, หน้า 14)

อย่างไรก็ดีความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งมีหลักการคือชุมชนมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ได้มีชื่ออื่นๆ ที่ใกล้เคียง ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) - การท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน (Community Based Ecotourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย (Eco and Adventure Tourism) และการท่องเที่ยวแบบพักบ้านชาวบ้าน (Home stay) (พจนา สวนศรี, หน้า 13) ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่าไม่ว่าจะใช้ชื่อว่าอย่างไรก็ตาม แต่แนวคิดหรือหลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวที่มีชื่อคล้ายคลึงกันดังที่กล่าวข้างต้น

ล้วนแล้วแต่มีแนวคิดที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ชุมชนที่อยู่ในพื้นที่การท่องเที่ยวจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา หรือการจัดการท่องเที่ยว นอกจากนั้นนักท่องเที่ยวจะต้องมีส่วนร่วมกับการพัฒนาการท่องเที่ยวไปพร้อมกับชุมชนด้วย โดยทั้งสองกลุ่มจะต้องมีส่วนร่วมกันในการอนุรักษ์ สงวน หรือดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว อันครอบคลุมถึงการคำนึงถึงการรักษาสีเขียวแวดล้อม ศิลปะและวัฒนธรรมของการท่องเที่ยว และสามารถแสวงประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งในแง่ของ ความบันเทิง และสาระความรู้จากแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อ สถานที่ท่องเที่ยว และชุมชนของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการท่องเที่ยวอย่างสูงสุด และเป็นการสร้างประโยชน์แก่ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น จากแนวคิดหลักร่วมกันดังที่ได้กล่าวมา ชื่อที่ใกล้เคียงกับแนวคิดดังกล่าวที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะสอดคล้องที่สุดคือ คำว่า “การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม” และใช้ชื่ออื่นๆ ที่ใกล้เคียงมาเป็นเรื่องอธิบายถึงหลักการปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป โดยใช้แนวคิดหลักร่วมกันดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น

หลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนให้ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว โดยมีหลักการสำคัญ คือ

1. ชุมชนเป็นเจ้าของ
2. ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดทิศทาง
3. ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
4. ยกระดับคุณภาพชีวิต
5. มีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม
6. คงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น
7. ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม
8. เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
9. เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น
10. มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน (พจนานุกรม, หน้า 12)

ทั้งนี้ก็เพื่อให้ชุมชนและนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว โดยเป็นการเรียนรู้ และปฏิบัติร่วมกันไปพร้อมกัน

องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มี 4 ประการด้วยกัน คือ

1. องค์ประกอบทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

สาระสำคัญขององค์ประกอบทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม คือ ชุมชนจะต้องมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีวิถีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

2. องค์ประกอบทางด้านองค์กรชุมชน

สิ่งสำคัญขององค์กรชุมชน คือ ชุมชนจะต้องมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน มีผู้มีความรู้และมีทักษะในเรื่องต่างๆ ที่หลากหลายและชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาด้วย

3. องค์ประกอบทางการจัดการ

สำหรับองค์ประกอบทางการจัดการนั้น จำเป็นจะต้องมีกฎ-กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้ มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม และมีกองทุนของชุมชนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

4. องค์ประกอบทางการเรียนรู้

องค์ประกอบทางการเรียนรู้นั้นจะต้องมีลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีระบบการจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน และมีการสร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน (พจนานุกรม, หน้า 15)

อย่างไรก็ดี ในความหมายของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้แนวคิดเดียวกันนั้น มีผู้ให้ชื่อเรียกที่หลากหลายแตกต่างกัน จึงควรทำความเข้าใจถึงหลักการของการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ที่มีชื่อแตกต่างกันออกไป ดังต่อไปนี้

1) ทฤษฎีเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ที่หลายประเทศให้ความสนใจ ทั้งนี้เนื่องจากหลายฝ่ายจากเห็นว่าการท่องเที่ยวรูปแบบดังกล่าวนี้จะนำมาซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้ไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับการศึกษาหรือการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์มากกว่าการจัดการลดหรือปราศจากผลกระทบต่อการท่องเที่ยวและทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจเท่านั้น แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการรักษาสีเขียวและให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยวไปพร้อมกันด้วย (สุภาวรรณ โพธิ์นาค, หน้า 23)

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

มีผู้ให้นิยามความหมายของคำว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้หลายความหมาย ดังนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา ชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ (สุภาวรรณ โพธิ์นาค, หน้า 23)

Hector Ceballos - Lascuriain แห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการอนุรักษ์ ซึ่งนับว่าเป็นบุคคลแรกที่กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในการประชุมที่ประเทศเม็กซิโกเมื่อ ค.ศ. 1988 ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณและสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น (<http://kiskeya-alternative.org/repdom/abstracts-rd2000.html>)

Elizabeth Boo ให้ความหมายว่า คือ การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (พจนนา สวนศรี, 2546)

The Eco-Tourism Society ได้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น (พจนา สวนศรี, หน้า 24)

โดยสรุปแล้ว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น่าจะหมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งจัดได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่จำกัดโดยรูปแบบ สถานที่ และกลุ่มนักท่องเที่ยว แต่ไม่ใช่เป็นระบบของการจัดการท่องเที่ยวที่จะช่วยก่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีระบบการจัดการที่ดีตามหลักการที่ได้กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้น น่าจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาทางการท่องเที่ยวในทางที่ดีขึ้น และหากการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นสิ่งหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มุ่งเน้น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ก็น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่อาจส่งเสริมการท่องเที่ยวให้พัฒนามากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. ด้านพื้นที่ จะต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
2. ด้านการจัดการ ต้องมีการจัดการอย่างยั่งยืน มีการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม และไม่ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
3. สำหรับด้านกิจกรรมและกระบวนการของการท่องเที่ยวนั้น จะต้องมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ และมีการสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกต่อนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและประชาชนท้องถิ่น
4. ในด้านการมีส่วนร่วม จะต้องให้ชุมชนและประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม มีการกระจายรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิต นอกจากนี้ยังจะต้องมีผลตอบแทนจากการท่องเที่ยวนำกลับมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้วย (พจนา สวนศรี, หน้า 16)

ดังที่ได้กล่าวในเบื้องต้นว่าการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดี จะทำให้ได้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและนักท่องเที่ยว สร้างการเรียนรู้และความตระหนักในความสำคัญทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นเสมือนแหล่งกำเนิดของชีวิตและระบบนิเวศ อันจะนำไปสู่แนวทางเพื่อการอนุรักษ์และคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติต่อไป

2) ทฤษฎีเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีจุดเริ่มต้นมาจากแนวคิดเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่นเดียวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งทั้งหมดต่างก็มุ่งไปที่ประเด็นของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเป็นความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงเป็นการสร้างตลาดการท่องเที่ยวในด้านการศึกษาเรียนรู้ และการพัฒนาคน โดยแนวคิดพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วมนั้นมีลักษณะเช่นเดียวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เพียงแต่เป็นการเรียกชื่อที่ต่างกันเท่านั้น หากจะให้นิยามที่ชัดเจนขึ้นย่อมหมายถึงลักษณะการท่องเที่ยวที่เป็นทางเลือกในการจัดการท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามากำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวบนฐานความคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตและวิถีการผลิตของชุมชน มาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถและบทบาทที่สำคัญในการดำเนินงานตั้งแต่การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปบทเรียน และมุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกหลาน และเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ (http://www.trf.or.th/tips/x.asp?Art_ID=51)

3) แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม โดยการท่องเที่ยวรูปแบบนี้นักท่องเที่ยวจะได้ทั้งความเพลิดเพลินและสามารถนำความรู้กลับไปประยุกต์ใช้หรือประกอบอาชีพได้ เหนืออื่นใดนี้คือการได้หวนกลับไปค้นหา เรียนรู้ เข้าใจ ภาควิชาภูมิกับอาชีพเกษตรกรรม รากฐานของแผ่นดินไทย ที่เปี่ยมไปด้วยคุณค่าภายใต้แนวคิดปรัชญา องค์ความรู้ ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษเกษตรกรไทย ได้สัมผัสกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชนบท ชนบวรธรรมนิยม วัฒนธรรม ประเพณี รูปแบบกิจกรรม และการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่หลากหลาย ทั้งวิถีดั้งเดิมจนถึงการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ท่ามกลางทัศนียภาพธรรมชาติที่สวยงาม บริหารจัดการโดยเกษตรกรหรือชุมชน ความประทับใจที่เกิดจากการได้ชม ชิม ชี้อผลิตภัณฑ์ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ก่อเกิดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์แก่ผู้มาท่องเที่ยว ทั้งยังส่งผลให้เกิด

รายได้แก่ชุมชน จากการจำหน่ายผลผลิตการเกษตร ผลิตภัณฑ์แปรรูป ค่าตอบแทนจากการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว (http://www.geocities.com/agrotour_t/meaning.html)

โดยนิยามแล้ว การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์ เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้ มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น (<http://www.greenzonethailand.com>) ทั้งนี้โดยคงแนวคิดในการมุ่งตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นๆ ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมหรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้สามารถดำรงอยู่ได้ยาวนานที่สุด

4) ทฤษฎีเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย ถือเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ชุมชนและนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเป็นการผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยว 2 ลักษณะคือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย ซึ่งมีแนวคิดร่วมกันตรงที่เป็นการท่องเที่ยวไปในสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยนิยามของการท่องเที่ยวแบบผจญภัย เป็นดังนี้

การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Travel) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ ที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนจะเข้าไปเที่ยวแล้วได้รับความสนุกสนานตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย มีความทรงจำ ความปลอดภัย และได้ประสบการณ์ใหม่ (<http://www.greenzonethailand.com>)

ทั้งนี้ หากเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย จะต้องมีการเพิ่มเติมวัตถุประสงค์เข้าไปอีกคือจะต้องเป็นไปเพื่อการศึกษา ชื่นชมและเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบ

นิเวศ อันเป็นแนวทางพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วย ซึ่งจะทำให้แนวคิดของทั้ง 2 รูปแบบการท่องเที่ยวมาบรรจบกันลงในแนวคิดร่วมกัน

5) แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวแบบพักบ้านชาวบ้าน

การท่องเที่ยวโดยพักบ้านชาวบ้าน (Home stay) เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการที่พักของการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม โดยใช้เรื่องการพักบ้านชาวบ้านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาบ้านสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ และยังเป็นการกลั่นกรองนักท่องเที่ยวอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งหากนักท่องเที่ยวยอมรับเรื่องการนอนพักบ้านชาวบ้าน ซึ่งโดยปกติแล้วก็ไม่สะดวกมากนักหากเทียบกับโรงแรมหรือรีสอร์ท ก็น่าสนใจเรียนรู้วิถีชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ชาวบ้านต้องการ และการจัดบ้านเป็น Home stay ก็ไม่ได้ลงทุนอะไรมากนักนอกจากที่นอน หมอน มุ้ง ซึ่งโดยปกติหมู่บ้านชนบทของไทยมีสิ่งเหล่านี้ไว้สำหรับแขกหรือญาติสนิทที่มาเยี่ยมเยียนอยู่แล้ว (พจนา สวนศรี, หน้า 18)

นอกจากนี้แล้ว การท่องเที่ยวโดยพักบ้านชาวบ้านเป็นลักษณะการท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่นั้นๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการศึกษาถึงความแตกต่างของความเป็นอยู่ของชุมชนในสังคมที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความเข้าใจถึงสังคมที่แตกต่างกันมากขึ้น ก่อให้เกิดความตระหนักถึงการเคารพต่อวิถีชีวิตของชุมชนที่แตกต่างและการให้ความสำคัญกับการสงวนรักษาชุมชนอื่นๆ มากขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน การจัด Home stay จึงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีการนำไปส่งเสริมในชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติค่อนข้างมาก สำหรับแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นเมืองธุรกิจนั้นมีอยู่ในบางพื้นที่ ในส่วนของสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาตินั้น หากมีการนำทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวดังเช่นการท่องเที่ยวที่ชุมชนมีส่วนร่วม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย การท่องเที่ยวแบบพักบ้านชาวบ้าน หรือและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาใช้ในการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายย่อมจะก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย เพราะจะทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างของ

ชุมชนที่หลากหลายในจังหวัดเชียงราย เช่น วัฒนธรรมของชุมชนแถบชนบทของจังหวัดเชียงราย หรือ วัฒนธรรมของชนเผ่าต่างๆ ในพื้นที่รอบๆ จังหวัดเชียงราย เป็นต้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจและการเคารพถึงความแตกต่างกันของชุมชนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคิดถึงเรื่องการคุ้มครองและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมถึงการพัฒนาระบบการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยเป็นไปตามกลไกของกฎหมาย และมาตรการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ ย่อมจะทำให้การท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงรายเพิ่มมากขึ้น สำหรับในส่วนของการท่องเที่ยวที่เป็นเมืองธุรกิจนั้น หากมีการคำนึงถึงการจัดการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีมาตรการทางกฎหมายที่ควบคุมการประกอบธุรกิจให้เอื้อประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว ป้องกันไม่ให้มีผู้ค้าที่เอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว การจัดการสาธารณูปโภคอย่างได้มาตรฐาน รวมถึงการคุ้มครองความปลอดภัยในการท่องเที่ยวให้แก่ นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ย่อมทำให้การท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เพราะจะเป็นการสร้างมาตรฐานที่ดีสำหรับการท่องเที่ยว และจะเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายให้มีความมั่นคงในระยะยาวต่อไป

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายกับการท่องเที่ยว

กฎหมายมีส่วนสำคัญต่อการบริหารงานของรัฐบาลในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่วางแนวทางการปฏิบัติเป็นการทั่วไปแก่ประชาชนในประเทศหนึ่งๆ ซึ่งฝ่ายนิติบัญญัติของประเทศจะออกกฎหมายเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาก็โดยเป็นการตอบสนองต่อความจำเป็นของประเทศในช่วงเวลานั้น และเพื่อเป็นการแสดงถึงแนวนโยบายของรัฐบาลนั้น โดยการท่องเที่ยวซึ่งถือเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศ ก็เป็นสิ่งที่รัฐบาลจะต้องให้ความสนใจเนื่องจากการควบคุมการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพย่อมนำมาซึ่งการหลั่งไหลเข้ามาของเงินตราต่างประเทศ ดังนั้นกฎหมายที่ให้ความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว ทั้งในเรื่องของความปลอดภัย การอำนวยความสะดวกต่อการเดินทางท่องเที่ยว และสุขอนามัยที่ดี ฯลฯ ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญทำให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะเดินทางมาเที่ยวในประเทศนั้นมากยิ่งขึ้น

กฎหมายที่สะท้อนออกมาในรูปของการอำนวยความสะดวกต่อการท่องเที่ยวและช่วยจัดระเบียบของการท่องเที่ยวนั้น อาจแบ่งกลุ่มคร่าวๆ ได้ดังนี้

2.2.1 กฎหมายกับการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวของรัฐ

รัฐย่อมมีบทบาทในการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวโดยแสดงออกมาในรูปของแผนพัฒนาและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายดังนี้

1) บทบาทของรัฐบาลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในประเทศใดประเทศหนึ่งนั้นจะพัฒนาไปในทิศทางใด ย่อมขึ้นอยู่กับรัฐบาลของประเทศนั้นๆ ในการให้การช่วยเหลือและสนับสนุนทั้งทางนโยบายและการปฏิบัติทางการท่องเที่ยว ซึ่งโดยปกติรัฐบาลของประเทศต่างๆ มักจะให้ความสนใจต่อนโยบายการท่องเที่ยวอยู่แล้ว เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศมาก โดยไม่จำเป็นต้องมีการลงทุนมากมายเท่ากับกิจการอื่นๆ เพียงแต่ประเทศมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้ามาเที่ยวชมเท่านั้น ความสนใจของรัฐบาลของประเทศต่างๆต่อนโยบายการท่องเที่ยวนั้นจะเห็นได้จากการที่หลายประเทศได้มีการจัดตั้งองค์การรับผิดชอบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่นขึ้นมารับผิดชอบงานด้านนี้ เช่น กระทรวงการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว หรือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเพื่อเป็นองค์กรปฏิบัติงาน การให้ความสำคัญและความสนับสนุนที่ดีต่อการท่องเที่ยวของรัฐบาลเป็นส่วนช่วยกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันทางการท่องเที่ยวระหว่างรัฐต่อรัฐ ซึ่งในขณะเดียวกันก็ช่วยทำให้เกิดมีระบบการควบคุมการขยายตัวทางการท่องเที่ยว โดยผ่านระบบการวางแผนการท่องเที่ยวในเชิงนโยบายที่ดีและมีประสิทธิภาพสูง (นิคม จารุมณี, 2544)

การมีส่วนร่วมของรัฐบาลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้นอาจเกิดขึ้นในหลากหลายรูปแบบ เช่น หากเป็นการท่องเที่ยวภายในประเทศรัฐบาลซึ่งเป็นเจ้าของสวนสาธารณะ สวนการบินแห่งชาติ สนามบิน พิพิธภัณฑ์ อุทยานประวัติศาสตร์และโบราณคดี ถนน ทางหลวง รถไฟ รถยนต์โดยสาร ท่าเรือและเรือโดยสาร รถไฟฟ้าใต้ดิน โรงแรม รีสอร์ทและสถานตากอากาศ สระว่ายน้ำ สนามกอล์ฟ ฯลฯ รัฐบาลก็จะมีส่วนในการจัดทำแผนที่ แผนที่ แผนผัง ก่อตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ การออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ข้อกำหนด ระเบียบปฏิบัติในการประกอบธุรกิจและใบอนุญาตต่างๆ การควบคุมและตรวจสอบ เก็บภาษี การเก็บรวบรวมสถิติต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว (นิคม จารุมณี, หน้า 74) ฯลฯ หากเป็นการสนับสนุนทางการเงินของรัฐบาลต่อการท่องเที่ยว รัฐบาลอาจสนับสนุนในรูปแบบของการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก

พื้นฐาน เช่น สนามบิน ถนน น้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการท่องเที่ยว (นิคม จารุมณี, หน้า 75) เป็นต้น

2) นโยบายของรัฐบาลต่อการสนับสนุนระบบการขนส่ง

รัฐในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบกิจการขนส่งหลายประเภท ทั้งสายการบินแห่งชาติ รถไฟ รถเมล์ และเรือ ฯลฯ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเดินทางท่องเที่ยวโดยตรงมักจะมุ่งความสนใจเบื้องต้นไปที่รายได้จากการส่งออกและความเติบโตทางเศรษฐกิจ ต่อมาจะขยายความสนใจไปที่การวางแผนสังคม และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็มีลักษณะเช่นเดียวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ ที่จะต้องแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรอันเป็นทุนของการประกอบการ (นิคม จารุมณี, หน้า 82)

ไม่ว่ากิจการการขนส่งมวลชนจะเป็นการดำเนินการโดยเอกชนก็ตาม แต่รัฐก็มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลการดำเนินกิจการให้เป็นไปโดยความปลอดภัย ทั้งนี้โดยผ่านกระบวนการควบคุมตามกฎหมาย ซึ่งในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้นั้น รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญมากเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการขนส่งมวลชนที่ง่าย สะดวก รวดเร็ว ย่อมเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐานสำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศ หากมีการดำเนินนโยบาย และมาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพย่อมทำให้ระบบการขนส่งและกิจการการขนส่งภายในประเทศพัฒนาไปในทางที่ดีและอำนวยความสะดวกแก่การท่องเที่ยวในประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

3) รัฐบาลและนโยบายการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นเครื่องมือทางนโยบายเศรษฐกิจและสังคมของรัฐ (นิคม จารุมณี, หน้า 83) เป็นสิ่งที่รัฐต่างๆ ให้ความสนใจมากในปัจจุบัน เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะในขอบเขตของการเพิ่มอัตราการจ้างงานและการส่งออก รัฐบาลในฐานะเป็นผู้จัดทำนโยบายการท่องเที่ยวโดยผ่านหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านการท่องเที่ยวจึงจำที่จะต้องกำหนดแนวนโยบายและกฎหมายที่จะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่การท่องเที่ยว เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็น

เครื่องมือในการอำนวยความสะดวกแก่เศรษฐกิจของประเทศอย่างมากที่สุด ทั้งนี้กฎระเบียบที่จะออกมาควบคุมการท่องเที่ยวนั้นจะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวด้วย เพื่อเป็นการดึงดูดและจูงใจให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจที่จะท่องเที่ยวมากขึ้น

การออกกฎหมายและระเบียบต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการท่องเที่ยวนั้น นอกจากรัฐบาลจะต้องคำนึงถึงปัจจัยทั่วไปคือการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวแล้ว ในบางกรณีรัฐบาลจะต้องคำนึงถึงปัจจัยที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยพิจารณาจากความเสี่ยงประการต่างๆ ด้วย ดังเช่น การแพร่ระบาดของโรคซาร์ หรือโรคไข้หวัดนก (Bird Flue) รวมไปถึงการเกิดภัยธรรมชาติ ดังเช่น เหตุการณ์ซึนามิ (Tsunami) ที่ผ่านมา รัฐบาลจะต้องมีมาตรการหรือแผนการที่จะนำมาใช้เพื่อป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมและรวดเร็วด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบข้อมูลข่าวสารของแต่ละรัฐว่าจะมีความรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์โลกมากน้อยเพียงไร

2.2.2 กฎหมายกับการก่อตั้งสถาบันในการจัดการท่องเที่ยว

การก่อตั้งสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวอาจมีได้หลากหลายประเภทแล้วแต่ความต้องการของรัฐบาล เช่น อาจอยู่ในรูปกระทรวงการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งชาติ การท่องเที่ยวส่วนภูมิภาค หรือการท่องเที่ยวส่วนท้องถิ่น โดยในการจัดตั้งสถาบันดังกล่าวจะต้องเป็นไปโดยกฎหมายเฉพาะในการจัดตั้งหน่วยงานนั้นๆ ขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการท่องเที่ยว ตัวอย่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ เช่น พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการก่อตั้งสถาบันในการจัดการท่องเที่ยว นั่นคือ "การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย" โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ระเบียบเกี่ยวกับการจัดตั้ง ทุน และเงินสำรองของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมทั้งระเบียบเกี่ยวกับการกำกับ การควบคุมและบริหารงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งมีบทบัญญัติกำหนดให้ตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย" ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เลขาธิการคณะกรรมการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ว่าราชการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยมีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้งการส่งเสริมทางด้านการตลาดและการกำกับดูแลเฉพาะธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535 เป็นต้น

2.2.3 กฎหมาย กับการรักษาศิลปะและวัฒนธรรม

โดยปกติแล้วการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั่วไปคงหนีไม่พ้นการเดินทางเพื่อเข้ามาเที่ยวชมศิลปะและวัฒนธรรมของชาตินั้นๆ จึงไม่เป็นการแปลกที่ประเทศต่างๆ จะนำเสนอความพิเศษหรือสวยงามทางศิลปกรรมของประเทศตน หรือนำเสนอความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศตน สถานที่ท่องเที่ยวหลายสถานที่ในโลกเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของโลกที่เป็นที่ยอมรับในทางระหว่างประเทศ การที่นักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางไปเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่งย่อมสร้างทั้งผลกระทบทั้งในแง่บวกและแง่ลบ กล่าวคือ ทางด้านบวกนั้น การท่องเที่ยวย่อมนำมาซึ่งรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น ทำให้เศรษฐกิจขยายตัว เป็นต้น ส่วนทางด้านลบ ที่จะเห็นได้ชัดคงเป็นเรื่องผลกระทบทั้งต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้องประสบผลภาวะมากขึ้น ทั้งจากขยะและของเสียที่มาจากนักท่องเที่ยว รวมไปถึงการที่ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและทรัพยากรทางธรรมชาติบางส่วนจะถูกทำลายไปด้วย ทั้งจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์และการตั้งใจกระทำของนักท่องเที่ยว ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาดังกล่าว รัฐบาลจะต้องเข้ามามีบทบาทในการกำหนดกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเพื่อใช้ในการควบคุมการกระทำที่อาจเป็นการทำให้ศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศถูกทำให้เสียหายหรือถูกทำลายด้วย สำหรับตัวอย่างของกฎหมายในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 และพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 หรือพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485 ฯลฯ เป็นต้น กฎหมายเหล่านี้ล้วนถูกบัญญัติขึ้นมาเพื่อคุ้มครองศิลปะและวัฒนธรรมของชาติมิให้ถูกทำลาย จริงอยู่ที่กฎหมายดังกล่าวมีมาก่อนที่ทุกคนจะเริ่มสนใจกับเรื่องการท่องเที่ยว แต่นอกจากกฎหมายดังกล่าวจะนำมาใช้บังคับกับประชาชนทั่วไปที่อยู่ในประเทศแล้ว กฎหมายดังกล่าวยังสามารถนำมาใช้เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองศิลปะและวัฒนธรรมของชาติจากการทำลายของบุคคลอื่นๆ ซึ่งอาจมาจากต่างชาติในลักษณะของนักท่องเที่ยวด้วย เพราะรัฐใดๆ ย่อมมีอำนาจอธิปไตยในการบังคับใช้กฎหมายของตนเองเหนือดินแดนซึ่งเป็นราชอาณาจักรของรัฐตน กฎหมายจึงเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองศิลปะและวัฒนธรรมซึ่งเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวด้วยสาเหตุดังที่ได้กล่าวมา

2.2.4 กฎหมายกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

จากที่กล่าวมาในหัวข้อที่ผ่านมาว่าการท่องเที่ยวย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านบวกและในด้านลบ ในด้านลบประการหนึ่งคือเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นสิ่งที่สถานท่องเที่ยวต้องประสบ การดำเนินถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้นเริ่มต้นมานานแล้ว แต่กระแสดความต้องการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ (สินธุ์ สโรบล,ประชาคมวิจัย ฉบับที่ 57 หน้า 15-21) ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเริ่มตั้งแต่ การประชุมสุดยอดสิ่งแวดล้อมโลก หรือ "Earth Summit" เมื่อปี พ.ศ. 2535 ที่ เมืองริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล อันเป็นการเริ่มต้นผลักดันให้เกิดแนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้ทุกคนต่างให้ความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น และเป็นจุดเริ่มต้นที่ทุกคนจะหันมาให้ความสนใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

กลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นคือกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายของประเทศต่างๆ ที่กำหนดขึ้นมาเพื่อคุ้มครองมิให้สิ่งแวดล้อมถูกทำลายไปโดยง่าย และทำให้มีการให้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุด รวมถึงการป้องกันมิให้เกิดมลภาวะขึ้นกับสิ่งแวดล้อมด้วย ตัวอย่างของกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ได้แก่ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองพ.ศ.2535 เป็นต้น กฎหมายดังกล่าวเป็นเครื่องมือของรัฐในคุ้มครองสิ่งแวดล้อม แต่กฎหมายนั้นจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความบังคับใช้กฎหมายว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงไรด้วยเช่นกัน

2.2.5 กฎหมายกับการควบคุมการเดินทางเข้า-ออกประเทศ

เสรีภาพในการเดินทางถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานประการหนึ่งของหลักการสิทธิมนุษยชนเป็นที่แน่นอนว่าทุกคนต่างต้องการเดินทางไปไหนก็ได้โดยปราศจากเงื่อนไขบังคับ แต่ภายใต้หลักการอำนาจอธิปไตยของดินแดน รัฐต่างๆ ย่อมมีสิทธิที่จะออกกฎหมายมาใช้บังคับภายในดินแดนของตนได้ นั่นหมายความว่า เมื่อเราเดินทางเข้าไปยังประเทศใดๆ ก็ตาม เราจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศนั้นๆ ด้วย การเดินทางผ่านเข้า- ออกไปประเทศใดประเทศหนึ่งนั้นโดยปกติกฎหมายของทุก

ประเทศมักจะมีเงื่อนไขของการอนุญาตเพื่อให้มีการเดินทางเข้า-ออก เสมอ ทั้งนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองบุคคลทุกคนโดยรัฐเจ้าของสัญชาติของบุคคลย่อมมีอำนาจที่จะคุ้มครองบุคคลของตนไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใดก็ตามเสมอ ในทำนองเดียวกัน รัฐผู้เป็นเจ้าของดินแดนที่บุคคลหนึ่งๆ เดินทางเข้าไบนั้นก็มีหน้าที่ที่จะให้ความคุ้มครองบุคคลนั้นเช่นเดียวกัน ในทำนองกลับกัน รัฐก็ต้องควบคุมการเดินทางเข้า-ออกประเทศของบุคคลด้วยเช่นกัน เนื่องจากการเดินทางของบุคคลย่อมก่อให้เกิดผลหลายประการเช่นกัน หากไม่มีการควบคุมการเดินทางของบุคคล บุคคลในประเทศที่มีการพัฒนาน้อยกว่าประเทศอื่นอาจทำการย้ายถิ่นเพื่อไปประกอบอาชีพในดินแดนอื่น ในประเทศอื่น ซึ่งนอกจากจะส่งผลไปในทางการขัดขวางต่อการขยายตัวของการพัฒนาในทุกท้องถิ่นแล้ว ยังเป็นการเพิ่มภาระให้กับประเทศที่พัฒนาแล้วในการที่จะต้องแบกรับจำนวนคนที่เพิ่มขึ้นมากอีกด้วย อันจะก่อให้เกิดปัญหาการแย่งงานกันทำ ปัญหาการเพิ่มขึ้นของมลภาวะเป็นพิษ และปัญหาอื่นๆ อีกหลายประการ ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดเงื่อนไขในการขออนุญาตเพื่อเดินทางเข้าสู่ประเทศด้วย

สำหรับจังหวัดเชียงรายซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนติดต่อกับ 2 ประเทศนั้น นโยบายเรื่องคนเข้าเมืองถือเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากมีคนเดินทางเข้า-ออกประเทศเพื่อการท่องเที่ยวมาก ดังนั้นกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้จะต้องมีประสิทธิภาพมากด้วย

ตัวอย่างของกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ได้แก่ พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 และ พ.ศ. 2523 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 พระราชบัญญัติการเดินทางเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 พระราชบัญญัติการเดินทางอากาศ พ.ศ. 2497 เป็นต้น

2.3 ทบทวนวรรณกรรม

คณะผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541: 7-27) ได้ทำการศึกษาวิจัย ว่าด้วยเรื่องกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ และองค์การที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เอาไว้ ซึ่งจากการศึกษาดังกล่าวได้พบปัญหาและข้อจำกัดด้านกฎหมายที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาเรื่องอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในการดำเนินการจัดทำและการดำเนินการตามแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว

2. ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งประกอบด้วยปัญหาที่สำคัญๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐในการบำรุง ดูแลรักษา และการวางแผนการ

ใช้

2.2 พื้นที่ที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยว ยังไม่ได้รับการพัฒนาส่งเสริมให้

เป็นแหล่งท่องเที่ยว

3. ปัญหาเกี่ยวกับความสะดวกในการเข้ามาท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวจากประเทศจีน

4. ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างมาตรฐานและการส่งเสริมความเป็นธรรมแก่นักท่องเที่ยวและแก่ผู้ประกอบการ

5. ขาดมาตรการในการจูงใจเพื่อสนับสนุนธุรกิจการท่องเที่ยว

จากการศึกษาบทบัญญัติทั้งหลายของกฎหมายที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยภาพรวมจะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันมีบทบัญญัติของกฎหมายที่จะเข้ามามีส่วนช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวค่อนข้างจะครอบคลุมอยู่แล้ว แต่ปัญหาส่วนใหญ่ในมิติทางกฎหมายจะอยู่ที่การประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและปัญหาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2541)

บทวิเคราะห์

ในการทบทวนวรรณกรรมชิ้นนี้ คณะผู้วิจัยเห็นด้วยกับงานวิจัยฉบับดังกล่าว ทั้งในประเด็นเรื่องอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย หรือการปฏิบัติให้

เป็นไปตามกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยชิ้นนี้กล่าวถึงปัญหาการท่องเที่ยวโดยรวมของภาคเหนือ ไม่ได้เจาะถึงประเด็นปัญหาของจังหวัดเชียงรายโดยตรง

บริษัท แอ็ด คอนซัลแต้นส์ จำกัด (มปป. : 10-5, 10-11) ได้จัดทำแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ผลจากการวิจัย พบว่าสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ที่เกี่ยวข้องกับ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับทางกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมทั้งสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นั้น ได้แก่

1. กฎหมายบางส่วนยังขาดความละเอียดชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ
2. อุปสรรคของกฎหมายทางด้านภาษีต่อการดำเนินกิจกรรมหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
3. การขาดกฎระเบียบ ข้อบังคับทางกฎหมาย เพื่อใช้ควบคุมหรือใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินหรือในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรม

ดังนั้น การกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับทางกฎหมาย เพื่อให้กิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงมีข้อเสนอที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานราชการหน่วยใดหน่วยหนึ่ง หรือเกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาคเอกชนหน่วยใดหน่วยหนึ่ง โดยเฉพาะ การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายควรมีดังนี้

1. จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ โดยที่หน่วยงานต่างๆ จำเป็นจะต้องพิจารณาบทบาทนโยบายในการดำเนินงานให้สอดคล้องและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว
2. พิจารณา ปรับปรุง แก้ไข กฎหมายต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นที่ไม่ละเอียดชัดเจนและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
3. พิจารณาเพิ่มเติมกฎหมายต่างๆ เพื่อใช้ควบคุมหรือเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการหรือในทางประกอบกิจกรรมต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งพิจารณาบัญญัติกฎหมายขึ้นมาใหม่ เพื่อใช้ควบคุมและจัดระเบียบธุรกิจท่องเที่ยว
4. แก้ไขปัญหาที่เกิดมาจากการประสานงานกันได้ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (บริษัท แอ็ด คอนซัลแต้นส์ จำกัด, 2533)

บทวิเคราะห์

ในวรรณกรรมชิ้นนี้ คณะผู้วิจัยไม่เห็นด้วยว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นจะเกิดจากกฎหมายขาดความละเอียด และชัดเจนเกินกว่าที่จะนำไปปฏิบัติได้ แต่น่าจะเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เนื่องจากประชาชนหลายคนจะไม่ใส่ใจในกฎหมายที่มีอยู่ หรือการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องอาจยังไม่ดำเนินการอย่างเด็ดขาดเท่าที่ควรมากกว่า ส่วนประเด็นการแก้ไขปัญหานั้น ผู้วิจัยเห็นด้วยว่าการแก้ไขปัญหที่สำคัญต้องใช้ความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วนเป็นสำคัญ มิฉะนั้นจะไม่สามารถแก้ไขปัญหไปได้โดยง่าย เนื่องจากการแก้ไขปัญหามาตรการทางกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงย่อมไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง

ยุพดี เสตพรณ (2544 : 401-418) ได้เขียนถึง ปัญหาการท่องเที่ยวและแนวทางการแก้ไข ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยวไม่เพียงพอ
2. ปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เช่น ในบริเวณที่เป็นจุดบริการผ่านเข้า – ออกเมือง, การบริการขนส่งภายในประเทศ, การบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์, การบริการสถานที่พักผ่อน, การบริการภัตตาคารและร้านอาหาร, ธุรกิจสินค้าของที่ระลึก, การเสนอขายบริการในที่สาธารณะ และอันตรายทางด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว
3. ปัญหาการทำลายภาพพจน์ของเมืองไทย เช่น การถูกโจมตีจากโรคเอดส์, การที่รัฐบาลใช้มาตรการรุนแรงต่อผู้ชุมนุมประท้วงจนเสียชีวิต, ปัญหาอาชญากรรม, ปัญหาผู้ก่อการร้ายภาคใต้ และปัญหาโสเภณี
4. ปัญหาการระงับกันเพราะสงคราม
5. ปัญหาสาธารณูปโภคไม่ทันการขยายตัวของการลงทุน เช่น การขาดแคลนน้ำ, การขาดแคลนระบบบำบัดน้ำเสีย, การจราจรติดขัด เป็นต้น
6. ปัญหาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวถูกทำลาย เช่น สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ, สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม อาทิ ปัญหาเพศพาณิชย์, ปัญหาอาชญากรรม, ปัญหาค่าครองชีพ, ปัญหาการหลอกลวงเอาเปรียบนักท่องเที่ยว, ปัญหาความไม่เสมอภาคในการมุ่งเน้นพัฒนาเฉพาะพื้นที่, ปัญหาค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง, ปัญหาการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมประเพณี, ปัญหา

ความขัดแย้งระหว่างเจ้าของท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว, ปัญหาการลดคุณค่าของงานศิลปหัตถกรรม, ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางศิลปกรรม

7. ปัญหาการลงทุน

8. ปัญหาด้านองค์กรและการประสานงาน

9. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย เช่น ด้านการตลาด, ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยว และปัญหาด้านการบริหารและการจัดการ (ยุพดี เสดพรณ, 2544)

บทวิเคราะห์

ในวรรณกรรมชิ้นนี้ไม่ได้พูดถึงปัญหาของการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายโดยตรง แต่พูดถึงการท่องเที่ยวโดยรวม ซึ่งในบางปัญหาก็เป็นปัญหาที่ทุกพื้นที่การท่องเที่ยวจะประสบในลักษณะเดียวกัน ดังนั้นในหลายปัญหาก็เป็นแนวทางที่สามารถจะนำมาศึกษาถึงปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายด้วย

ปรีชาดิ กฤชทอง และนวนนิตย์ ฤทธิรักษ์ (2536) ได้เขียนถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวเอาไว้ซึ่งสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาการท่องเที่ยว คือ ปัญหาการเสนอข่าวให้เกิดภาพลบ ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ปัญหาการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยวในธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และการขนส่งไม่เพียงพอ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ปัญหาด้านองค์กรและการประสานงาน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย เช่น ความไม่เคร่งครัด การเพิกเฉย หรือการละเลยของเจ้าหน้าที่ กฎหมายไม่ชัดเจนหรือมีช่องโหว่ ขีดความสามารถและอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ เป็นต้น (ปรีชาดิ กฤชทอง และนวนนิตย์ ฤทธิรักษ์, 2536)

บทวิเคราะห์

วรรณกรรมชิ้นนี้ไม่เกี่ยวข้องกับปัญหาการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายโดยตรง แต่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหาที่คล้ายคลึงกันที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงราย จึงไม่มีความเห็นในวรรณกรรมเรื่องนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2547: 129-131) ได้กล่าวถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเอาไว้ จำนวนทั้งสิ้น 32 ฉบับ ซึ่งได้จำแนกกฎหมายดังกล่าวออกเป็นประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. กฎหมายที่เกี่ยวกับองค์กรที่ดูแลสนับสนุนการท่องเที่ยว และควบคุมผู้ประกอบการท่องเที่ยว และผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522, พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537, พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยว และมีคฤหาสน์ พ.ศ. 2535, พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528, พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2535

2. กฎหมายเกี่ยวกับการดูแลและพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ประกอบด้วย พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504, พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503, พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507, พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485, พระราชบัญญัติเกาะรัตนโกสินทร์ศก 121, พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504, พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535, พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2512, พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2503, พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

3. กฎหมายเกี่ยวกับการบริการทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 (ฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2547), พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509, พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 และ พ.ศ. 2523, พระราชบัญญัติสุภาพกร พุทธศักราช 2469, พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535, พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 และพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พุทธศักราช 2497 (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2547)

บทวิเคราะห์

วรรณกรรมชิ้นนี้ได้กล่าวถึง กฎหมายฉบับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับผู้วิจัยในการเลือกกฎหมายมาทำการศึกษาว่ากฎหมายใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์เป็นอย่างมาก

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2542 : 1-478) ได้รวบรวมกฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง และประกาศของทางราชการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเอาไว้ 10 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วย พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535, พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522, พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504, พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509, พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504, พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522, พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535, พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2547, พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 และพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 (สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2542)

บทวิเคราะห์

วรรณกรรมชิ้นนี้ ผู้เขียนได้รวบรวมตัวบทกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งในรูปแบบของพระราชบัญญัติ และประกาศของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนมิได้มีการวิเคราะห์ตัวบทกฎหมาย และอธิบายความหมายหรือถ้อยคำของกฎหมาย ซึ่งเป็นเพียงแต่การรวมกฎหมายเท่านั้น นอกจากนี้กฎหมายที่รวบรวมไว้ก็ยังไม่ครอบคลุมถึงกฎหมายทุกฉบับที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2535 : 37) ได้จัดทำเอกสารประกอบการบรรยายสรุป เรื่องสถานการณ์และปัญหาของการท่องเที่ยว และมาตรการแก้ไข ในส่วนการดำเนินการปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหการท่องเที่ยว ซึ่งพบข้อเท็จจริงสองประการด้วยกัน กล่าวคือ ประการแรก กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีช่องโหว่ ไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ซึ่งควรปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว และประการที่สอง การละเลยหรือขาดการบังคับใช้ อันเป็น

เรื่องเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำงาน และผลประโยชน์ที่อาจเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้มีการละเว้นการปฏิบัติ หรือปฏิบัติเพื่อประโยชน์อันมิควรได้

ดังนั้นจึงเสนอให้ตั้งคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาการท้องเที่ยว นำเสนอร่างพระราชบัญญัติการท้องเที่ยว และร่างพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ โดยให้ สำนักผังเมือง กรมโยธาธิการ กรมที่ดิน สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และกรมป่าไม้ แต่งตั้งผู้แทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ (การท้องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2535)

บทวิเคราะห์

วรรณกรรมฉบับนี้เป็นแนวทางสำหรับผู้วิจัยในการวิเคราะห์แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับการจัดการท้องเที่ยวที่อาจเกิดขึ้น

ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2545: 112-117) ได้ทำวิจัยโครงการศึกษาจัดทำร่างพระราชบัญญัติการท้องเที่ยวแห่งชาติ ซึ่งผลจากการวิจัยในการประเมินอุปสรรคและปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการท้องเที่ยวของประเทศไทยนั้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ไม่มีกระบวนการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการท้องเที่ยวอย่างชัดเจน นโยบายที่ว่านี้จะต้องเป็นนโยบายในระดับชาติไม่ใช่ของการท้องเที่ยวแห่งประเทศไทย และจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ และพร้อมที่จะปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

2. กฎหมายสาระบัญญัติที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท้องเที่ยวมี 3 ฉบับคือ

- พระราชบัญญัติการท้องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติสภาอุตสาหกรรมท้องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2544

ซึ่งทางคณะผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจุบันนี้ประเทศไทยยังขาดกฎหมายที่กำหนดเรื่องการท้องเที่ยวที่ครอบคลุมไปถึงการท้องเที่ยวทั้งหมด ไม่ว่าผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท้องเที่ยว ผู้ให้บริการ

ท่องเที่ยวภาครัฐ สินค้า แหล่งท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยว และผู้รับบริการท่องเที่ยวหรือนักท่องเที่ยวนั้นเอง

กฎหมายสาระบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยอ้อม ซึ่งหมายถึงกฎหมายที่ไม่ได้มีขึ้นเพื่อการท่องเที่ยวโดยตรง แต่เกี่ยวข้องโดยอ้อมกับแหล่งท่องเที่ยว ผู้รับบริการท่องเที่ยว สินค้า และบริการท่องเที่ยว กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยอ้อมนี้มีอยู่มากมายหลายฉบับ หากมีการนำเอาไปใช้อย่างจริงจังจะช่วยแก้ปัญหาการท่องเที่ยวได้ อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยอ้อมมีอยู่อย่างพอเพียงที่จะใช้แก้ปัญหาได้

3. องค์การ และพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยองค์การที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายคือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภายใต้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีสำนักงานธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ซึ่งปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 แต่การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชาติเกี่ยวข้องกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรอื่นๆ ของรัฐอีกมาก แต่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการหรือแก้ไขปัญหาก่เกิดจากการท่องเที่ยวแต่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจอื่นๆ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยไม่มีอำนาจในการร่วมมือและประสานงานตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในทางปฏิบัติอำนาจเพียงประสานงานไม่พอเพียงที่จะทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาย่างมีประสิทธิภาพ

4. การประเมินติดตามผล

แม้พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจะให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีอำนาจในการให้คำปรึกษา แนะนำ ร่วมมือ และประสานงานกับส่วนราชการ องค์กร สถาบัน นิติบุคคล และเอกชน ทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร แต่นักทนายหรือนักธุรกิจไม่ได้ปฏิบัติการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยก็ไม่มีอำนาจในการติดตามประเมินผล คงจะต้องหยุดไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ เพราะกฎหมายระบุอำนาจหน้าที่เอาไว้เท่านั้น การขาดการประเมินติดตามผลการปฏิบัติเรื่องการแก้ไขปัญหาระบบการท่องเที่ยวจึงเป็นเรื่องสำคัญ

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า นโยบายในเรื่องแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการท่องเที่ยว ผู้ให้บริการภาครัฐ ผู้ให้บริการภาคเอกชน ตลอดจนผู้รับบริการท่องเที่ยวไม่มีความชัดเจนเพราะไม่ปรากฏเป็นนโยบายที่ชัดเจน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจะกำหนดทิศทางในการปฏิบัติเอง ไม่ใช่เป็นนโยบายในระดับชาติ แต่เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่หน่วยงานกำหนดขึ้นเพื่อความจำเป็นในการปฏิบัติงานให้ลุล่วงตามเป้าหมาย (ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548)

ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2538 : 161-265) ได้จัดทำโครงการศึกษามลกระทบจากพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 ขึ้น เพื่อศึกษามลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ หลังจากการที่พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 มีผลใช้บังคับแล้ว

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ในบางครั้งกฎหมายได้บัญญัติไว้ชัดเจนแล้ว แต่การบังคับใช้กฎหมายมีปัญหา โดยปัญหาอาจเกิดขึ้นจากถ้อยคำของกฎหมายที่ยังหละหลวม หรือเมื่อมีการปฏิบัติแล้วทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาได้ ในกรณีเช่นนี้สามารถแก้ไขถ้อยคำให้เหมาะสมได้ หากกฎหมายไม่มีข้อบกพร่องแต่การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการขาดบุคลากรหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างจริงจังก็เป็นเรื่องที่จะต้องปรับปรุงในส่วนบุคลากร

ส่วนการสำรวจความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่นั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 มีผลควบคุมแต่เฉพาะบริษัทท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ ดังนั้นจึงต้องการให้ครอบคลุมถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทุกชนิด แต่อย่างไรก็ตามอาจเกิดปัญหาเรื่องอำนาจหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ได้ (ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538)

สรุป

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการท่องเที่ยวทั้งหมดดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่า ส่วนใหญ่แล้วงานวิจัย หรือวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมักจะกล่าวถึง สภาพปัญหา

ของการท่องเที่ยวโดยภาพรวมของทั้งประเทศ ไม่ได้มีการมุ่งประเด็นปัญหาที่ใดที่หนึ่งที่หนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในส่วนของวิธีดำเนินการวิจัยนั้น คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่างไว้เป็น ประชาชน นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งทางภาครัฐและเอกชน โดยศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอเชียงแสน และอำเภอแม่สาย โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการประชุมระดมความคิดเห็น และการสัมภาษณ์ที่มีผู้ให้สัมภาษณ์หลายคนซึ่งคัดเลือกมาจากกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายทั้งทางภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้ผู้วิจัยจะได้ชี้แจงถึงกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล และได้นำเสนอถึงการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ตามลำดับในบทนี้

วิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับวัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในปัจจุบันเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางในเชิงกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกแก่การท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเสนอมาตรการที่เป็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย

โดยจากวัตถุประสงค์วิจัยแต่ละข้อนั้นผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่คณะผู้วิจัยทำการสุ่มขึ้นมาเพื่อทำการศึกษาข้อมูล คือผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ทั้งในส่วนเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อันได้แก่ นายอุดม อ่อนนวล ผู้อำนวยการ สำนักงานท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ จังหวัดเชียงราย นายศิริ สุขทรงศิลป์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ภาคเหนือ เขต 2 ร้อยตำรวจเอกอุทิศ ว่องไว พนักงานสอบสวน (สบ ๑) ผ.๙ กก.๓ บก. ทท. นายสมเกียรติ ชื่นธีระวงศ์ นายกสมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย นายหัสตินทร์ธร สองสมุทร ประชาสัมพันธ์ สมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย รองศาสตราจารย์ ดร. มามะ ชิตตะสังคะ นักวิชาการ และประชาชนผู้สนใจเข้าร่วมการประชุมระดมความคิดเห็นอีกจำนวนหนึ่ง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งเก็บข้อมูลมาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสอบถามข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงมิได้มีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม แต่ทำโดยการตั้งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงจากผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่จริง และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการกำหนดประเด็นสำหรับการประชุมระดมความคิดเห็น โดยคัดเลือกกลุ่มผู้ร่วมประชุมมาจากกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายทั้งทางภาครัฐและเอกชน ซึ่งคณะผู้วิจัยได้เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมาดังนี้

1. นายอุดม อ่อนนวล ผู้อำนวยการ สำนักงานการท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ จังหวัดเชียงราย
2. นายศิริ สุขทรงศิลป์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือ เขต 2
3. ร้อยตำรวจเอกอุทิศ ว่องไว พนักงานสอบสวน (สบ ๑) ผ.๙ กก.๓ บก. ทท.
4. นายสมเกียรติ ชื่นธีระวงศ์ นายกสมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย
5. นายหัสตินทร์ธร สองสมุทร ประชาสัมพันธ์ สมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย
6. รองศาสตราจารย์ ดร. มามะ ชิตตะสังคะ นักวิชาการ

นอกจากที่กล่าวมาแล้วยังมีกลุ่มผู้ที่ให้ความสนใจมาเข้าร่วมประชุมอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งจากการประชุมระดมความคิดเห็น ทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะมาใช้ในการตอบคำถามการวิจัยในงานวิจัยฉบับนี้ ทั้งนี้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมระดมความคิดเห็นนั้นผู้วิจัยใช้คำถามบางส่วนที่

แน่นอนตายตัว เพื่อต้องการคำตอบที่ชัดเจนในเรื่องที่ต้องการ และการใช้คำถามที่ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และผู้ตอบแต่ละคนด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุด

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำผลที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดและผลที่ได้จากการประชุมระดมความคิดเห็นมาเปรียบเทียบกับกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าจากมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นครอบคลุมปัญหามากน้อยเพียงใด ปัญหาที่เกิดขึ้นในส่วนใดบ้างที่ยังไม่มีกฎหมายในการควบคุม และมีกฎหมายในส่วนใดที่มีอยู่แล้ว แต่ยังไม่มีการดำเนินการทางกฎหมาย หรือการดำเนินการทางกฎหมายในส่วนใดที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ โดยคำตอบที่ได้จะเป็นการตอบสนองมติฐานของงานวิจัยว่าจังหวัดเชียงรายมีปัญหาในเรื่องของการจัดการท่องเที่ยวจริง และจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายต่อไป ซึ่งในส่วนของการแก้ไขปัญหาการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายนั้นจะต้องวิเคราะห์ทั้งกฎหมายที่มีอยู่ว่าจะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดได้หรือไม่ และควรจะมีการกำหนดมาตรการหรือนโยบายอย่างไรจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายได้ โดยในขั้นตอนของการเสนอข้อเสนอนั้น ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ว่าปัญหาทางกฎหมายที่เกิดขึ้นนั้นมีวิธีการที่จะสามารถแก้ไขอย่างไรได้บ้าง และจะสามารถกำหนดเป็นมาตรการหรือนโยบายหรือทางปฏิบัติได้อย่างไรบ้าง

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

ในบทนี้คณะผู้วิจัยจะนำเสนอถึงผลการศึกษาที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและศึกษามาทั้งหมด ทำการอภิปรายผลการศึกษา และเสนอข้อเสนอนี้สำหรับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวต่อไป ซึ่งผู้วิจัยจะทำการตอบวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัยในแต่ละข้อไป

4.1 ผลการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาเรื่องปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย คณะผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่มีอยู่ในปัจจุบัน และการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวในจังหวัดเชียงราย รวมไปถึงถึงแนวทางที่สามารถจะแก้ไขและพัฒนา มาตรการทางกฎหมายและแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสม เพื่อลดอุปสรรคทางการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายและเป็นการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีคำถามการวิจัยทั้งสิ้น 3 ข้อดังนี้

4.1.1 สภาพกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายเป็นอย่างไรบ้าง

จากการศึกษาวิจัยถึงสภาพกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน คณะผู้วิจัยพบว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวนั้นมีหลายเรื่องด้วยกัน ซึ่งทางคณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายเท่านั้น โดยในหัวข้อนี้คณะผู้วิจัยได้แบ่งแยกหมวดหมู่กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อการศึกษาวิจัยโดยได้แบ่งกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกัน สำหรับกลุ่มแรกได้แก่ กฎหมายที่เกี่ยวกับองค์การที่ดูแลสนับสนุนการท่องเที่ยว ควบคุมผู้ประกอบการท่องเที่ยว และผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่วนกลุ่มที่สองได้แก่ กฎหมายเกี่ยวกับการดูแลและพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว และกลุ่มที่สามได้แก่ กฎหมายเกี่ยวกับการบริการทางการท่องเที่ยว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1.1. กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย

ก. กฎหมายที่เกี่ยวกับองค์กรที่ดูแลสนับสนุนการท่องเที่ยว และ
ควบคุมผู้ประกอบการท่องเที่ยว และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.) พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้คำจำกัดความของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ผู้ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ระเบียบเกี่ยวกับการจัดตั้ง ทูน และเงินสำรองของ ททท. รวมทั้งระเบียบเกี่ยวกับการกำกับ การควบคุมและบริหารงานของ ททท. ซึ่งมีบทบัญญัติให้ตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย" ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เลขาธิการคณะกรรมการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ว่าการ ททท. โดยมีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้งการส่งเสริมทางด้านการตลาดและการกำกับดูแลเฉพาะธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535 ไม่รวมธุรกิจอื่นในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

2.) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

3.) พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลในเรื่องของการจัดตั้ง ควบคุมการดำเนินงาน รวมทั้งการกำหนดบทลงโทษสำหรับธุรกิจนำเที่ยวเฉพาะพื้นที่ ธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ และธุรกิจนำเที่ยวต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้การประกอบธุรกิจนำเที่ยวได้มาตรฐาน และไม่เป็นการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว นอกจากนี้พระราชบัญญัตินี้ยังกำกับดูแลในเรื่องการขอรับใบอนุญาต การต่ออายุ หรือยกเลิก

การเป็นมัคคุเทศก์ประเภททั่วไป และมัคคุเทศก์เฉพาะด้วย เนื่องจากมัคคุเทศก์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในอันที่จะสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมเพื่อให้ผู้ประกอบการอาชีพนี้มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอย่างแท้จริง และตามพระราชบัญญัตินี้ยังระบุถึงการจัดตั้งสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในแต่ละภูมิภาคด้วย

4.) พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดหางานในประเทศ และการไปทำงานในต่างประเทศสาขาการท่องเที่ยวของบริษัทจัดหางานให้ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมาย

5.) พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

6.) พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจด้านโฆษณาของธุรกิจต่างๆ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ข. กฎหมายเกี่ยวกับ การดูแลและพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่

1.) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองดูแลรักษาและจัดการอุทยานแห่งชาติ เนื่องจากอุทยานแห่งชาติถือเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติชนิดหนึ่ง ซึ่งต้องการให้มีการจัดการ การอนุรักษ์ และพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืน โดยอำนาจหน้าที่การดูแล และจัดการอยู่ภายใต้การบริหารของกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าโดยคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ เพื่อไม่ให้สัตว์ป่าเหล่านั้นถูกทำลาย และสูญพันธุ์ในบริเวณเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า และอุทยานแห่งชาติ ซึ่งปัจจุบันนี้นักท่องเที่ยวสนใจกิจกรรมการดูนก ส่องสัตว์ในบริเวณดังกล่าว การบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวน

และคุ้มครองสัตว์ป่าสำหรับนักท่องเที่ยวจึงมีความจำเป็นและเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

3.) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการดูแลพื้นที่บริเวณที่เป็นเขตป่าสงวน ซึ่งปัจจุบันสถานที่ท่องเที่ยวในหลายพื้นที่ยังคงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ

4.) พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาและอนุรักษ์ประเพณีและศิลปวัฒนธรรม ความเป็นเอกลักษณ์ของชาติให้ยังคงอยู่สืบไป ซึ่งกิจกรรมประเพณีและศิลปวัฒนธรรม จัดเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ การดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ

5.) พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียน การกำกับดูแลโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และป้องกันการค้าโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ผิดกฎหมาย รวมทั้งบทบัญญัติที่ระบุให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นที่เก็บรักษาโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด และมีการรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวด ทั้งนี้เนื่องจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ทางศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญของประเทศ ดังนั้น การดำเนินการใดๆ จึงต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้อย่างเคร่งครัด

6.) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมลพิษ เช่น มลพิษทางอากาศ เสียง ทางน้ำ ของเสียอันตราย ฯลฯ รวมทั้งการส่งเสริม รักษา และกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น มาตรฐานคุณภาพน้ำในแม่น้ำลำคลอง น้ำทะเลชายฝั่ง มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป มาตรฐานระดับเสียงและความสั่นสะเทือนโดยทั่วไป ฯลฯ นอกจากนี้ยังรวมถึงการกำหนดมาตรฐาน

ควบคุมการระบายน้ำทั้งจากอาคารบางประเภทและบางขนาด เช่น โรงแรม อาคารชุด หอพัก ฯลฯ ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวและควบคุมมลพิษจากแหล่งอื่นที่อาจจะส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในใกล้เคียง

7.) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโรงงานและการจัดการโรงงานเพื่อลดการส่งผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมต่อแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง

8.) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองพ.ศ.2535 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาดในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

9.) พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติว่าด้วยการผังเมืองและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างอาคารในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว การจัดการด้านผังเมือง กำหนดเขตต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว

ค. กฎหมายเกี่ยวกับการบริการทางการท่องเที่ยว ได้แก่

1.) พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโรงแรมในแหล่งท่องเที่ยว การขอใบอนุญาตเพื่อประกอบธุรกิจโรงแรม การควบคุม กำกับดูแล และการให้บริการแก่ผู้พักอาศัยของธุรกิจโรงแรม รวมทั้งบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน

2.) พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้คำจำกัดความของสถานบริการประเภทต่างๆ เช่น สถานเต้นรำ สถานที่ที่มีอาหาร สุรา จำหน่าย สถานอาบน้ำ นวดหรือซอบตัว ฯลฯ ระเบียบว่าด้วยการจัดตั้ง การควบคุมดูแลการให้บริการแก่ผู้รับบริการจากสถานบริการเหล่านั้นทั่วราชอาณาจักร

3.) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 และ พ.ศ.2523 พระราชบัญญัติตรวจคนเข้าเมืองที่ประกาศใช้ในปัจจุบันมี 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง

พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้ชาวต่างชาติเดินทางเข้าออกประเทศไทยในฐานะนักท่องเที่ยว ดูแลเกี่ยวกับการเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวของคนต่างด้าว การควบคุมพาหนะที่เข้า - ออกประเทศตามช่องทางด่านตรวจคนเข้าเมือง

4.) พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำของเข้า การส่งของออก การเสียภาษีตามพิกัดอัตราศุลกากรของนักท่องเที่ยว รวมทั้งระเบียบว่าด้วยการตรวจของและป้องกันการลักลอบหนีศุลกากร และข้อกำหนดเรื่องการนำเงินตราเข้าออกประเทศ

5.) พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแล และควบคุมมาตรฐานของภัตตาคาร ร้านอาหาร หรือกิจการประเภทอื่นที่เกี่ยวข้องในด้านความสะอาด ถูกสุขอนามัย เพื่อสนองแนวคิดในเรื่อง Clean food good taste เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการบริหารจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของชุมชนอีกด้วย

6.) พระราชบัญญัติการเดินทางเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ดูแล การจัดระเบียบการเดินทางเรือสมุทรเพื่อการท่องเที่ยวและกิจการท่องเที่ยวทางน้ำประเภทต่างๆ

7.) พระราชบัญญัติการเดินทางอากาศ พุทธศักราช 2497 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวในส่วนของการชำระค่าธรรมเนียมการใช้สนามบินของนักท่องเที่ยว (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2547)

ง. กฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.) ประกาศสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว เรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2548 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมแหล่งท่องเที่ยว

- 2.) ระเบียบสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวว่าด้วยการใช้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2548 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมแหล่งท่องเที่ยว
- 3.) ระเบียบสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวว่าด้วยการประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2548 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมแหล่งท่องเที่ยว
- 4.) พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายที่ควบคุมพื้นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- 5.) ประมวลกฎหมายที่ดิน พุทธศักราช 2497 เป็นกฎหมายที่ควบคุมพื้นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- 6.) กฎกระทรวง กำหนดวัน เวลา เปิด ปิด ของสถานบริการ พ.ศ. 2547 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม และคุ้มครองการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- 7.) พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม และคุ้มครองการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- 8.) พระราชบัญญัติสภาอุตสาหกรรม พ.ศ. 2544 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม และคุ้มครองการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- 9.) พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม และคุ้มครองการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- 10.) พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม และคุ้มครองการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- 11.) พระราชบัญญัติการประมง พุทธศักราช 2490 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม และคุ้มครองการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- 12.) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม และคุ้มครองการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- 13.) พระราชบัญญัติเรือสยาม พ.ศ. 2481 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม และคุ้มครองการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

4.1.1.2 การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย

ส่วนประเด็นการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายนั้น คณะผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกัน สำหรับกลุ่มแรกได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ส่วนกลุ่มที่สองได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้บริการ และกลุ่มสุดท้ายได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้รับบริการ โดยในแต่ละด้านก็จะมีประเด็นปัญหาที่แตกต่างกันซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก. การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

1.) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

สำหรับประเด็นปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม อันเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งถูกปล่อยปละละเลย ไม่ได้รับการพัฒนา หรือปัญหาด้านมลภาวะ ซึ่งได้แก่การทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งอาจเกิดจากตัวนักท่องเที่ยวหรืออาจจะเกิดขึ้นจากตัวผู้ประกอบการเอง รวมทั้งปัญหาการก่อสร้างซึ่งปล่อยทิ้งร้างไว้ ตามตัวอย่างที่ได้กล่าวถึงไว้แล้วนั้น กฎหมายฉบับแรกที่จะกล่าวถึงได้แก่ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวนี้ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการรักษา ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง เช่น ตามบทบัญญัติในหมวด 3 เรื่องการห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ ซึ่งในมาตรา 31(2) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใด ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานสาธารณะนอกภาชนะหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้ และมาตรา 32 (1) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ ซึ่งหากมีผู้พบเห็นการกระทำความผิดอาจแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ (พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 มาตรา 51 ในกรณีที่มิได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ประชาชนผู้พบเห็นอาจแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ชักช้า และให้ถือว่าประชาชนผู้พบเห็นการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา) สำหรับผู้ฝ่าฝืน มาตรา 31 และมาตรา 32 จะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท (พระราชบัญญัติรักษาความ

สะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 8 วรรคหนึ่ง มาตรา 15 มาตรา 20 มาตรา 22 มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 29 มาตรา 31 มาตรา 32 มาตรา 35 มาตรา 39 มาตรา 40 หรือมาตรา 41 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท)

ส่วนกฎหมายฉบับต่อไปที่เกี่ยวข้องกับปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม และปัญหาด้านมลภาวะ คือ พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้สภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ รักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 23 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย สภาพัฒนาการอาจดำเนินการภายในตำบล ดังต่อไปนี้

(3) จัดให้มีและรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(4) คัดกรองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) หากปรากฏว่า คณะผู้บริหาร (พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 3 ให้ยกเลิกพินัยกรรมคำว่า “คณะกรรมการบริหาร” และ “กรรมการบริหาร” ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“คณะผู้บริหาร” หมายความว่า คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล) ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งให้คณะกรรมการบริหารทั้งคณะหรือกรรมการบริหารบางคนพ้นจากตำแหน่งได้ (พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 92 หากปรากฏว่า คณะกรรมการบริหาร กระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งให้คณะกรรมการบริหารทั้งคณะหรือกรรมการบริหารบางคนพ้นจากตำแหน่งได้ตามคำแนะนำของนายอำเภอ ในกรณีนี้ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นกรรมการบริหารใหม่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่กรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่ง)

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2547 มาตรา 45 (7) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยต้องประสานและให้ความร่วมมือกับสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล

2.) แหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน

สำหรับปัญหาที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานได้แก่ ปัญหาทัศนียภาพในแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาความทรุดโทรมในแหล่งท่องเที่ยว และปัญหาการบุกรุกพื้นที่โบราณสถาน โดยเฉพาะบริเวณแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานในอำเภอเชียงแสน มีวัดเก่าๆ อยู่มากมาย ซึ่งมีความงดงามของศิลปะสมัยเก่าที่ตกทอดมาสู่รุ่นลูกรุ่นหลาน และเป็นสิ่งล้ำค่าที่ไม่สามารถดีเป็นราคาได้ ตามที่ได้กล่าวถึงไว้ข้างต้นว่า บ้านเรือนประชาชนอยู่ติดกับโบราณสถานมาก ทำให้สถานที่เหล่านั้นถูกบดบังด้วยบ้านเรือน หรือร้านค้าของประชาชนทำให้ทัศนียภาพของโบราณสถานต่างๆ ต้องสูญเสียไป ซึ่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 บัญญัติห้ามปลูกสร้างอาคารภายในเขตโบราณสถาน (พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 7 ทวิห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร ภายในเขตของโบราณสถาน ซึ่งอธิบดีได้ประกาศขึ้นทะเบียน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี

ในกรณีที่มีการปลูกสร้างอาคารโดยมิได้รับอนุญาต ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งระงับการก่อสร้างและให้รื้อถอนอาคารหรือส่วนแห่งอาคารนั้นภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันได้รับคำสั่ง

ผู้ใดขัดขืนไม่ระงับการก่อสร้างหรือรื้อถอนอาคารหรือส่วนแห่งอาคารตามคำสั่งอธิบดี มีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน และให้อธิบดีดำเนินการรื้อถอนอาคารหรือส่วนแห่งอาคารนั้นได้ โดยเจ้าของผู้ครอบครองหรือ ผู้ปลูกสร้างไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายหรือดำเนินคดีกับผู้รื้อถอนไม่ว่าด้วยประการใดทั้งสิ้น

สัมภาระที่รื้อถอนถ้าเจ้าของไม่ขนย้ายออกไปจากเขตโบราณสถานภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันรื้อถอนเสร็จ ให้อธิบดีจัดการขายทอดตลาดสัมภาระนั้นเงินที่ได้จากการขายเมื่อหักค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนและการขายแล้วเหลือเท่าใดให้คืนให้เจ้าของสัมภาระนั้น) หากผู้ใดบุกรุกโบราณสถาน หรือทำให้เสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินเจ็ดแสนหรือทั้งจำทั้งปรับ (พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 32)

3.) แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น

สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้นมีปัญหาที่น่าสนใจศึกษาได้แก่ ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ปัญหามลภาวะ และปัญหาเรื่องทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเหล่านี้เช่น พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้ดุลพินิจในการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะมีประโยชน์ในการใช้ที่ดินแต่ละประเภท และจำแนกบริเวณที่ตั้งของสถานที่ที่มีคุณค่าทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี จะทำให้สามารถวางผังเมืองได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับภูมิทัศน์และจะทำให้บริเวณแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มาตรา 21 กำหนดให้ผู้ที่จะทำการก่อสร้าง 改建 หรือเคลื่อนย้ายอาคารต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และหากมีการฝ่าฝืน บทบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารระงับการกระทำดังกล่าว

ข. การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้บริการ

จากที่ได้ทำการศึกษาวิจัยทำให้ทราบถึงปัญหาของผู้ให้บริการหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นจากภาคเอกชนหรือภาครัฐเช่น ปัญหาโถงเถื่อน ปัญหาบริษัททัวร์เถื่อน บริษัททัวร์เอาเปรียบนักท่องเที่ยว ร้านค้าเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ความไม่สะดวกในการให้บริการนักท่องเที่ยว หรือ ปัญหาความไม่สะดวกในการแก้ไขปัญหาเมื่อนักท่องเที่ยวประสบอุบัติเหตุ เป็นต้น สำหรับกฎหมายที่จะเข้ามาดูแล ให้ความคุ้มครอง หรือช่วยในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมานั้นได้แก่ พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 ได้มีการกำหนดคุณสมบัติของมัคคุเทศก์ ผู้ที่จะประกอบอาชีพนี้ต้องมีการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์รับรองและสอบเพื่อรับใบอนุญาตดังกล่าว รวมทั้งจะต้องมีความประพฤติที่เหมาะสมตามที่เขียนไว้ในกฎกระทรวง เป็นต้น สำหรับปัญหาร้านค้าเอาเปรียบนักท่องเที่ยวนั้นในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้ให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคในการที่จะได้รับสินค้าที่มีคุณภาพตามที่โฆษณา และราคาที่ที่เหมาะสม หากนักท่องเที่ยวถูกหลอกให้ซื้อสินค้าปลอม หรือราคาแพงเกินไปก็มีสิทธิได้รับการชดเชยความเสียหาย และร้านค้าที่กระทำการฉ้อโกงหรือหลอกลวงนั้นยังมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 341 ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดง

ข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม... ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ) อีกด้วย

ค. การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้รับบริการ

สำหรับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้รับบริการที่เกิดจากตัวนักท่องเที่ยวเองเช่น ปัญหายาเสพติด เนื่องจากจังหวัดเชียงรายมีพรมแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งเป็นจุดผ่านของยาเสพติด หากนักท่องเที่ยวคนใดกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ได้กำหนดโทษสำหรับผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษ

นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาดในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาดในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วย เช่น พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และกฎหมายที่สามารถนำมาปรับใช้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยได้ คือ พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2485 ซึ่งหากมีการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมไทยที่ดีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้ชาวต่างชาติได้รับรู้ย่อมจะช่วยส่งเสริมให้ชาวต่างชาติประพฤติตนให้เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น

4.1.2 ปัจจุบันจังหวัดเชียงรายมีอุปสรรคทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง

จังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ทั้งหมด 7,298,981 ไร่ มีพื้นที่ส่วนที่เป็นป่าไม้ทั้งสิ้น 2,386,875 ไร่ พื้นที่เพื่อการเกษตร 2,245,446 ไร่ และพื้นที่ไม่ได้จำแนก 2,666,660 ไร่ (การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว, ม.ป.ป.) นั้นหมายความว่าจังหวัดเชียงรายมีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางธรรมชาติ ได้แก่ วนอุทยานน้ำตกขุนกรณ์ อุทยานแห่งชาติดอยหลวง ถ้ำมูม ถ้ำปลา ดอยแม่สลอง ถ้ำเสาหินพญานาค วนอุทยานขุนน้ำนางนอน จุดชมวิวดอยช้างมูบ ดอยเชียงเมี่ยงและสบบวก ดอยผาตั้ง และภูชี้ฟ้า (การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย สำนักงาน

ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว, ม.ป.ป.) หาดเชียงราย ฯลฯ เป็นต้น นอกจากแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติแล้ว จังหวัดเชียงรายยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และ ศาสนสถานที่สำคัญ ได้แก่ วัดพระแก้ว วัดพระสิงห์ พระธาตุดอยตุง ฯลฯ และด้วยความที่เชียงรายเป็นจังหวัดที่อยู่ติดกับชายแดนประเทศในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ทำให้มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม จึงมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและหัตถกรรมเกิดขึ้น ได้แก่ บ้านห่อชา (หมู่บ้านชาวอาข่า) หมู่บ้านกะเหรี่ยงรวมมิตร ฯลฯ เป็นต้น จากการศึกษาวิจัยแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งมีการจัดการท่องเที่ยวพบว่ายังมีปัญหาเรื่องการจัดการท่องเที่ยวอยู่มาก โดยในเขตอำเภอเมือง อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงของ และอำเภอเชียงแสน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวมาก ซึ่งทำให้สามารถพบเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการท่องเที่ยวมากที่สุด และจากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้น คณะผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มของปัญหาออกเป็นหมวดหมู่เพื่อความสะดวกในการศึกษาวิจัย โดยจะได้อธิบายตามลำดับต่อไป

4.1.2.1 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

สำหรับการศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายนั้น คณะผู้วิจัยได้แบ่งโครงสร้างหลักของการท่องเที่ยวเป็น 3 องค์ประกอบ กล่าวคือ 1) องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยว 2) องค์ประกอบด้านผู้ให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และ 3) องค์ประกอบด้านผู้รับบริการ หรือนักท่องเที่ยว โดยจัดกลุ่มปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ปรับเข้ากับโครงสร้างหลักข้างต้น โดยจากการศึกษาวิจัย ได้ผลปรากฏดังนี้

ก. ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อาจแยกออกพิจารณาตามกลุ่มปัญหาได้ ดังนี้

1) ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม

ท่าเรือบ้านผาเสด็จ

จากการสำรวจในพื้นที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย พบว่าแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ อยู่ค่อนข้างห่างไกลกันมากพอสมควร การเดินทางท่องเที่ยวรอบๆ จังหวัดไม่สามารถใช้เวลาสั้นๆ ได้ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งมีนักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวค่อนข้างน้อย จึงไม่มีการพัฒนาแหล่ง

ท่องเที่ยว ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งถูกทิ้งร้าง เช่น บริเวณท่าเรือบ้านผาเสริฐ ซึ่งมีป้ายบอกทางเข้าท่าเรือ แต่ภายในไม่สามารถจอดเรือได้ เนื่องจากท่าเรือที่อยู่วินน้ำเสียหายไปแล้ว และไม่มีการซ่อมแซมแต่ประการใด

ทางเข้าท่าเรือบ้านผาเสริฐ

นอกจากการปล่อยสถานที่โดยไม่มีการดูแลรักษาแล้วยังมีการทิ้งขยะบริเวณพื้นที่ดังกล่าว ทำให้ภูมิทัศน์ในบริเวณดังกล่าวเสียไป ทั้งที่ลักษณะโดยทั่วไปของพื้นที่นี้แล้วค่อนข้างสวยงามและอยู่ใกล้กับบ่อน้ำร้อนผาเสริฐซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งหนึ่ง หากมีการพัฒนาให้อยู่ในสภาพที่ดีเยี่ยมเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งได้

บริเวณวินน้ำที่เคยใช้เป็นท่าเรือ
แต่ปัจจุบันไม่มีท่าเรือแล้ว

ขยะบริเวณท่าเรือบ้านผาเสิริฐ

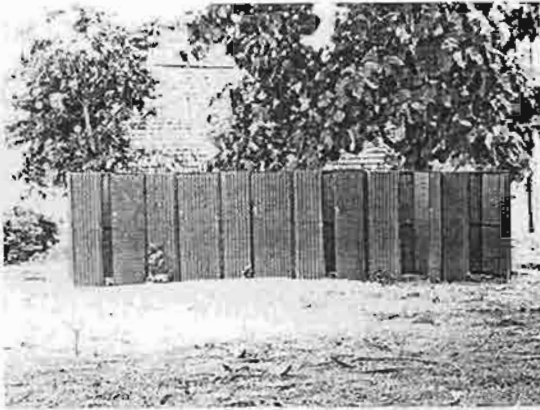
หาดเชียงราย

นอกจากสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณบ่อน้ำร้อนผาเสิริฐแล้ว บริเวณแหล่งท่องเที่ยวหาดเชียงราย ก็ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งซึ่งมีความเสื่อมโทรม ด้วยจำนวนของนักท่องเที่ยวซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนในจังหวัดเชียงรายเอง นักท่องเที่ยวจึงมีจำนวนไม่มากเท่าที่ควรในวันทำการปกติ และการจัดร้านค้าริมชายหาดเชียงราย ย่อมส่งผลให้เกิดมลภาวะจากของเสียและขยะจากร้านอาหารริมชายหาดได้อย่างไม่ยาก ซึ่งปัจจุบันแม้ปัญหาเรื่องมลภาวะจะยังมีไม่มากเท่าไร (เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวยังมีไม่มากเท่าไร) แต่หากไม่มีการจัดการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลบริเวณชายหาดเชียงรายให้ดีแล้ว ในอนาคตข้างหน้าอาจเกิดปัญหามากขึ้นได้ และย่อมเป็นการทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมไปในที่สุด

ริมหาดเชียงรายบางส่วน
มีลักษณะเสื่อมโทรม

ปัญหาอีกประการหนึ่งของหาดเชียงรายคือการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกขึ้นพื้นฐานยังไม่ได้เท่าที่ควร ทั้งการสร้างสุขาชั่วคราวที่ยังมีลักษณะไม่เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งก่อสร้างร้างซึ่งไม่มีการใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน เป็นต้น สิ่งที่เกิดขึ้นดังกล่าวทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเสื่อมโทรม และหากไม่มีการจัดการในแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพดีพอย่อมทำให้แหล่งท่องเที่ยวนี้ไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ และจะเป็นการสูญเสียทรัพยากรการท่องเที่ยวไป

สุขาบริเวณหาดเชียงราย

สถานที่ถูกปล่อยร้าง

2) ปัญหาด้านมลภาวะ

ปัญหาทางด้านมลภาวะที่สำคัญที่สุด พบเห็นบ่อยและง่ายที่สุดคือปัญหาทางด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอย ซึ่งพบเห็นได้เกือบทุกแหล่งท่องเที่ยว โดยมากมักไม่ใช่ปัญหาเรื่องการทิ้งขยะในที่ห้ามทิ้ง แต่กลับเป็นปัญหาในเรื่องความสกปรกรอบถังขยะ ซึ่งมักจะมีการทิ้งขยะนอกถังขยะในหลายสถานที่ ไม่เว้นแม้แต่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น บ่อน้ำร้อนผาเสริฐ ซึ่งมีการจัดที่สำหรับทิ้งขยะให้ แต่ก็ประสบปัญหาของการทิ้งขยะเรี่ยราดบริเวณรอบถังขยะ ทำให้เกิดมลภาวะทั้งในแง่ของการทำลายความสวยงามของสถานที่และความสกปรก

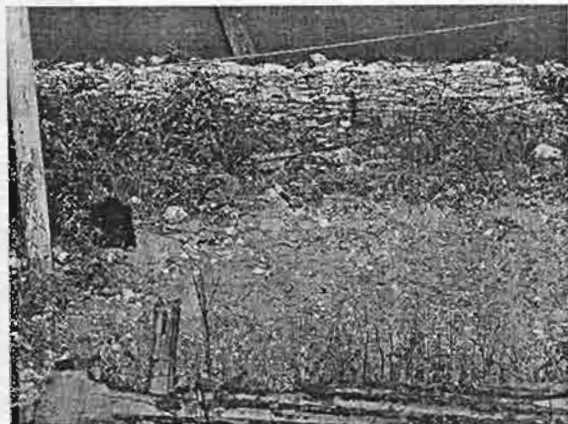
บ่อน้ำร้อนผาเสิริฐ

ถังขยะบริเวณบ่อน้ำร้อนผาเสิริฐ

จากปัญหาที่พบดังกล่าว จะเห็นได้
ว่า หากมีการจัดการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลให้ดีแล้ว บริเวณแหล่งท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อนผา
เสิริฐก็จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจของเที่ยวแห่งหนึ่ง

ขยะบริเวณริมรั้วของแหล่งท่องเที่ยว บ่อน้ำร้อนผาเสิริฐ

ขยะที่ถูกทิ้งเรี่ยราดบริเวณบ่อน้ำร้อนผาเสิริฐ

3) ปัญหาทัศนียภาพในแหล่งท่องเที่ยว

ปัญหาหนึ่งที่มักพบเห็นในแหล่งท่องเที่ยวทุกรูปแบบคือปัญหาการจัดการจัดเก็บขยะมูล
ฝอย ซึ่งมักจะเป็นสิ่งทำลายทัศนียภาพแหล่งท่องเที่ยวแทบทุกแห่ง โดยในแหล่งท่องเที่ยวทาง
ธรรมชาติบ่อน้ำร้อนผาเสิริฐก็เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งซึ่งมีปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยเป็น
สิ่งทำลายทัศนียภาพการท่องเที่ยว โดยทั้งบริเวณท่าเรือบ้านผาเสิริฐ และบริเวณบ่อน้ำร้อนผาเสิริฐ ต่างก็

ประสบปัญหาประการเดียวกัน คือ มีการทิ้งขยะในบางบริเวณของแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดภาพที่ไม่
น่าดู และเป็นการทำลายความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวนั้น

ท่าเรือบ้านผาเสริรัฐ

ขยะที่ทิ้งอยู่ในบริเวณท่าเรือบ้าน
ผาเสริรัฐ ซึ่งในปัจจุบันไม่มีการใช้ท่าเรือนี้
แล้ว

บริเวณริมแม่น้ำโขงฝั่งเชียงแสน

บริเวณริมแม่น้ำโขงฝั่งเชียงแสนเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปล้านตื้อ ซึ่งอยู่
บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง ติดกับชายแดนไทย พม่า และลาว ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีทัศนียภาพ
งดงาม จึงเกิดเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันในกลุ่มคนทั่วไปว่าเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการ
ประดิษฐานพระหรือไม่ เนื่องจากการทำลายทัศนียภาพการท่องเที่ยวของบริเวณดังกล่าวเป็น
อย่างยิ่ง

พระพุทธรูปที่มีการประดิษฐานที่ริมฝั่งแม่น้ำ โขง
บริเวณอำเภอเชียงแสน

4) ปัญหาด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน

ปัญหาด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่เห็นได้ชัดและเป็นปัญหาหนึ่งที่ปรากฏในงานวิจัยหลายชิ้นและจากการประสพด้วยตัวคณะผู้วิจัยเอง คือ เรื่องระบบการคมนาคมขนส่งในจังหวัดเชียงราย ซึ่งในปัจจุบันนับว่าเป็นปัญหาสำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวและคณะผู้วิจัยเอง คณะผู้วิจัยพบว่า การเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ นั้น จำเป็นที่จะต้องใช้เวลามาก เพื่อที่จะเที่ยวชมได้หลายสถานที่ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีความห่างไกลกันมาก การเดินทางก็เป็นไปได้ยาก หากไม่มีรถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางเอง แม้ว่าจะมีการอำนวยความสะดวกด้วยรถยนต์ประจำทางก็ตาม แต่รถยนต์แต่ละเที่ยวก็วิ่งในระยะเวลาที่ค่อนข้างห่างกันพอสมควร ไม่สะดวกที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวจากแห่งหนึ่งไปยังแห่งอื่นได้ง่าย ทั้งที่ถนนในจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่ค่อนข้างสะดวกต่อการเดินทางท่องเที่ยว เช่น จากตลาดแม่สายเราสามารถเดินทางไปยังเชียงแสนได้โดยใช้เส้นทางถนนที่เชื่อมจากอำเภอแม่สายไปยังอำเภอเชียงแสนได้ แต่ปรากฏว่าบริเวณถนนดังกล่าวมิได้มีรถยนต์โดยสารประจำทางวิ่งต่อเนื่องเส้นทางดังกล่าวแต่อย่างใด นั่นหมายความว่าหากมิได้มีรถยนต์ส่วนตัวเดินทางจะทำให้เราไม่สามารถเดินทางจากแม่สายไปยังเชียงแสนได้โดยสะดวก อย่างไรก็ตามก็เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งของการเดินทางในแหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง ซึ่งหากพิจารณาถึงวิธีการท่องเที่ยวไปยังสถานที่อื่นๆ แล้ว ก็ยังพบว่ายังมีความไม่สะดวกอีกเช่นกัน เช่น หากจะเดินทางจากแม่สาย หรือแม่จันเข้าไปเที่ยวในตัวเมือง จะสามารถท่องเที่ยวได้เพียงช่วงระหว่างวันเท่านั้น ไม่สามารถเดินทางท่องเที่ยวเวลากลางคืนได้สะดวกเท่าไรนัก เนื่องจากรถยนต์โดยสารประจำทางมิได้บริการตลอดทั้งคืน แต่จะบริการเฉพาะช่วงเวลาเท่านั้น

รถยนต์โดยสารประจำทางที่รับส่งคนโดยสารจากอำเภอเมืองไปยังอำเภอเชียงแสน

รถสองแถวบริการรับส่งผู้โดยสาร

สำหรับในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาตินั้น ปัญหาในเรื่องการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว นับเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญ กล่าวคือ แหล่งท่องเที่ยวต่าง เช่น น้ำตกต่างๆ ซึ่งมีอยู่มากมายในเชียงราย บ่อน้ำร้อนผาเสริฐ รวมถึงหาดเชียงราย ฯลฯ ทุกแห่งล้วนแต่ไม่มีรถยนต์บริการเข้าถึงสถานที่ โดยในการเดินทางของคณะผู้วิจัยไปสำรวจยังแต่ละพื้นที่ จำเป็นที่จะต้องใช้บริการของรถยนต์รับจ้าง มิฉะนั้นจะไม่สามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้โดยสะดวก จากปัญหาดังที่กล่าวมานี้ หากมีการแก้ไขปัญหามานานจนสมควรแล้ว เชื่อว่าแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในจังหวัดเชียงรายย่อมเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ไม่ยาก

ข. ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน

บริเวณโบราณสถานเชียงแสน

1.) ปัญหาทัศนียภาพในแหล่งท่องเที่ยว

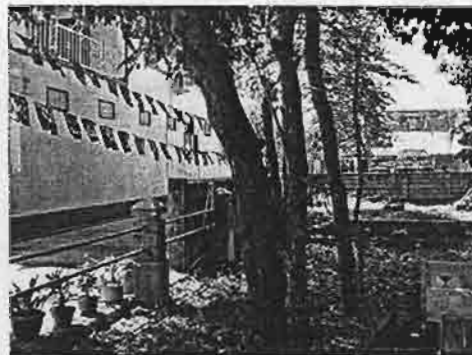
อาจกล่าวได้ว่าท้องที่มีโบราณสถานมากที่สุดในเชียงรายอยู่ในอำเภอเชียงแสน กล่าวคือ แทบจะแบ่งเขตระหว่างชุมชนและโบราณสถานออกจากกันไม่ได้ ด้วยความที่ชุมชนอยู่ใกล้กับโบราณสถานเป็นอย่างมากนี้ ทำให้อำเภอเชียงแสนต้องประสบปัญหาทางด้านทัศนียภาพในสถานที่ท่องเที่ยวทางโบราณสถานเป็นอย่างมาก โดยสิ่งที่คณะผู้วิจัยได้พบคือ โบราณสถานส่วนใหญ่จะอยู่ใกล้บ้านเรือนเป็นอย่างมาก แม้จะมีการกันรั้วเอาไว้รอบโบราณสถานก็ตามแต่รั้วก็อยู่ชิดกับบ้านเรือนของประชาชนมาก นอกจาก นั้น บางแห่งก็อยู่ใกล้ร้านค้า ตู้ซ่อมรถยนต์ ฯลฯ ซึ่งทำให้ทัศนียภาพการท่องเที่ยวเสียไปมาก โดยการที่จะถ่ายรูปโบราณสถานแต่ละแห่งนั้นแทบจะไม่สามารถหลีกเลี่ยงภาพของบ้านเรือนประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงได้ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดผังเมืองของอำเภอเชียงแสน ซึ่งไม่ได้มีการวางระบบผังเมืองที่ดี จึงพบว่าในเขตชุมชนบางแห่ง มีโบราณสถานอยู่กลางชุมชนก็มี และจากการสำรวจรอบๆ บริเวณโบราณสถานแล้วพบว่าส่วนใหญ่เป็นวัดซึ่งมีอาณาเขตค่อนข้างกว้าง แต่ที่ปรากฏในปัจจุบันมีเพียงเจดีย์ และรั้วบางส่วนเท่านั้น บริเวณที่เป็นพระอุโบสถส่วนใหญ่ก็ไม่ปรากฏ ซึ่งหากมีบริเวณของพระอุโบสถอยู่จริง

ในอดีต ในปัจจุบันนี้ก็น่าจะเป็นบริเวณที่เป็นบ้านเรือนและร้านค้าของประชาชนไปหมดแล้ว เพราะในปัจจุบันแทบจะไม่มีที่ว่างเหลืออยู่ในเขตชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงโบราณสถานเลย จึงนับว่าปัญหาเรื่องการผังเมืองที่ส่งผลต่อการทำลายทัศนียภาพของโบราณสถานในอำเภอเชียงแสนเป็นปัญหาสำคัญประการหลักทีเดียว

โบราณสถานที่ใกล้บ้านเรือน ร้านค้าและอู่ซ่อมรถยนต์

โบราณสถานบางแห่งมีธงของอู่ซ่อมรถยนต์และบริการล้างรถยนต์ อยู่รอบบริเวณโบราณสถาน

นอกจากปัญหาทางด้านทัศนียภาพที่เกิดจากการผังเมืองที่ไม่ดีแล้ว ปัญหาด้านมลภาวะนั้นเป็นสิ่งที่พบได้ง่ายที่สุดในแทบจะทุกแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย โดยส่วนใหญ่มักจะเป็นการทิ้งขยะในที่สาธารณะ บริเวณโบราณสถาน เป็นต้น ในบางครั้งมีการจัดตั้งขยะไว้อยู่แล้วแต่ถังขยะอยู่ในสภาพที่ไม่ดี ทำให้ขยะถูกทิ้งออกมานอกบริเวณถังขยะ ซึ่งนอกจากจะเป็นมลภาวะแล้ว ยังเป็นการทำลายทัศนียภาพที่สวยงามของแหล่งท่องเที่ยวด้วย

ถึงชยะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว
โบราณสถานในอำเภอเชียงแสน

โดยสรุปแล้ว บริเวณแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน อำเภอเชียงแสน ซึ่งถือเป็นพื้นที่ที่มีโบราณสถานหลายแห่ง โดยแต่ละแห่งอยู่ในบริเวณชุมชนที่มีคนอาศัยอยู่แทบทั้งหมด และมีการทิ้งขยะในโบราณสถานหลายแห่งจึงมีปัญหาเรื่องมลภาวะและทัศนียภาพของสถานที่ท่องเที่ยวถูกทำลายไปค่อนข้างมาก อย่างไรก็ตามก็ดีพบว่ามลภาวะส่วนใหญ่มักจะเป็นเรื่องของขยะและทัศนียภาพการท่องเที่ยวที่เสียไปมากกว่ามลภาวะทางเสียงและมลภาวะทางน้ำ

ขยะที่มีการทิ้งในโบราณสถานอำเภอเชียง
แสน

2.) ปัญหาความทรุดโทรมในแหล่งท่องเที่ยว

ในบริเวณโบราณสถานอำเภอเชียงแสนนั้นแทบจะปฏิเสธไม่ได้ว่า โบราณสถานส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะที่ทรุดโทรมตามกาลเวลาแทบทั้งสิ้น โดยมากมักจะมีการบูรณะใหม่ จึงทำให้สภาพที่ปรากฏในปัจจุบัน คงเป็นเพียงซากปรักหักพังเสียเป็นส่วนใหญ่ หลายแห่งก็ถูกทิ้งไว้ โดยมีได้มีการ

สร้างสิ่งดูแลรักษาแต่อย่างใด ทำให้โบราณสถานบางแห่งต้องอยู่ในสภาพที่เหมือนถูกปล่อยทิ้งไปเสียเฉยๆ ซึ่งหากมีมาตรการในการจัดการและดูแลรักษาโบราณสถานที่ดีแล้ว อาจส่งผลให้อำเภอเชียงแสนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่ของจังหวัดเชียงรายที่ทรงคุณค่าทีเดียว

โบราณสถานบางแห่งอยู่ริมถนนและไม่ได้รับการดูแลแต่อย่างใด

3.) ปัญหาการบุกรุกพื้นที่โบราณสถาน

ดังที่ได้กล่าวไปในตอนต้นว่าแทบทุกพื้นที่ของอำเภอเชียงแสนล้วนแล้วแต่เป็นพื้นที่ที่มีการค้นพบซากโบราณสถานแทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณกำแพงเมืองเชียงแสน ซึ่งรายล้อมไปด้วยวัดต่างๆ เป็นจำนวนมาก แต่เท่าที่ปรากฏในปัจจุบันนั้นเหลือเพียงบางส่วนของวัดเท่านั้น หมายความว่าพื้นที่หลายส่วนในปัจจุบันของวัดกลายเป็นที่ตั้งของบ้านเรือนไปเสียทั้งสิ้นแล้ว ซึ่งหากมีการสำรวจตรวจสอบให้ดี อาจเป็นไปได้ว่าบ้านเรือนหลายแห่งอยู่บนพื้นที่โบราณสถาน ซึ่งอาจกลายเป็นการใช้ที่ดินรกร้างที่โบราณสถานไปเสียก็ได้ อย่างไรก็ดี แม้ไม่อาจพิสูจน์ความเท็จจริงได้ในปัจจุบัน แต่สิ่งหนึ่งที่เห็นได้ชัดคือ การกั้นรั้วบริเวณโบราณสถานที่ยกั้นใกล้ชิดกับที่อยู่อาศัยของประชาชนและร้านค้าต่างๆ เป็นอย่างมาก ซึ่งย่อมต้องหลีกเลี่ยงไม่พันต่อการใช้พื้นที่บางส่วนรกร้างที่โบราณสถานเป็นอย่างแน่นอน ซึ่งหากมีการทบทวนกฎหมายที่คุ้มครองโบราณสถานให้ดีแล้ว อาจช่วยให้โบราณสถานหลายแห่งอยู่ในสภาพที่ดีกว่าเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

โบราณสถานบางแห่งแทบแยกไม่ออกระหว่าง โบราณสถานกับที่อยู่อาศัยและร้านค้า

โบราณสถานบางแห่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่หน้าบ้านและร้านค้า

ค. ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น
ร้านค้าบริเวณริมแม่น้ำโขงฝั่งเชียงแสน

บริเวณอำเภอเชียงแสนนั้น นอกจากจะเต็มไปด้วยสถานที่ท่องเที่ยวทางโบราณสถานแล้ว ยังเป็นเขตที่ติดกับริมแม่น้ำโขง ซึ่งมีทัศนียภาพงดงาม ก่อให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวเกิดขึ้น โดยมีทั้งการค้าขายสินค้า ร้านอาหาร และสถานที่ท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทั้ง ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ปัญหามลภาวะและปัญหาเรื่องทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยที่พบเห็นได้ง่ายที่สุดคือลักษณะของร้านค้าที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงตลอดข้างทาง ซึ่งบดบังทัศนียภาพแม่น้ำโขง ทำให้ความงดงามของแหล่งท่องเที่ยวเสียไป

สภาพร้านค้าข้างทางบริเวณริมแม่น้ำโขง ใน
อำเภอเชียงแสน

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ร้านอาหารบริเวณริมแม่น้ำโขงในปัจจุบันก็ยังมีลักษณะไม่เป็นระเบียบ กล่าวคือ ตลอดริมฝั่งแม่น้ำโขงจะมีร้านจำหน่ายอาหารอยู่มากมาย และกระจายกันอยู่ใน

หลายๆ แห่ง บางแห่งก็ดูเป็นระเบียบ บางแห่งก็ไม่เป็นระเบียบ ซึ่งหากมีการจัดการให้ดีขึ้นแล้ว ย่อมจะทำให้ทัศนียภาพดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

สภาพของที่ตั้งร้านขายอาหารบริเวณริม
แม่น้ำโขง

ร้านค้าบริเวณตลาดแม่สาย

บริเวณตลาดแม่สายซึ่งเป็นจุดท่องเที่ยวแห่งหนึ่งที่มีสินค้าขายมากมายและมีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากนั้น ก็นับเป็นจุดหนึ่งที่ระบบการจัดระเบียบร้านค้ายังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร และยังมีปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้นอีก เช่น ปัญหาของเด็กขอลานชาวพม่า หรือธุรกิจนำเที่ยวที่ไม่ได้รับการอนุญาต ฯลฯ ซึ่งเป็นภาระหน้าที่หนึ่งที่ภาครัฐจำเป็นต้องจัดการให้ดีขึ้นเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวบริเวณดังกล่าวให้ได้รับการพัฒนาต่อไป

4.1.2.2 ปัญหาและอุปสรรคอันเนื่องมาจากผู้ให้บริการ

จากการศึกษาวิจัยพบว่าปัญหาอันเนื่องมาจากผู้ให้บริการนับเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยคณะผู้วิจัยได้แบ่งปัญหาที่เกิดขึ้นเป็น 2 ประเภท ดังนี้

ก. ปัญหาของผู้ให้บริการภาคเอกชน

1.) ส่วนที่เกี่ยวกับผู้ประกอบการท่องเที่ยวโดยตรง

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยพบว่าปัญหาที่พบในการท่องเที่ยว ได้แก่

- บริษัทนำเที่ยวไม่มีใบอนุญาต

ผู้ประกอบการท่องเที่ยวบางรายไม่มีใบอนุญาตเนื่องจากไม่ต้องการจ่ายค่าใบอนุญาตประกอบการเพื่อลดต้นทุนในการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวอาจถูกเอาเปรียบ และอาจเกิดปัญหาความไม่ปลอดภัยในการใช้บริการของบริษัททัวร์ดังกล่าว

- มัคคุเทศก์ไม่มีใบอนุญาต

ปัญหามัคคุเทศก์ไม่มีใบอนุญาตในการประกอบอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่มััคคุเทศก์เหล่านี้ มักจะมีความสามารถเรื่องภาษาอยู่ แต่อาจเกิดปัญหาเรื่องความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรมที่ถูกต้อง (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ “ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการ ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย” วันที่ 22 มิถุนายน 2549 ณ ห้องมรกต โรงแรมวังคำ อำเภอเมือง จังหวัด เชียงราย)

- ความรู้ของมััคคุเทศก์มีไม่เพียงพอ

เป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากการที่มััคคุเทศก์ไม่มีใบอนุญาต จึงทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมเฉพาะท้องถิ่นนั้น

- บริษัทนำเที่ยวเอาเปรียบนักท่องเที่ยว

ปัญหาบริษัททัวร์เอาเปรียบนักท่องเที่ยว โดยมีการจัดทัวร์ให้นักท่องเที่ยวจะต้อง เที่ยวชมตามจุดที่บริษัทมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องด้วยเท่านั้น ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถเลือกที่จะ ท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองสนใจได้

2.) ธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

- ร้านขายของขายของไม่ตรงตามราคา

โดยปกติร้านค้ามักจะมีการขึ้นราคาสินค้าให้สูงขึ้นความเป็นจริงเล็กน้อยในฤดูกาล ท่องเที่ยว เนื่องจากต้องการผลประโยชน์เพิ่มขึ้นจากการที่มีคนมาเที่ยวมาก ซึ่งอาจมิได้เกิดขึ้นเฉพาะ เพียงแค่ในจังหวัดเชียงรายเท่านั้น

- ร้านค้ามีข้อตกลงกับบริษัททัวร์

ข้อเท็จจริงประการหนึ่งที่เกิดขึ้นคือ ร้านค้าที่อยู่ในเครือข่ายที่บริษัททัวร์ได้ทำข้อตกลงว่าจะนำนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมก็มักจะมีการแบ่งสัดส่วนรายได้ที่ตนได้จากการขายสินค้ากับบริษัททัวร์ที่นำนักท่องเที่ยวมาให้ ทำให้นักท่องเที่ยวอาจต้องซื้อสินค้าที่ราคาแพงกว่าปกติ (ข้อมูลจากการสัมมนา “ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย” วันที่ 22 มิถุนายน 2549 ณ ห้องมรกต โรงแรมวังคำ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย)

- ร้านค้าขายของไม่มีคุณภาพ

ปัญหาร้านค้าเอาเปรียบนักท่องเที่ยวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมากในสถานที่ท่องเที่ยวแทบทุกแห่ง ทั้งการเสนอราคาสินค้าที่สูงเกินความจริงต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ และการขายของที่มีคุณภาพไม่ดีให้นักท่องเที่ยว

ข. ปัญหาของผู้ให้บริการภาครัฐ

1.) ปัญหาในการอำนวยความสะดวก

ในการท่องเที่ยวหนึ่งสิ่งหนึ่งที่จำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยวคือการอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งหากนักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการท่องเที่ยวย่อมเป็นการส่งเสริมให้การท่องเที่ยวประสบผลสำเร็จ แต่ถ้าหากการเกิดความไม่สะดวกในการบริการนักท่องเที่ยวขึ้น ย่อมทำให้เกิดภาพพจน์ที่ไม่ดีในการท่องเที่ยวและเป็นการบั่นทอนประสิทธิภาพการท่องเที่ยว โดยในปัจจุบันการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายนับว่าการบริการนักท่องเที่ยวในด้านดังกล่าวอาจยังมีปริมาณไม่มากเพียงพอ

1.1) การช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเมื่อเกิดปัญหา

เมื่อนักท่องเที่ยวประสบปัญหาในการท่องเที่ยว ย่อมต้องการความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ท่องเที่ยว กล่าวคือ นักท่องเที่ยวจะต้องมีการขอความช่วยเหลือจากตำรวจท่องเที่ยวและแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจปกติ ซึ่งการดำเนินการแจ้งความจะต้องเป็นไปหลายขั้นตอน และการติดตามเรื่องต้องเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานซึ่งเกิดความยุ่งยากขึ้นมา หากเกิดความไม่สะดวกในการแก้ไขปัญหาเมื่อนักท่องเที่ยวประสบอุบัติเหตุ หรือไม่ได้รับความปลอดภัยจาก

การท่องเที่ยว และไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ ย่อมทำให้การท่องเที่ยวไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2) การอำนวยความสะดวกทางด้านข้อมูล ข่าวสาร

การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับเรื่องข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว นับเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้กับนักท่องเที่ยวทราบ ซึ่งปัจจุบันเชียงรายยังมิได้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดีพอในส่วนที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1.3) การอำนวยความสะดวกบริเวณจุดผ่านแดน

ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาเกี่ยวกับจุดผ่านแดนว่า ในปัจจุบันยังมีการจัดระบบบริการที่ยังไม่ดีพอทำให้การอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวเป็นไปได้โดยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้เสนอแนวทางการแก้ไขว่าควรจะมีการจัดจุดพักนักท่องเที่ยวสำหรับการเดินทางผ่านแดนที่สะดวกสบาย และเพิ่มมาตรการในการตรวจสอบเอกสารการผ่านแดนที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4) การคมนาคม

การคมนาคมขนส่งจัดเป็นปัญหาอีกหนึ่งปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการเดินทางในจังหวัดเชียงราย เนื่องจากการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายจะต้องโดยสารรถยนต์ประจำทางที่เดินทางในระหว่างวันไม่มากนัก และไม่ได้มีปริมาณที่มาก ทำให้การเดินทางไปท่องเที่ยวในพื้นที่ห่างไกล ย่อมเป็นไปได้ยากหากไม่มีรถยนต์ที่สามารถจะเดินทางไปได้ด้วยตนเอง

2.) ปัญหาในเรื่องการควบคุมและตรวจตราการปฏิบัติตามกฎหมาย

2.1) การควบคุมใบอนุญาตนำเที่ยวและอื่น ๆ

ดังที่ได้กล่าวไปในเรื่องการเกิดขึ้นของบริษัทนำเที่ยวเถื่อน และมัคคุเทศก์เถื่อน ยังเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ เนื่องจากการตรวจตราการได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการท่องเที่ยวอาจยังมีอยู่อย่างไม่เพียงพอ ผู้ประกอบกิจการหลายรายที่ผิดกฎหมายจึงยังสามารถที่จะประกอบกิจการอยู่ได้ โดยไม่ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย ซึ่งหากมีการดำเนินการอย่างเข้มงวดในเรื่องดังกล่าว ย่อมอาจช่วยแก้ไขปัญหากับการท่องเที่ยวไปได้ส่วนหนึ่ง

2.2) การควบคุมความปลอดภัยในการท่องเที่ยว

ปัจจุบันตำรวจท่องเที่ยวอาจมีอยู่ในปริมาณที่พอสมควรอยู่แล้ว แต่ในบางท้องที่ที่อยู่ห่างไกล เช่น การท่องเที่ยวตามดอยต่างๆ หรือแม้กระทั่งสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่นๆ ฯลฯ ย่อมอยู่นอกเหนือการสอดส่องดูแลจากเจ้าหน้าที่

2.3) การควบคุมกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

นอกเหนือจากปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดแล้ว ยังมีปัญหาที่ไม่สามารถควบคุมได้ก็คือ

- ทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม

ปัจจุบันยังไม่สามารถป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่นักท่องเที่ยวไม่รู้วัฒนธรรมไทยและอาจประพฤติดนไม่เหมาะสมกับสถานที่ ซึ่งส่วนนี้อาจต้องขึ้นอยู่กับการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมของพื้นที่ท่องเที่ยวเป็นสำคัญ

- ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

ดังที่กล่าวไปว่า ปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือ การที่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่นการขายสินค้าที่ระลึกต่างๆ มักจะมีการตกลงกับบริษัทนำเที่ยว และอาจมีการขายสินค้าในราคาที่ไม่เป็นธรรม เพื่อผลประโยชน์ในทางธุรกิจ ซึ่งหน่วยงานของรัฐยังไม่สามารถจัดการได้และยังไม่มีแนวทางใดที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

4.1.2.3 ปัญหาและอุปสรรคอันเนื่องมาจากผู้รับบริการ

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวผู้รับบริการเอง เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การท่องเที่ยวเกิดอุปสรรคขึ้นและเป็นสาเหตุที่ส่งผลให้การท่องเที่ยวอาจไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งนอกจากจะเป็นการทำลายภาพพจน์ที่ดีของการท่องเที่ยว เป็นความเสียหายแก่ทรัพย์สินและร่างกายของนักท่องเที่ยวแล้ว บางครั้งยังเป็นปัญหาที่ส่งผลเสียหายต่อผู้ประกอบการด้วย

ปัญหาอันเกิดจากนักท่องเที่ยวเอง ได้แก่ การที่นักท่องเที่ยวไม่รู้จักขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมของประเทศไทยที่ดีพอจึงทำให้การวางตัวของนักท่องเที่ยวในบางครั้งอาจไม่เหมาะสม สถานที่ เช่น

- การปฏิบัติของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งอาจไม่เหมาะสม เนื่องจากไม่รู้ขนบธรรมเนียม ประเพณีของประเทศไทย

- ปัญหาของนักท่องเที่ยวบางส่วนที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมทำให้เกิดความสกปรกในสถานที่ท่องเที่ยว หรือมีการทำลายโบราณสถาน (ข้อมูลจากการสัมมนา “ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย” วันที่ 22 มิถุนายน 2549 ณ ห้องมรกต โรงแรมวังคำ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย)

- นักท่องเที่ยวไม่เคารพกฎของการเข้าพัก มีการนำหญิงบริการเข้ามาพักอาศัยด้วยซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทรัพย์สินหายและการถูกมอมยา เป็นต้น (ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545)

- นักท่องเที่ยวเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยการปลอมหนังสือเดินทางและวีซ่าเพื่อผ่านเข้าประเทศไทย (ข้อมูลจากการสัมมนา “ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย” วันที่ 22 มิถุนายน 2549 ณ ห้องมรกต โรงแรมวังคำ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย) เป็นต้น

ปัญหาดังกล่าวนับว่าเป็นปัญหาหลักของนักท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในการท่องเที่ยวในเชียงราย ซึ่งจะต้องมีการกำหนดมาตรการและนโยบายที่สามารถป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงจะทำให้การท่องเที่ยวประสบผลสำเร็จอย่างมากขึ้น

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาวิจัย คณะผู้วิจัยพบว่าจังหวัดเชียงรายมีปัญหาดังกล่าว ที่เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวได้แก่

1. ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม มลภาวะในแหล่งท่องเที่ยว ภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวถูกทำลาย การบุกรุกแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน ฯลฯ เป็นต้น

2. ปัญหาเกี่ยวกับผู้ให้บริการท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งเป็นสองส่วน ได้แก่ ภาครัฐยังมีปัญหาเรื่องการค้าเงินเพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเมื่อเกิดปัญหา ในปัจจุบันยังมีกลไกที่ยังยาก เป็นอุปสรรคต่อการอำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยว ส่วนภาคเอกชน เช่น บริษัทนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ยังมีปัญหา

เรื่องผู้ที่ให้บริการบางส่วนไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เนื่องจากต้องการหลีกเลี่ยงค่าธรรมเนียมในการประกอบวิชาชีพ ฯลฯ เป็นต้น

3. ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักทองเที่ยวเอง ทั้งในส่วนของนักทองเที่ยวที่มีการปลอมเอกสารเพื่อทำการเข้าเมืองและปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดบริเวณชายแดน ฯลฯ เป็นต้น

4.1.3 มีแนวทางใดหรือไม่ที่สามารถจะพัฒนามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากประเด็นปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นและข้อมูลทั้งหมดที่ได้ศึกษาวิจัย คณะผู้วิจัยได้พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายในภาพรวมนั้นแบ่งออกเป็น 5 ประเด็นด้วยกัน ส่วนแนวทางที่จะพัฒนามาตรการทางกฎหมายเพื่อก่อให้เกิดศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายนั้น ย่อมต้องคำนึงถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ว่าไม่สามารถให้การได้อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทำการอธิบายในรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.3.1 ปัญหาเรื่องความสะอาดเรียบร้อยและมลภาวะในแหล่งท่องเที่ยว

ปัญหาเรื่องความสะอาดเรียบร้อยและมลภาวะในแหล่งท่องเที่ยวนับเป็นปัญหาสำคัญในทุกแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ทั้งในเรื่องของการทิ้งขยะในที่สาธารณะและการทิ้งขยะในที่จัดให้แต่ก็ยังก่อให้เกิดความสกปรก โดยในปัญหาดังกล่าวมีกฎหมายที่บังคับอยู่แล้ว เช่น พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวนี้ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการรักษา ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยหากเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ให้มากขึ้นย่อมทำให้การบังคับใช้กฎหมายประสบความสำเร็จมากขึ้น และช่วยให้แหล่งท่องเที่ยวมีสภาพแวดล้อมที่ดี อีกทั้งยังเป็นการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวได้อีกด้วย

ทั้งนี้ในการสนับสนุนต่อนโยบายทางกฎหมายดังกล่าวนั้น จังหวัดเชียงรายจำต้องอาศัยบทบาทของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นเพื่อใช้อำนาจหน้าที่และประสานประโยชน์ระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการดูแลรักษาจังหวัดเชียงรายให้มีการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเรื่องความสะอาดเรียบร้อย โดยการดำเนินงานของราชการส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงรายมี

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้กำหนดให้สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ รักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2547 ซึ่งกำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยต้องประสานและให้ความร่วมมือกับสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งหากหน่วยงานดังกล่าวได้ปฏิบัติตามที่ตามกฎหมาย และมีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาคเอกชนและประชาชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องแล้ว ย่อมเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างนโยบายในการรักษาความสะอาดเรียบร้อยในจังหวัดเชียงรายได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามก็ตีประเด็นเรื่องความสะอาดเรียบร้อยและมลภาวะในแหล่งท่องเที่ยวอันจะต้องได้รับความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวทั้งหลายที่เข้ามาท่องเที่ยวยังสถานที่ต่างๆ ในจังหวัดเชียงราย กล่าวคือนักท่องเที่ยวจะต้องมีจิตสำนึกที่ดี ในการรักษาความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยวที่ตนเองไปเยือน

4.1.3.2 ปัญหาเรื่องการคุ้มครองโบราณสถาน

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสถานที่ท่องเที่ยวโบราณสถานในจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่ ได้แก่ การจัดผังเมืองในบริเวณโบราณสถานยังมีความเหมาะสมไม่เพียงพอ และปัญหาความเสื่อมโทรม รวมไปถึงการบุกรุกพื้นที่โบราณสถาน ซึ่งเมื่อได้มีการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่ามีความหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้โดยตรงได้แก่ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ที่มีการบัญญัติห้ามปลูกสร้างอาคารภายในเขตโบราณสถาน และพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้ดุลพินิจในการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะได้อย่างเหมาะสม โดยหากมีการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวอย่างจริงจังย่อมทำให้เกิดการจัดกาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสามารถช่วยคุ้มครองแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานไม่ให้บุคคลภายนอกเข้าไปรบกวนพื้นที่ดังกล่าวซึ่งย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในแง่ของการรักษาสภาพความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานและการรักษาภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานด้วย ซึ่งการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวจะต้องอาศัยทั้งการบังคับใช้กฎหมาย และความร่วมมือจากภาคเอกชน โดยในขั้นต้นอาจดำเนินการตามโครงการที่ภาครัฐได้จัดให้มีขึ้นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว ส่วนในระยะยาวอาจต้องมี

การรณรงค์ให้มีการตระหนักถึงความสำคัญในการร่วมกันในการบำรุงรักษาโบราณสถานมากขึ้น เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานอย่างยั่งยืนต่อไป

4.1.3.3 ปัญหาเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมนั้น มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ซึ่งได้กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้ดุลพินิจในการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะได้อย่างเหมาะสม และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ซึ่งมีทั้งแนวทางปฏิบัติและโทษ โดยหากมีการปฏิบัติตามกฎหมาย และดำเนินการตามนโยบายของภาครัฐตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมเก่า และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่แล้ว ย่อมสามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างไม่ยาก หากแต่จะต้องทำอย่างจริงจังและอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายเท่านั้น

4.1.3.4 ปัญหาเรื่องการค้าคนท้องถิ่นท่องเที่ยว

ปัญหาเรื่องของธุรกิจนำเที่ยวที่ผิดกฎหมาย และมีคดีที่ผิดกฎหมาย ก็มีพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 ควบคุมอยู่แล้ว โดยได้มีการกำหนดคุณสมบัติของมัคคุเทศก์ ผู้ที่จะประกอบอาชีพนี้ต้องมีการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์รับรองและสอบเพื่อรับใบอนุญาตดังกล่าว รวมทั้งจะต้องมีความประพฤติที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวในปัจจุบันยังมีปัญหาอยู่พอสมควร เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถตรวจตราได้อย่างทั่วถึง หากมีการสร้างความร่วมมือกับสมาคมนักท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ให้มากขึ้น อาจช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ไม่มากนัก สำหรับปัญหาร้านค้าเขาเปรียบนักท่องเที่ยวนั้นในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้ให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคในการที่จะได้รับสินค้าที่มีคุณภาพตามที่โฆษณา และราคาที่เหมาะสม หากนักท่องเที่ยวถูกหลอกให้ซื้อสินค้าปลอม หรือราคาแพงเกินไปก็มีสิทธิได้รับการชดเชยความเสียหาย และร้านค้าที่กระทำการต้มตุ๋นหรือหลอกลวงนั้นยังมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญารฐานฉ้อโกง อย่างไรก็ตามในส่วนของการแก้ไขปัญหานี้ในเบื้องต้น อาจมีการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวทราบสิทธิของตนมีอยู่ และในระยะต่อไปอาจต้องมีการรณรงค์ให้ผู้ประกอบการเข้าใจถึงการให้ความเป็นธรรมกับนักท่องเที่ยว ไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

4.1.3.5 การแก้ไขปัญหที่เกิดจากนักท่องเที่ยว

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย โดยมากมักจะเกิดจากยาเสพติด โดยในเรื่องนี้มีกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ได้กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอยู่แล้ว เพียงแต่การจะจัดการกับปัญหามักน้อยเพียงไรคงจะขึ้นอยู่กับ การบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ในภาครัฐมากกว่า ซึ่งหากมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดคงช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันนี้ การแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยหน่วยงานภาครัฐก็เป็นไปได้ค่อนข้างดีแล้ว

จากปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีกฎหมายและนโยบายรองรับอยู่แล้ว เพียงแต่ไม่สามารถบังคับใช้ได้มีประสิทธิภาพดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาในบางประเด็นอาจไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยกฎหมาย จึงต้องอาศัยนโยบายและความร่วมมือของภาคเอกชนและชุมชนด้วย โดยแนวทางการแก้ไขที่ออกมาในรูปของนโยบายจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว น่าจะสร้างความเชื่อถือและให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสะดวกมากกว่าการออกกฎหมายใหม่มาใช้โดยรวมทั้งประเทศ เนื่องจากปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายบางประเด็นเป็นปัญหาเฉพาะที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยนโยบายรวมของทั้งประเทศ แต่จะต้องจำกัดขอบเขตปัญหาเฉพาะในประเทศเชียงรายเท่านั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเริ่มจากการระดมปัญหาจากหน่วยงานย่อยๆ และผลักดันขึ้นสู่การพิจารณาของหน่วยงานระดับจังหวัด จะเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้ปัญหาที่แท้จริงได้รับการสะท้อนต่อหน่วยงานในระดับจังหวัด เพื่อการกำหนดนโยบายการแก้ไขปัญหาดังกล่าวการจัดการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

4.1.3.6 นโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย

นโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายนั้น คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งดูแลรับผิดชอบการปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยคณะผู้วิจัยได้จัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ดังนี้

1) นโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

กลยุทธ์หลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย คือ การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมและเชิงสุขภาพ โดยวิธีการดังต่อไปนี้

- การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิม พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และเชื่อมโยงกิจกรรมต่อเนื่องภายในกลุ่มจังหวัด ในลักษณะ OTOP Tourism Village (ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ จังหวัดเชียงราย สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว, ม.ป.ป.) ซึ่งมีโครงการรองรับเพื่อสนับสนุนกลยุทธ์ดังกล่าว 13 โครงการ ได้แก่ โครงการสัมมนาส่งเสริมการท่องเที่ยวและสินค้า OTOP สนับสนุนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว โครงการพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP จังหวัดเชียงราย โครงการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและปรับปรุงภูมิทัศน์กึ่งทิวทัศน์ โครงการสนับสนุนสถานที่ท่องเที่ยวโดยพญาภิภักดี โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์อดีตหมู่บ้านขุนสา (บ้านเทอดไท) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์และส่งเสริมการท่องเที่ยวภูเขา โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจุดชมวิวเมืองเชียงรายวัดพระธาตุดอยเขาควาย โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภูเขา โครงการหนึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หนึ่งแหล่งท่องเที่ยว โครงการจัดงานทานตะวันบานที่เวียงเชียงรุ้งเพื่อการท่องเที่ยว โครงการจัดงานสตรอเบอรี่และดอกไม้บานเพื่อการท่องเที่ยว และโครงการจัดงานส้มโอม่วงเวียงแก่นเพื่อการท่องเที่ยว (ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว, ม.ป.ป.) ซึ่งโครงการทั้งหมดที่กล่าวมานั้น เป็นไปเพื่อสนองตอบต่อนโยบายการท่องเที่ยวโดยเน้นทางด้านกลุ่มผลิตภัณฑ์ในชุมชนตามนโยบายหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล

- เตรียมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเมืองเก่าเชียงแสนสู่การเป็นมรดกของโลก (ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว, ม.ป.ป.) โดยมีโครงการเพื่อสนับสนุนนโยบายดังกล่าว ได้แก่ โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์เชียงแสน (ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว, ม.ป.ป.) เป็นต้น

2) นโยบายเกี่ยวกับผู้ให้บริการ

กลยุทธ์หลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายเพื่อการพัฒนาผู้ให้บริการ ได้แก่

- นโยบายในการพัฒนามาตรฐานบริการและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวระดับสากล (ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว, ม.ป.ป.) ซึ่งมีโครงการสนับสนุนนโยบายดังกล่าว ได้แก่ โครงการพัฒนาความรู้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว สนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว โครงการแนวทางการใช้ Stories เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว โครงการฝึกอบรมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายด้านการตลาด มาตรฐานอุตสาหกรรมและการบริการ โครงการฝึกอบรมอาชีพสตรีด้านการวาดแผนไทยและเสริมสวย เพื่อรองรับเชียงรายล้านนาสเปเชียล โครงการฝึกอบรมบุคลากร ผู้นำท้องถิ่นเพื่อเป็นมัคคุเทศก์ท่องเที่ยว โครงการการพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนของท้องถิ่น โครงการอบรมภาษาต่างประเทศแก่ตำรวจ อาสาสมัครการท่องเที่ยว โครงการสร้างเครือข่ายอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย และโครงการส่งเสริมและผลักดันให้สถานศึกษาในระดับมัธยมได้มีหลักสูตรการเรียนรู้เรื่องการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย (ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว, ม.ป.ป.) เป็นต้น

- การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวตลอดปี (ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว, ม.ป.ป.) โดยมีโครงการสนับสนุนนโยบายดังกล่าว ได้แก่ โครงการ Road Show ในประเทศและต่างประเทศ โครงการจัดทำหนังสือประวัติศาสตร์เมืองเชียงรายเพื่อการเรียนรู้และการท่องเที่ยว โครงการพัฒนาศูนย์บริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย โครงการผลิตสื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย โครงการประชุมสัมมนาการประชาสัมพันธ์และการตลาดเชิงรุก การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย โครงการสนับสนุนการบริหารงานด้านข้อมูลสารสนเทศของศูนย์บริหารการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย โครงการผลิตภาพยนตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชียงราย และกลุ่มจังหวัด "ตามรอยสามกษัตริย์ พ่อขุนเม็งราย พ่อขุนจำเมือง พ่อขุนรามคำแหง" และโครงการ Chiang Rai GMS Travel Mast (ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว, ม.ป.ป.) เป็นต้น

3) นโยบายอื่นๆ

นโยบายอื่นๆ ที่เป็นกลยุทธ์หลักของการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายได้แก่

- การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ในลักษณะกลุ่ม Long Stay กลุ่ม Ecotourism กลุ่มการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาเรียนรู้ กลุ่มท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว, ม.ป.ป.) ซึ่งมีโครงการเพื่อสนับสนุนนโยบายดังกล่าว ได้แก่ โครงการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวโป่งน้ำร้อน ต.ป่าตึง อ.แม่จัน จ.เชียงราย ระยะที่สอง โครงการสวนสมุนไพรและการท่องเที่ยวเกษตรสาธิต เชียงใหม่ระยะที่สอง โครงการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมล้านนาระดับชาติสนับสนุนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว Home Stay โครงการพัฒนาศักยภาพจังหวัดเชียงรายเป็นศูนย์กลางธุรกิจบริการสุขภาพ โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย โครงการหอศิลป์ล้านนา โครงการจัดงานวัฒนธรรมสัมพันธ์ 30 ชนเผ่าเพื่อการท่องเที่ยว โครงการจัดงานสืบสานวัฒนธรรมไทยลื้อ โครงการจัดงานวัฒนธรรมสัมพันธ์เผ่าม้งเพื่อการท่องเที่ยว โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม: พระธาตุเก่าจอม โครงการสำรวจและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวทางใหม่ โครงการลานคนเชียงรายสืบสานดนตรีล้านนา และโครงการส่งเสริมภาคมั่ววิถีไทยล้านนา (ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว, ม.ป.ป.) เป็นต้น

- การพัฒนาความเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน (GMS) (ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว, ม.ป.ป.) ซึ่งมีโครงการเพื่อสนับสนุนนโยบายดังกล่าว ได้แก่ โครงการจัดงานวัฒนธรรมสัมพันธ์ลุ่มแม่น้ำโขง โครงการจัดงานมหาสงกรานต์ 4 ชาติ ลุ่มแม่น้ำโขง เพื่อการท่องเที่ยว และโครงการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวสี่ประเทศห้าเชียง (ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว, ม.ป.ป.) เป็นต้น

บทที่ 5

บทสรุป

จากจุดเริ่มต้นของคณะผู้วิจัยที่ได้เห็นทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย คณะผู้วิจัยจึงเกิดคำถามขึ้นว่าเหตุใดในบางพื้นที่ท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่มีทัศนียภาพงดงามจึงยังไม่ค่อยมีคนไปเที่ยวเท่าไรนัก แต่ในบางพื้นที่ก็มีคนท่องเที่ยวมากจนเกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย จึงเกิดแนวคิดว่าจะควรจะมีการศึกษาว่าจังหวัดเชียงรายมีปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวอย่างไรหรือไม่ เนื่องจากจังหวัดเชียงรายมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ดีมากมาย หากมีการพัฒนาที่ดีย่อมทำให้การท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายสามารถดำเนินไปได้อย่างประสบผลสำเร็จ จึงทำการตั้งสมมติฐานว่า จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ดีแต่ยังขาดมาตรการจัดการที่ดีจึงทำให้เกิดปัญหา จึงควรที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไข โดยคณะผู้วิจัยมุ่งเน้นไปที่การศึกษาถึงแนวทางของกฎหมายเป็นสำคัญ

หลังจากที่คณะผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ซึ่งมีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องหลายเรื่อง ก็พบว่าไม่มีส่วนที่วิเคราะห์ถึงปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยตรง โดยมากมักจะเป็นรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยรวมของประเทศไทยเสียมากกว่า หรือในบางส่วนก็เป็นการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการท่องเที่ยวในบางพื้นที่ซึ่งไม่ได้กล่าวถึงเรื่องปัญหาการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายโดยตรง ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยข้อมูลขั้นต้นบางส่วนที่พอจะเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย และทำการทดสอบข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารดังกล่าวด้วยการประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งก็พบว่าแท้จริงแล้วจังหวัดเชียงรายค่อนข้างมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายมากพอสมควร ทั้งในเรื่องของการผ่านแดน การคมนาคมขนส่ง และปัญหาเกี่ยวกับการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ฯลฯ โดยในส่วนของวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลซึ่งเกี่ยวข้องกับปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย โดยการประชุมระดมความคิดเห็นกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย และข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ทั้งในส่วนของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และมาตรการเชิงยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย โดยใน

ส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น คณะผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เปรียบเทียบกับความเห็น และข้อเท็จจริงที่ได้จากผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน

จากการศึกษาวิจัยทั้งหมด คณะผู้วิจัยพบว่าสภาพกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย มีค่อนข้างเพียงพออยู่แล้ว ซึ่งประกอบด้วยพระราชบัญญัติหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การรักษาโบราณสถาน และอื่นๆ ฯลฯ แต่สิ่งที่เป็นปัญหาไม่ใช่การขาดกฎหมายแต่เป็นในส่วนของ การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ซึ่งตอบคำถามวิจัยข้อที่ 1 เกี่ยวกับปัญหาของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายว่า จังหวัดเชียงรายมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวแต่เป็นในส่วนของ การบังคับใช้กฎหมายเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งข้อเท็จจริงนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 คือทำให้ทราบว่าในจังหวัดเชียงรายนั้นมีปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง

สำหรับในคำถามวิจัยที่ 2 ที่ว่า ในปัจจุบันจังหวัดเชียงรายมีอุปสรรคทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง คณะผู้วิจัยก็ได้คำตอบที่ว่า โดยปกติกฎหมายไม่เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว แต่สิ่งที่เป็นอุปสรรคคือ การไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกที่พึงได้ตามสิทธิที่กฎหมายได้ให้ไว้ เนื่องจากมีปัญหาเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย โดยคำตอบของคำถามข้อนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 ว่า จะใช้กฎหมายอำนวยความสะดวกแก่การท่องเที่ยวได้อย่างไร ซึ่งพบว่า จะต้องอาศัยความร่วมมือของคนในชุมชน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยกำหนดเป็นนโยบายและมาตรการจากภาครัฐที่ชัดเจนและปฏิบัติได้จริง โดยประสานประโยชน์กันทั้งฝ่ายเอกชนและรัฐ จะทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐานดีมากกว่าการที่จะพิจารณาเฉพาะเรื่องกฎหมายอย่างเดียว อย่างไรก็ตามมาตรการทางกฎหมายที่ดีซึ่งมีอยู่แล้วก็จะช่วยให้การท่องเที่ยวประสบผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้นหากมีการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

ส่วนคำถามวิจัยที่ 3 ที่ว่า พอลจะมีแนวทางใดหรือไม่ที่จะช่วยจะพัฒนามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ คณะผู้วิจัยก็พบว่าจังหวัดเชียงรายมีการทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรมอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามก็ยังมีแนวคิดในบางส่วนที่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายเสนอมาว่าหากมีการพัฒนา ก็จะเป็นการดีขึ้น เช่น แนวทางในการจัดการกับจุดที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้เป็นระบบ One Stop Service เช่น ระบบการตรวจตราผ่านแดนที่สะดวกรวดเร็ว และช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น หรือในกรณีที่นักท่องเที่ยวประสบปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวก็สามารถที่จะได้รับการช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที ไม่เป็นการยุ่งยาก โดยสามารถติดต่อประสานงานกับหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่เกี่ยวข้องเพียงครั้งเดียว ฯลฯ สิ่งเหล่านี้มิใช่มาตรการทางกฎหมาย แต่เป็นการอำนวยความสะดวกเพื่อให้กฎหมายสามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้อย่างเป็นระบบ และเกิดความยุติธรรมมากยิ่งขึ้น หากเราสามารถจัดการระบบการท่องเที่ยวได้โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ก็จะส่งผลโดยตรงต่อการบังคับใช้กฎหมายที่จะช่วยอำนวยความสะดวกมากยิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีจำเป็นต้องมีการแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่และได้อยู่แล้วให้เป็นการอำนวยความสะดวกอย่างมากแต่อย่างใด ซึ่งคำตอบในคำถามวิจัยข้อนี้ก็จะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อที่ 3 คือทำให้เราทราบแนวทางในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรมได้ โดยใช้กฎหมายที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์มากที่สุดจากการพัฒนาระบบการจัดการท่องเที่ยวที่ดีและเป็นระบบนั่นเอง

โดยจากการศึกษาเรื่องปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย คณะผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่มีอยู่ในปัจจุบันและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย อุปสรรคทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และแนวทางที่สามารถจะพัฒนามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีคำถามการวิจัยทั้งสิ้น 3 ข้อดังนี้

1. สภาพกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายเป็นอย่างไรบ้าง
 2. ปัจจุบันจังหวัดเชียงรายมีอุปสรรคทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง
 3. มีแนวทางใดหรือไม่ที่สามารถจะพัฒนามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- และได้สรุปผลจากการวิจัยเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 2 อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยและข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สภาพกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายเป็นอย่างไรบ้าง

จากผลการวิจัยพบว่า จังหวัดเชียงรายมีกฎหมายที่ควบคุมและจัดการท่องเที่ยวเพียงพออยู่แล้ว เพียงแต่การบังคับใช้กฎหมายยังไม่ดีพอ เนื่องจากผู้คนมักจะละเลยกฎหมาย โดยในส่วนของกฎหมายที่ควบคุมในเรื่องของการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยว ความสะอาด การรักษาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ต่างก็มีกฎหมายเฉพาะที่ควบคุมอยู่แล้ว แต่มีหลายส่วนที่กฎหมายไม่ถูกนำมาบังคับใช้ นอกจากปัญหาในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพที่ดีพอแล้ว ในส่วนของมาตรการและนโยบายการท่องเที่ยวก็จัดเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่จะต้องมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

5.1.2 ปัจจุบันจังหวัดเชียงรายมีอุปสรรคทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง

จากการศึกษาวิจัย พบว่าจังหวัดเชียงรายมิได้มีอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากกฎหมายแต่อย่างใด แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การละเลยเพิกเฉยต่อกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพมากกว่า อย่างไรก็ตามก็มีอุปสรรคทางด้านการบริการที่เกี่ยวข้องกับคนเข้าเมืองที่ยังไม่สามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและทั่วถึง ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของคนต่างชาติที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาและในแง่ของการผ่านเข้ามาของยาเสพติด และปัญหาในเรื่องการบริการนักท่องเที่ยว ณ จุดผ่านแดน คณะผู้วิจัยได้ค้นพบว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องกำหนดเป็นนโยบายภาครัฐที่ชัดเจนในการสร้างจุดติดต่อการผ่านแดนที่เป็นระบบ โดยจะต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากภาครัฐและเอกชนร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานสามารถเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.3 มีแนวทางใดหรือไม่ที่สามารถจะพัฒนามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันมีแนวทางที่จะสามารถพัฒนามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายอย่างมีประสิทธิภาพได้ โดยการบังคับใช้กฎหมายต่างๆ ให้เด็ดขาดยิ่งขึ้น ทั้งจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายภาครัฐ เช่น ตำรวจ และการดำเนินการผ่านความร่วมมือของบุคคลต่างๆ ในชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย โดยมาตรการหรือนโยบายที่จะนำมาบริหารการใช้กฎหมายให้เกิดประโยชน์นั้น จะต้องมุ่งถึงความสะดวกและปลอดภัยในการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ เช่น บริการ One stop service สำหรับบริการผ่านแดน และการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้อย่างทันท่วงที ทั้งนี้ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวจำเป็นจะต้องกำหนดทั้งในระยะสั้นที่อาจดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและแผนในระยะยาวเพื่อการจัดกรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

แนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายในปัจจุบันนั้นยังคงดำเนินการภายใต้กฎหมายเท่าที่มีอยู่ และเท่าที่เจ้าหน้าที่สามารถจะดำเนินการได้ ซึ่งทำให้ปัญหาต่างๆ ยังไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร ซึ่งเมื่อพิจารณาจากกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้ว พบว่ามีกฎหมายที่กำหนดเรื่องต่างๆ ไว้บ้างอยู่พอสมควรแล้ว แต่ยังติดปัญหาในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งยังไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามปัญหาบางประเด็นก็ยังไม่มีความหมายที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้ได้ หรืออาจไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้โดยกฎหมายแต่ประการเดียว เช่น ปัญหาเรื่องการคมนาคมขนส่งเพื่อเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว อาจทำการแก้ไขได้โดยการจัดทำนโยบายในระดับจังหวัดเพื่อสนับสนุนการอำนวยความสะดวกดังกล่าว หรือในกรณีการจัดทำสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในจังหวัดเชียงรายอาจไม่สามารถแก้ไขได้โดยทางกฎหมาย แต่อาจดำเนินการทางนโยบายได้ ซึ่งจะเป็นแนวทางที่อาจดำเนินการต่อไปในอนาคตได้

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางด้านการจัดการท่องเที่ยวนั้น จังหวัดเชียงรายได้มีการวางยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวตามแนวทางของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อเป็นการฟื้นฟูการ

ท่องเที่ยวเดิมที่มีปัญหาให้กลับมาเป็นการท่องเที่ยวที่ดี และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้เกิดขึ้น เพื่อสร้างศักยภาพในการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีโครงการรองรับ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวมากมาย นับว่าเป็นแนวโน้มที่ดีสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย อย่างไรก็ดี คณะผู้วิจัยได้ วิเคราะห์ภาพรวมการท่องเที่ยวทั้งหมดแล้ว ประกอบกับความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว จึงเห็นว่าการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายนั้นควรมีการปรับปรุงแก้ไขในบางประการเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในการท่องเที่ยว และเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการท่องเที่ยวต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยและข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1) ส่วนที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

1.1) สร้างระเบียบปฏิบัติต่อสถานที่ต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องการรักษาความปลอดภัยและการรักษาความสะอาด และให้มีเจ้าหน้าที่ประจำสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งเพื่อดูแลรักษาและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง

1.2) กำหนดให้มีการปิดปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งเป็นช่วงเวลาหนึ่งบ้างเพื่อดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และสภาพของสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์อยู่เสมอ

1.3) ทบทวนกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องการเมืองในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อป้องกันปัญหาการบุกรุกสถานที่ท่องเที่ยว และเพื่อสร้างภูมิทัศน์ที่ดีสำหรับสถานที่ท่องเที่ยว

2) ส่วนที่เกี่ยวกับผู้ให้บริการ

2.1) ผู้ให้บริการภาครัฐ

1.) พยายามจัดให้มีโครงการ One Stop Service เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ การจัดพื้นที่จุดพักนักท่องเที่ยวก่อนที่จะเดินทางเข้าประเทศไทย โดยให้นักท่องเที่ยวพักที่จุดเดียวและมีการตรวจเอกสารทุกขั้นตอนจนเสร็จเรียบร้อย โครงการรับแจ้งเรื่องร้องเรียนของนักท่องเที่ยวเมื่อประสบปัญหาให้สามารถแจ้ง ณ จุดเดียวและสามารถดำเนินการจนเสร็จสิ้นได้

2.) ควรมีการสนับสนุนงบประมาณการท่องเที่ยวให้แก่หน่วยงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้มากขึ้น เช่น กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับทางด้านการท่องเที่ยว คือ การส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับการสนับสนุนทางด้านงบประมาณ และบุคลากร ก็จะสามารถประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย และการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2) ส่วนของภาคเอกชน

1.) สร้างมาตรการในการควบคุมและตรวจตราการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในจังหวัดเชียงรายให้มีเข้มงวดมากขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาบริษัทนำเที่ยวและมัคคุเทศก์เถื่อน อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการเอารักเอาเปรียบนักท่องเที่ยว

2.) สร้างมาตรการตรวจตราที่เข้มงวดในเรื่องการควบคุมสถานบริการในจังหวัดเชียงรายให้มากขึ้น

3.) สร้างหน่วยงานย่อยในการบังคับใช้และตรวจตราตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อป้องกันการเอารักเอาเปรียบนักท่องเที่ยวทั้งในแง่ของการโกงราคาค่าบริการ และการขายสินค้าไม่มีคุณภาพให้นักท่องเที่ยว

4.) ส่งเสริมให้มัคคุเทศก์ชาวไทยคำนึงถึงการรักษาเอกลักษณ์ของศิลปะและวัฒนธรรมไทยให้มากขึ้น เพื่อเป็นการแสดงให้ชาวต่างชาติเข้าใจเอกลักษณ์ความเป็นไทยมากขึ้น

3) ส่วนของปัญหาอันเกิดจากนักท่องเที่ยว

1.) ควรมีการควบคุมเรื่องการตรวจตราเอกสารของนักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันนักท่องเที่ยวปลอมแปลงเอกสารเพื่อเดินทางเข้าประเทศ

2.) เน้นมาตรการเพื่อตรวจสอบสิ่งเสพติดจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. เนื่องจากผู้วิจัยยังมีข้อจำกัดทางด้านเวลาในการเก็บข้อมูล เนื่องจากจะต้องทำงานวิจัยไปพร้อมๆ กับหน้าที่หลักคือการสอน ทำให้การเก็บข้อมูลที่น่าจะละเอียดและตรงตาม

ความเป็นจริงมากที่สุดไม่สามารถเป็นไปได้ด้วย จึงต้องใช้วิธีการวิจัยที่เหมาะสมมากกว่า ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลบางส่วนไม่ได้รับตรงตามความเป็นจริง แต่คณะผู้วิจัยก็ได้ตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องมากที่สุดแล้ว ซึ่งหากจะมีการวิจัยต่อไป คณะผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการทำแบบสอบถามที่ละเอียดและลงไปศึกษาข้อมูลในชุมชนมากกว่านี้ จะได้ข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้น

2. การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปนั้น ควรจะเป็นการศึกษาวิจัยถึงความเป็นไปได้ในการบังคับใช้กฎหมายจริงมากกว่าการศึกษาถึงปัญหา เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายจริงจะเป็นเรื่องในเชิงนโยบายซึ่งคณะผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อสรุปในการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมในงานวิจัยฉบับนี้ได้

บรรณานุกรม

- กรรณา บุญมาเรือน. 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ. การค้นคว้าแบบอิสระของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กองวางแผนโครงการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2540. รายงานเรื่องแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง ไทรมและมีปัญหาวิกฤต. กองวางแผนโครงการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2541. การศึกษาทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือ ตอนบน. ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2535. เอกสารประกอบการบรรยายสรุปเรื่องสถานการณ์และ ปัญหาของการท่องเที่ยว และมาตรการแก้ไข. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2540. หนังสือรายงานการพิจารณาปัญหาเร่งด่วน 7 ประการ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- โครงการสานสัมพันธ์เครือข่ายชุมชน เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2548.
<http://www.greenzone-thailand.com>, 26 ธันวาคม 2548.
- นิคม จารุมณี. 2544. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- บริษัท เซาท์อีสต์เอเชียเทคโนโลยี จำกัด. 2542. โครงการสำรวจการท่องเที่ยวของชาวเชียงราย ปี 2542.
- บริษัท แอ็ด คอนซัลแต้นส์ จำกัด. 2533. แผนพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย. กรุงเทพฯ: บี สีนส์ พับลิเคชั่น จำกัด.
- ปรีชาติ กฤษทอง และนวนลนิตย์ ฤทธิรักษ์. 2536. สารสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2539). ททท. จุลสารการท่องเที่ยว (12) 2: เมษายน-มิถุนายน 2536.
- ปรีชา แดงโรจน์. 2544. หมีนปีกว่าจะมาเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมท่องเที่ยว สุดศตวรรษที่ 21 (21 Century tourism industry). กรุงเทพฯ : บ. ดวงกมลสมัย จำกัด.

- พจนานุกรม. 2546. คู่มือการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน Community Based Tourism Handbook. โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ Mild Publishing. กทม.
- พรรณ ชื่นจิตสกุล. 2542. การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2547. เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หน่วยที่ 8-15. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.
- ยุคดี เสตพรรณ. 2544. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวไทย. กรุงเทพฯ: พิธีกรพิมพ์.
- ธวัชมน อดใจ และคณะ. 2545. รายงานการศึกษา สัมมนาการวิจัย: เศรษฐศาสตร์การเมือง เศรษฐศาสตร์การท่องเที่ยว. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรัณยา วาภูณวิทย์. 2546. ปฐมบทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เฟื่องฟ้าพรินต์.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์. 2543. สังคมวิทยาการท่องเที่ยว Sociology of Tourism. สำนักพิมพ์ไอดีเอสไตร์: กทม.
- ศุภวรรณ โพธิ์นาค. 2545. "ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของชุมชนเกาะล้าน เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี". วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาชนบท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2542. ปัญหาที่นักท่องเที่ยวมักประสบ และแนวแก้ไข. ศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2538. โครงการศึกษาผลกระทบจากพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาจัดทำร่างพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งชาติ. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2542. กฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิพย์วิสุทธิ.
- สถาบันฝึกอบรมวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว (สทท.) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ททท.) 2545. การดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2540. โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

สาวิตรี แก่นพลอย. 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวไทย.

หลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สินธุ์ สโรบล. 2005. "การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน," ประชาคมวิจัย ฉบับที่ 57 หน้า 15 – 21

http://www.trf.or.th/tips/x.asp?Art_ID=51.

อาทิตย์ ศิริธร. 2545. วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวของประเทศไทย ปีพุทธศักราช 2545.

Agrotourism. 2005.

www.geocities.com/agrotour_t/meaning.html. 26 ธันวาคม 2548 December 26, 2005

Jamieson, Waller and Alix Noble. 2005. A Manual for Sustainable Tourism Destination Management
CUC-UEM Project, AIT, 2000, cited in Sustainable Tourism Info-Sheets. Principles of Sustainable
Tourism.

<http://www.gdrc.org/uem/eco-tour/etour-principles.html>, 25 พฤศจิกายน 2548

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

พ.ศ. 2522

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2522

เป็นปีที่ 34 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522"

มาตรา 2⁽¹⁾ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

- (1) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ. 2502
- (2) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2506
- (3) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2509
- (4) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2511
- (5) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2516
- (6) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2517
- (7) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2518
- (8) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2519

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

"อุตสาหกรรมท่องเที่ยว" หมายความว่า อุตสาหกรรมที่จัดให้มีหรือให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั้งภายใน
และภายนอกราชอาณาจักร โดยมีค่าตอบแทน และหมายความรวมถึง

- (1) ธุรกิจนำเที่ยว
- (2) ธุรกิจโรงแรมนักท่องเที่ยว
- (3) ธุรกิจภัตตาคาร สถานบริการและสถานที่ตากอากาศสำหรับนักท่องเที่ยว

(4) ธุรกิจการขายของที่ระลึกหรือสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว

(5) ธุรกิจการกีฬาสำหรับนักท่องเที่ยว

(6) การดำเนินงานนิทรรศการ งานแสดง งานออกร้าน การโฆษณาเผยแพร่ หรือการดำเนินงานอื่นใดโดยมีความมุ่งหมายเพื่อชักนำหรือส่งเสริมให้มีการเดินทางท่องเที่ยว

"ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว" หมายความว่า ผู้ดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

"นักท่องเที่ยว" หมายความว่า บุคคลที่เดินทางจากท้องถิ่นเป็นถิ่นที่อยู่โดยปกติของตน ไปยังท้องถิ่นอื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสนใจและด้วยวัตถุประสงค์อันมิใช่เพื่อไปประกอบอาชีพหรือหารายได้

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

"ผู้ว่าการ" หมายความว่า ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

"รองผู้ว่าการ" หมายความว่า รองผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

"พนักงาน" หมายความว่า พนักงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และหมายความรวมถึงผู้ว่าการและรองผู้ว่าการด้วย

"ลูกจ้าง" หมายความว่า ลูกจ้างของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

มาตรา 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

การจัดตั้ง ททท. และเงินสำรอง

มาตรา 6 ให้จัดตั้งองค์การขึ้นเรียกว่า "การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย" เรียกโดยย่อว่า "ททท." และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า "TOURISM AUTHORITY OF THAILAND" เรียกโดยย่อว่า "TAT" และให้มีตราเครื่องหมายของ "ททท."

รูปลักษณะตราเครื่องหมายตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 7 ให้ ททท. เป็นนิติบุคคล มีสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร และจะจัดตั้งสำนักงานสาขาหรือตัวแทนขึ้น ณ ที่อื่นใดภายในหรือนอกราชอาณาจักรก็ได้ แต่การตั้งสำนักงานสาขานอกราชอาณาจักร ต้องได้รับอนุมัติจากนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 8 ททท. มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรม

ท่องเที่ยว

(2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และวิวัฒนาการของเทคโนโลยี ตลอดจนกิจการอย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว

(3) อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

(4) ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความเป็นมิตรไมตรีระหว่างประชาชนและระหว่างประเทศโดยอาศัยการท่องเที่ยว

(5) ริเริ่มให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยว และเพื่อพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว

มาตรา 9 ให้ ททท. มีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 8 และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(1) ให้คำปรึกษา แนะนำ ร่วมมือและประสานงานกับส่วนราชการ องค์กร สถาบัน นิติบุคคลและเอกชน ทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร

(2) ส่งเสริม ร่วมมือ หรือดำเนินการในการฝึกอบรมและให้การศึกษาวิชาการต่าง ๆ เพื่อสร้างบุคลากรให้ได้มาตรฐานและเพียงพอในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

(3) ส่งเสริมการทัศนศึกษา

(4) สำรวจและรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ จากส่วนราชการ องค์กร สถาบัน นิติบุคคลและเอกชนผู้ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ในการจัดทำสถิติเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

(5) สำรวจ กำหนดพื้นที่และสถานที่ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่ต้องสงวนไว้เป็นของรัฐและให้อยู่ในความควบคุมดูแลของ ททท. โดยให้จัดทำเป็นพระราชกฤษฎีกา

(6) สำรวจ วางแผนและดำเนินการ จัดสร้าง ส่งเสริม อนุรักษ์ พื้นฟู บูรณะ หรือพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ตลอดจนทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ภายใต้งบค้ำกฏหมายว่าด้วยการนั้น ๆ

(7) ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ทำเป็นรวมตลอดถึงการลงทุนหรือร่วมทุนเพื่อเป็นการริเริ่มให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวหรือพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว

(8) กู้หรือยืมเงินภายในและภายนอกราชอาณาจักร

(9) ให้กู้หรือให้ยืมเงินโดยมีหลักประกันค้ำยบุคคลหรือทรัพย์สินเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

(10) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุนหรือร่วมทุนในกิจการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

(11) ถือกรรมสิทธิ์ หรือมีสิทธิครอบครองหรือมีทรัพย์สินต่าง ๆ สร้างซื้อ จัดหา ขาย จำหน่าย เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม รับจำนำ รับจำนอง ทำการแลกเปลี่ยน โอน รับโอน หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินทั้งในและนอกราชอาณาจักร ตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(12) กระทำการกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของ ททท.

มาตรา 10 ทุนของ ททท. ประกอบด้วย

- (1) เงินและทรัพย์สินที่ได้รับโอนตามมาตรา 41 และมาตรา 42 เมื่อได้หักหนี้สินออกแล้ว
- (2) เงินที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดินให้เป็นทุน หรือเพื่อดำเนินงาน หรือเพื่อขยายกิจการ
- (3) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

มาตรา 11 ททท. อาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

- (1) รายได้จากทรัพย์สินของ ททท.
- (2) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (3) รายได้จากการดำเนินงานกิจการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- (4) รายได้จากการลงทุนหรือการร่วมทุน
- (5) รายได้อื่น

รายได้ที่ได้รับในปีหนึ่งให้นำไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เงินลงทุนหรือร่วมทุนเพื่อกิจการของ ททท. และสมทบกองทุนสำหรับจ่ายสงเคราะห์ผู้ปฏิบัติงานใน ททท. ตลอดจนสะสมไว้เป็นเงินสำรองตามมาตรา 12 เหลือเท่าใดให้นำส่งเป็นรายได้ของรัฐ แต่ถ้ารายได้มีจำนวนไม่พอสำหรับรายจ่าย นอกจากเงินสำรองตามมาตรา 12 และ ททท. ไม่สามารถหาเงินจากทางอื่นได้ รัฐบาลพึงจ่ายเงินให้แก่ ททท. เท่าจำนวนที่จำเป็น

มาตรา 12 เงินสำรองของ ททท. ให้ประกอบด้วยเงินสำรองธรรมดาซึ่งตั้งไว้เพื่อขาด เงินสำรองเพื่อไถ่ถอนหนี้ และเงินสำรองอื่น ๆ เพื่อความประสงค์แต่ละอย่าง โดยเฉพาะตามที่คณะกรรมการจะเห็นสมควร

เงินสำรองธรรมดาจะนำออกใช้ได้ก็แต่โดยมติของคณะกรรมการ

มาตรา 13 ให้ ททท. เปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา 14 ทรัพย์สินของ ททท. ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

หมวด 2

การกำกับ การควบคุมและการบริหาร

มาตรา 15 นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจและหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ ททท. และเพื่อประโยชน์ในการนี้ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจเรียกกรรมการ พนักงานหรือลูกจ้างใน ททท. มาชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือให้ทำรายงานเสนอ และมีอำนาจที่จะสั่งยับยั้งการกระทำของ ททท. ที่เห็นว่าเป็นการขัดต่อนโยบายหรือมติดของคณะรัฐมนตรีได้ด้วย

มาตรา 16 ในกรณีนี้ ททท. จะต้องเสนอเรื่องใด ๆ ไปยังคณะรัฐมนตรี ให้ ททท. นำเรื่องเสนอนายกรัฐมนตรี

หรือรัฐมนตรีผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเพื่อเสนอต่อไปยังคณะรัฐมนตรี

มาตรา 17 ทพท. ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนจึงจะดำเนินการต่อไปนี้ได้

- (1) กู้ยืมเงินหรือให้กู้ยืมเงินมีจำนวนเกินคราวละห้าล้านบาท
- (2) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน
- (3) จำหน่ายอสังหาริมทรัพย์อันมีราคาเกินหนึ่งล้านบาท
- (4) จำหน่ายทรัพย์สินอันมีราคาเกินหนึ่งล้านบาทจากบัญชีเป็นสูญ
- (5) ลงทุนหรือร่วมทุนในกิจการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีจำนวนเงินเกินห้าล้านบาท

มาตรา 18 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย" ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศหรือผู้แทน ปลัดกระทรวงคมนาคมหรือผู้แทน ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือผู้แทน เลขาธิการคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติหรือผู้แทน และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินสามคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ และให้ผู้ว่าการเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 19 ให้กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีที่กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวาระหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา 20 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 19 กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (4) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

มาตรา 21 เพื่อประโยชน์แห่งกิจการของ ททท. ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดของ ททท. ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา 22 ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ ททท. อำนาจและหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(1) กำหนดนโยบายและอนุมัติแผนงานของ ททท. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

(2) ออกข้อบังคับหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา 8 และมาตรา 9

(3) ออกข้อบังคับว่าด้วยการประชุม และดำเนินกิจการของคณะกรรมการและคณะกรรมการ

(4) ออกข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานต่าง ๆ

(5) ออกข้อบังคับกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่น ๆ ของพนักงานและลูกจ้าง

(6) ออกข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน การเลื่อนเงินเดือน หรือค่าจ้าง ระเบียบวินัย การลงโทษ และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงานและลูกจ้าง

(7) ออกระเบียบว่าด้วยการร้องทุกข์ของพนักงานและลูกจ้าง

(8) ออกข้อบังคับว่าด้วยกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่นเพื่อสวัสดิการของพนักงานและลูกจ้างและครอบครัว โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

(9) ออกข้อบังคับว่าด้วยการจ่ายค่าพาหนะ เบี้ยเลี้ยงเดินทางค่าเช่าที่พัก ค่าทำงานล่วงเวลา เบี้ยประชุม และการจ่ายเงินอื่น ๆ

(10) ออกระเบียบว่าด้วยเครื่องแบบพนักงานและลูกจ้าง

ข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานหรือการเงินที่คณะกรรมการกำหนดขึ้น ถ้ามีข้อความให้มีผลเป็นการจำกัดอำนาจผู้ว่าการหรือรองผู้ว่าการในการดำเนินการกับบุคคลภายนอกไว้ประการใด ให้ประกาศข้อบังคับหรือระเบียบเช่นว่านั้นในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 23 ให้ประธานกรรมการและกรรมการได้รับประโยชน์ตอบแทนตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ประธานกรรมการ กรรมการ พนักงานและลูกจ้างอาจได้รับเงินรางวัลตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 24 ให้คณะกรรมการเป็นผู้แต่งตั้งและกำหนดอัตราเงินเดือนของผู้ว่าการและรองผู้ว่าการด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา 25 ผู้ว่าการและรองผู้ว่าการต้อง

(1) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

(2) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา กับ ททท. หรือในกิจการที่กระทำให้แก่ ททท. ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ถือหุ้นเพื่อประโยชน์ในการลงทุนโดยสุจริตในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่กระทำการอันมีส่วนได้เสียเช่นว่านั้น

(3) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการ และ
พนักงานรัฐวิสาหกิจ

มาตรา 26 ผู้ว่าการหรือรองผู้ว่าการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ดาบ
- (2) ลาออก
- (3) คณะกรรมการให้ออกพระบรมราชโองการต่อนี้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ
- (4) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 25

มติของคณะกรรมการให้ผู้ว่าการหรือรองผู้ว่าการออกจากตำแหน่งตาม (3) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดนอกจากผู้ว่าการ และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

มาตรา 27 ให้ผู้ว่าการเป็นผู้ดำเนินการของ ททท. ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของ ททท. และตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด และให้มีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างทุกตำแหน่ง

ผู้ว่าการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการดำเนินการของ ททท.

มาตรา 28 ให้ผู้ว่าการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) วางรูปการจัดองค์กร โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ
- (2) บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ถด คัดเงินเดือนหรือค่าจ้างลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้าง ตลอดจนให้พนักงานและลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าเป็นพนักงานหรือลูกจ้างชั้นที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการฝ่าย หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าขึ้นไปจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน
- (3) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ ททท. โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อระเบียบข้อบังคับ และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนดไว้
- (4) แต่งตั้งคณะบุคคลเป็นกรรมการเฉพาะกิจเพื่อปฏิบัติการใด ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่อุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- (5) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา 29 ให้รองผู้ว่าการมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างทุกตำแหน่งรองจากผู้ว่าการ และมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการของ ททท. ตามที่ผู้ว่าการมอบหมาย

ในกรณีที่ผู้ว่าการไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองผู้ว่าการเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน ในกรณีที่มิรองผู้ว่าการมากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้ว่าการกำหนดผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนตามลำดับไว้ล่วงหน้า

ในกรณีที่ผู้ว่าการและรองผู้ว่าการไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งกรรมการหรือพนักงาน ททท. ผู้หนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนผู้ว่าการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของรองผู้ว่าการตามวรรคสอง หรือผู้รักษาการแทนผู้ว่าการตามวรรคสาม ให้รองผู้ว่าการ หรือผู้รักษาการแทนผู้ว่าการมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ว่าการ เว้นแต่อำนาจและหน้าที่ของผู้ว่าการในฐานะ กรรมการ

มาตรา 30 ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้ว่าการเป็นผู้กระทำในนามของ ททท. และเป็นผู้แทนของ ททท. และเพื่อการนี้ผู้ว่าการอาจมอบอำนาจให้รองผู้ว่าการหรือตัวแทนของ ททท. ตามมาตรา 7 หรือนุคคลใด ปฏิบัติ กิจการเฉพาะอย่างแทนได้ แต่ในกรณีเช่นว่านี้ ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

นิติกรรมที่ผู้ว่าการกระทำโดยฝ่าฝืนข้อบังคับหรือระเบียบตามมาตรา 22 วรรคสอง ย่อมไม่ผูกพัน ททท. เว้นแต่ คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน

หมวด 3

การร้องทุกข์และการสงเคราะห์

มาตรา 31 ให้พนักงานและลูกจ้างมีสิทธิร้องทุกข์ได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 32 ให้ ททท. จัดให้มีกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่นเพื่อสวัสดิการของพนักงานและลูกจ้าง และครอบครัว ในกรณีพ้นจากตำแหน่งประสบอุบัติเหตุ เจ็บป่วย หรือกรณีอื่นอันควรแก่การสงเคราะห์

การจัดให้มีกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่นตามวรรคหนึ่งการออกเงินสมทบเข้ากองทุนสงเคราะห์ การกำหนดประเภทของผู้ที่พึงได้รับการสงเคราะห์จากกองทุนสงเคราะห์ การจ่ายเงินสงเคราะห์ และการจัดการกองทุน สงเคราะห์ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด 4

การเงิน การบัญชีและการตรวจสอบ

มาตรา 33 ให้ ททท. จัดทำงบประมาณประจำปีโดยจำแนกเงินที่จะได้รับในปีหนึ่ง ๆ และค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินกิจการ

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการให้แยกเป็นงบลงทุนและงบทำการงบลงทุนนั้นให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อ พิจารณาให้ความเห็นชอบ ส่วนงบทำการให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา 34 ให้ ททท. วางและรักษาไว้ซึ่งระบบการบัญชีอันถูกต้องแยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีการ ตรวจสอบบัญชีภายในเป็นประจำและมีสมุดบัญชีลงรายการ

(1) รายรับและรายจ่ายเงิน

(2) สันทรัพย์และหนี้สินซึ่งแสดงการงานที่เป็นอยู่จริงและตามที่ควร ตามประเภทงาน พร้อมด้วยข้อความแสดงที่มาของรายการนั้น ๆ

มาตรา 35 ให้ผู้ว่าการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีภายในคนหนึ่งหรือหลายคนทำการตรวจสอบบัญชีและหลักฐานต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานของ ททท. ได้ทุกเวลาในระหว่างเวลาทำการ แล้วรายงานโดยตรงต่อผู้ว่าการเป็นประจำทุกเดือน

มาตรา 36 ทุกปี ททท. ต้องจัดทำบัญชี บัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุนให้เสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

มาตรา 37 ทุกปีให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชี ทำการตรวจสอบรับรองบัญชี และการเงินทุกประเภทของ ททท.

มาตรา 38 ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุด บัญชีและเอกสารหลักฐานของ ททท. เพื่อการนี้ ให้มีอำนาจสอบถามประธานกรรมการ กรรมการ ผู้ว่าการ รองผู้ว่าการ พนักงานหรือลูกจ้างของ ททท.

มาตรา 39 ผู้สอบบัญชีต้องทำรายงานผลการสอบบัญชีและการเงินเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

มาตรา 40 ให้คณะกรรมการทำรายงานปีละครั้งเสนอต่อคณะรัฐมนตรี รายงานนี้ ให้กล่าวถึงผลงานของ ททท. ในปีที่ผ่านมาพร้อมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการและแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า

ให้ ททท. โฆษณารายงานประจำปีที่ยื่นไป โดยแสดงงบดุลบัญชีทำการและบัญชีกำไรขาดทุนที่ผู้สอบบัญชีรับรองว่าถูกต้อง รวมทั้งรายงานสรุปผลงานในปีที่ล่วงมาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีของ ททท.

บทเฉพาะกาล

มาตรา 41 ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และความรับผิดชอบขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ. 2502 ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ไปเป็นของ ททท. ทั้งนี้ ภายในเวลาไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 42 ให้โอนงบประมาณรายจ่ายขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ. 2502 ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาไปเป็นของ ททท. ทั้งนี้ ภายในเวลาไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 43 ให้ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และบรรดาพนักงานหรือลูกจ้างขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ.2502 ซึ่งมีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นผู้ว่าการ รองผู้ว่าการ และพนักงานหรือลูกจ้างของ ททท. แล้วแต่กรณี กับให้ถือว่าเวลาการทำงานของบุคคลดังกล่าวในองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นเวลาการทำงานใน ททท. นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 44 บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีการออกข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส. โทตะกิตย

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- ในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ เพื่อจัดตั้งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยขึ้นแทนองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว และให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและดำเนินกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้กว้างขวางยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

ภาคผนวก ข. พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2535
เป็นปีที่ 47 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535"

มาตรา 2* พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

*[รก.2535/25/1พ.]

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

"ธุรกิจนำเที่ยว" หมายความว่า การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการจัดหรือการให้บริการหรือการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทาง สถานที่พักอาหาร ท้องนาค และหรือมัคคุเทศก์ให้แก่ นักท่องเที่ยว

"ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว" หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวตามพระราชบัญญัตินี้

"ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว" หมายความว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตามกฎหมายว่าด้วยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

"นักท่องเที่ยว" หมายความว่า บุคคลที่เดินทางจากท้องที่อันเป็นถิ่นที่อยู่โดยปกติของตนไปยังท้องที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ และด้วยวัตถุประสงค์อันมิใช่ เพื่อไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ และให้หมายความรวมถึงผู้รับบริการหรือความสะดวกจาก ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวโดยเสียค่าบริการด้วย

"มัคคุเทศก์" หมายความว่า ผู้ที่นำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่หรือบุคคลโดยได้รับค่าตอบแทน

"ค่าบริการ" หมายความว่า ค่าจ้างและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวจ่ายให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวสำหรับการจัด การให้บริการหรือการอำนวยความสะดวก เกี่ยวกับการเดินทาง สถานที่พัก อาหาร และการทัศนอารในลักษณะเป็นการเหมาจ่าย

"ใบอนุญาต" หมายความว่า ใบอนุญาตธุรกิจนำเที่ยว หรือใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ แล้วแต่กรณี

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ตามพระราชบัญญัตินี้

"การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย" หมายความว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตามกฎหมายว่าด้วยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

"นายทะเบียน" หมายความว่า นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กรุงเทพมหานคร และนายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จังหวัด ซึ่งผู้ว่าการแต่งตั้ง

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งผู้ว่าการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ของส่วนราชการ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และของรัฐวิสาหกิจอื่นตามที่จะได้กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ การยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่น เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

มาตรา 6 ให้มีคณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์คณะหนึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นประธานกรรมการผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นรองประธานกรรมการ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์หรือผู้แทน อธิบดีกรมศิลปากรหรือผู้แทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน อธิบดีกรมทะเบียนการค้าหรือผู้แทน อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้แทนเป็นกรรมการ และกรรมการอื่นซึ่งคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแต่งตั้งจำนวนหกคน ใน

จำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากผู้แทนผู้ประกอบการท้องถิ่นหรือผู้ประกอบการรายย่อยที่
คนและให้นายทะเบียนธุรกิจนำเข้าและมัคคุเทศก์กรุงเทพมหานครเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 7 ให้กรรมการซึ่งคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแต่งตั้ง มีวาระอยู่ใน
ตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีที่กรรมการซึ่งคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อน
วาระให้ผู้ได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของ กรรมการซึ่งตนแทน

เมื่อครบวาระตามวรรคหนึ่งหากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ให้กรรมการซึ่งพ้นจาก
ตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้า
ที่

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระ
ติดต่อกัน

มาตรา 8 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 7 กรรมการซึ่งคณะกรรมการ
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้พ้นตำแหน่ง
- (4) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้
กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 9 การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน
กรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการ
เป็นประธานในที่ประชุม

ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่
ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการ
ลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 10 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดแผนงานและมาตรการต่างๆเกี่ยวกับการส่งเสริมและควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

(2) พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานการประกอบธุรกิจนำเที่ยวของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวการปฏิบัติหน้าที่ การแต่งกาย มารยาท และความประพฤติของมัคคุเทศก์ และการอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ตามพระราชบัญญัตินี้โดยเสนอผ่านคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

(3) พิจารณาดำเนินการตามมาตรา 21

(4) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

(5) วางระเบียบเกี่ยวกับการเปิดบัญชีเงินฝาก และการเบิกจ่ายเงินจากบัญชีเงินฝาก สำหรับหลักประกันที่เป็นเงินสดตามมาตรา 19

(6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

มาตรา 11 ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

ให้นำมาตรา 9 มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา 12 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 10 และมาตรา 11 คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการอาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบายคำแนะนำ หรือความเห็น หรือให้บุคคลใดส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือสิ่งใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตาม ที่เห็นสมควร

มาตรา 13 ให้ประธานกรรมการและกรรมการได้รับประโยชน์ตอบแทนตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด 2 ธุรกิจนำเที่ยว

มาตรา 14 ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบธุรกิจนำเที่ยววันแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน การขอรับใบอนุญาตการออกใบอนุญาตและแบบใบอนุญาต ให้เป็นไปตามแบบหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 15 ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) ถ้าเป็นบุคคลธรรมดา

(ก) มีสัญชาติไทย

(ข) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(ค) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย

(ง) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(จ) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(ฉ) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(ช) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต

(ซ) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต แต่ถ้าเคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตต้องถูกเพิกถอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

(2) ถ้าเป็นนิติบุคคล

(ก) ต้องจดทะเบียนตามกฎหมายไทย

(ข) มีสำนักงานอยู่ในราชอาณาจักรไทย

(ค) ในกรณีที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนทุนของห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบเอ็ดต้องเป็นของหุ้นส่วนซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา และมีสัญชาติไทย และหุ้นส่วนผู้จัดการหรือผู้จัดการต้องมีสัญชาติไทย

(ง) ในกรณีที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดทั้งหมดต้องมีสัญชาติไทย และทุนของห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบเอ็ด ต้องเป็นของหุ้นส่วนซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและมีสัญชาติไทย

(จ) ในกรณีที่เป็นบริษัทจำกัด กรรมการบริษัทจำกัดจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องมีสัญชาติไทย และทุนของบริษัทจำกัดนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบเอ็ดต้องเป็นของบุคคลธรรมดาซึ่งมีสัญชาติไทย และบริษัทจำกัดนั้นจะต้องไม่มีข้อบังคับอนุญาตให้ออกใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ

(ฉ) หุ้นส่วนผู้จัดการหรือกรรมการผู้จัดการนิติบุคคลดังกล่าวต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (1) (ข) (ค) (ง) (จ) (ฉ) และ (ซ)

(ช) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต

(ซ) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต แต่ถ้าเคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตต้องถูกเพิกถอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

ทั้งนี้ ไม่ให้นับบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวมาใช้บังคับแก่การประกอบธุรกิจนำเข้าเที่ยวตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 16 ให้กรณีที่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา 14 เป็นคนต่างด้าวภายใต้ความตกลงที่ประเทศไทยมีข้อผูกพันอยู่กับรัฐบาลต่างประเทศมิให้นำความในมาตรา 15 (1) (ก) และ (2) (ค) (ง) และ (จ) มาใช้บังคับแก่ผู้นั้น

มาตรา 17 ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งการออกหรือไม่ออกใบอนุญาตตามมาตรา 14 ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอรับใบอนุญาต

ในกรณีที่นายทะเบียนออกใบอนุญาต ให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบเพื่อมารับใบอนุญาตจากนายทะเบียนและวางหลักประกันตามมาตรา 18 ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือแจ้ง ถ้าขอรับใบอนุญาตไม่รับใบอนุญาตภายในเวลาดังกล่าวโดยไม่แจ้งเหตุผลหรือ ข้อขัดข้องให้นายทะเบียนทราบให้นายทะเบียนยกเลิกการออกใบอนุญาตนั้น

ในกรณีที่นายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาต ให้แสดงเหตุผลในหนังสือแจ้งการไม่ออกใบอนุญาตให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบด้วย

มาตรา 18 ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องวางหลักประกันซึ่งได้แก่เงินสดหนังสือค้ำประกันของธนาคาร พันธบัตรรัฐบาลไทย หรือพันธบัตรรัฐบาลที่รัฐบาลไทยค้ำประกันต้นเงิน และดอกเบี้ยอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันต่อผู้ว่าการ เพื่อประกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวที่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวมีอยู่กับนักท่องเที่ยวและหรือผู้ประกอบการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ตามจำนวนเงินประกันที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการเกี่ยวกับดอกเบี้ยของหลักประกันและการเปลี่ยนหลักประกันให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 19 ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยววางหลักประกันเป็นเงินสดไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบในการเปิดบัญชีเงินฝากประเภท ออมทรัพย์ในนามของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวแต่ละรายรวมทั้งการเบิกจ่ายเงินจากบัญชีเงินฝากกับธนาคาร ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด สำหรับดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินฝากที่เป็นเงินสดนั้น ให้ตกเป็นของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวที่วางหลักประกัน

มาตรา 20 ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยววางหลักประกันเป็นหนังสือค้ำประกันของธนาคาร หนังสือค้ำประกันของธนาคารให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 21 ในกรณีที่ปรากฏต่อนายทะเบียนจากการรายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือการร้องเรียนของนักท่งเที่ยวหรือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หรือความปรากฏต่อนายทะเบียนโดยประการอื่นว่า บุคคลดังกล่าวได้รับความเสียหายจากการที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวที่ได้ทำไว้กับบุคคลดังกล่าวให้นายทะเบียนดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นนักท่งเที่ยวซึ่งไม่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย เมื่อนายทะเบียนได้ทำการสอบสวนแล้วปรากฏว่าเป็นจริงตามนั้นและผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวผู้นั้นยังไม่ยินยอมปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าวหรือไม่ยินยอมชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลดังกล่าวโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(ก) ถ้าจำนวนเงินค่าเสียหายไม่เกินวงเงินที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้ให้อยู่ในอำนาจของผู้ว่าการที่จะพิจารณาอนุมัติสั่งจ่ายได้เองให้นายทะเบียนเสนอเรื่องให้ผู้ว่าการ พิจารณาอนุมัติสั่งจ่ายเงินเสียหายดังกล่าว จากหลักประกันที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวผู้นั้นได้วางไว้ตามมาตรา 18 ให้แก่นักท่งเที่ยวดังกล่าวโดยไม่ชักช้า แล้วแจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการและผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวผู้นั้นทราบ หรือให้ผู้ว่าการเสนอเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณา ตามควรแก่กรณี

(ข) ถ้าจำนวนเงินค่าเสียหายเกินวงเงินที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้นให้นายทะเบียนเสนอเรื่องให้ผู้ว่าการพิจารณาอนุมัติสั่งจ่ายเงินค่าเสียหายในส่วนที่ไม่เกินวงเงินดังกล่าวให้แก่ นักท่งเที่ยวผู้นั้นก่อน ส่วนค่าเสียหายในส่วนที่เกินวงเงินดังกล่าวให้นายทะเบียนเสนอเรื่องให้ คณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวผู้นั้นทราบ โดยเร็ว

(2) ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นนักท่งเที่ยวซึ่งมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยหรือเป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ผู้ประกอบการ ธุรกิจนำเที่ยวผู้นั้นชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลดังกล่าวตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนดถ้าผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวไม่มีหนังสือโต้แย้งมาภายในระยะที่กำหนดให้นายทะเบียนดำเนินการตาม (1) (ก) หรือ (ข) โดยอนุโลม แต่ถ้าผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวมีหนังสือโต้แย้งมาภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ผู้ว่าการเจรจาทำความตกลงกับผู้ประกอบการธุรกิจ นำเที่ยวและผู้เสียหายถ้าตกลงกันได้ให้ผู้ว่าการจ่ายเงินจากหลักประกันให้แก่ผู้เสียหายที่ได้ตกลงกัน ถ้าตกลงกันไม่ได้ให้ผู้เสียหายและผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวตั้งอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ชี้ขาด และให้นำกฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการมาใช้บังคับ

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (1) หรือ (2) เสร็จแล้วให้นายทะเบียนพิจารณาดำเนินการตามมาตรา 32 แก่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวผู้นั้นตามควรแก่กรณี

มาตรา 22 นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หรือผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการของนายทะเบียนหรือของผู้ว่าการตามมาตรา 21 มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ และให้นำมาตรา 31 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 23 ในกรณีที่หลักประกันตามมาตรา 18 มีจำนวนลดลงเพราะได้ใช้จ่ายไปตามมาตรา 21 ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องนำหลักประกันมาวางเพิ่มเติมให้ครบภายในระยะเวลาที่ผู้ว่าการกำหนด

มาตรา 24 ให้ผู้ว่าการคืนหลักประกันที่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยววางไว้ตามมาตรา 18 ให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เพิกถอนใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตหรือนับแต่วันได้รับหนังสือแจ้งการบอกเลิกการประกอบธุรกิจนำเที่ยวจากผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว

ในหนังสือแจ้งการบอกเลิกการประกอบธุรกิจนำเที่ยวตามวรรคหนึ่ง ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องรับรองด้วยว่าตนไม่มีหนี้เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวที่จะต้องชำระให้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ในกรณีที่ผู้ว่าการได้รับแจ้งจากนักท่องเที่ยวหรือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวว่าผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวตามวรรคหนึ่ง ยังมีหนี้เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวที่จะต้องชำระให้แก่บุคคลดังกล่าวอยู่ให้ผู้ว่าการรอการคืนหลักประกันไว้ก่อน

มาตรา 25 ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยมาตรฐานการประกอบธุรกิจนำเที่ยว

มาตรา 26 ในการโฆษณาการจัดบริการนำเที่ยวหรือรายละเอียดในการนำเที่ยวที่จะจัดในแต่ละปี ให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวจัดทำเป็นเอกสารซึ่งอย่างน้อยจะต้องมีรายการดังนี้

- (1) ชื่อผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว สถานที่ประกอบธุรกิจนำเที่ยว และเลขที่ใบอนุญาต
- (2) ระยะเวลาที่ใช้ในการให้บริการนำเที่ยว
- (3) อัตราค่าบริการ
- (4) ประเภทของยานพาหนะที่ใช้ในการให้บริการนำเที่ยว
- (5) จุดหมายปลายทางและที่แวะพัก รวมทั้งสถานที่สำคัญ ๆ ในการนำเที่ยว
- (6) ลักษณะและประเภทของที่พักรับ และจำนวนครั้งของอาหารที่จัดให้

ก่อนเผยแพร่เอกสารตามวรรคหนึ่ง ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องส่งเอกสารดังกล่าว ให้แก่นายทะเบียนอย่างน้อยสามฉบับ

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงรายการในการจัดบริการนำเที่ยวที่ได้โฆษณาไปแล้วผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวต้องแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและนายทะเบียนทราบโดยไม่ชักช้า

มาตรา 27 ในระหว่างให้บริการนำเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวต้องพยายามให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการเท่าเทียมหรือใกล้เคียงกับที่ได้ตกลงกันไว้ และถ้ามีการเปลี่ยนแปลง บริการนำเที่ยวโดยไม่ได้ความยินยอมจากนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนแปลงนั้น

มาตรา 28 ใบอนุญาตให้มีอายุสองปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวซึ่งประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต ต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และเมื่อได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตแล้ว ให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ถ้าผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดไม่ต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวนั้นเลิกประกอบธุรกิจนำเที่ยวตั้งแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุพร้อมทั้งส่งคืนใบอนุญาตแก่นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุและให้นำความในมาตรา 24 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 29 ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวตายและใบอนุญาตยังไม่สิ้นอายุ ถ้าคู่สมรสหรือบุตรซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว ของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวประสงค์จะประกอบธุรกิจนำเที่ยวนั้นต่อไป ก็ให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวได้ต่อไปจนกว่าใบอนุญาตจะสิ้นอายุ แต่ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวตาย

ในระหว่างการประกอบธุรกิจนำเที่ยวตามวรรคหนึ่งคู่สมรสหรือบุตรที่บรรลุนิติภาวะแล้วของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวมีหน้าที่และความรับผิดชอบเสมือนผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

ถ้าคู่สมรสหรือบุตรที่บรรลุนิติภาวะแล้วของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวไม่ประสงค์จะประกอบธุรกิจนำเที่ยวนั้นต่อไป ให้แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวตาย

มาตรา 30 ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวซึ่งประสงค์จะเลิกประกอบธุรกิจนำเที่ยวในระหว่างที่ใบอนุญาตยังไม่สิ้นอายุ ต้องแจ้งความประสงค์ดังกล่าวเป็นหนังสือให้นายทะเบียนทราบล่วงหน้าไม่

น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันเลิกประกอบธุรกิจนำเที่ยว พร้อมทั้งส่งคืนใบอนุญาตแก่นายทะเบียนและให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปได้จนถึงวันเลิกประกอบธุรกิจนำเที่ยว

มาตรา 31 ในกรณีที่นายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอรับใบอนุญาต หรือผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวที่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการโดนยื่นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการไม่ออกใบอนุญาต หรือการไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตจากนายทะเบียนและให้นายทะเบียนเสนอหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับหนังสืออุทธรณ์ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา 32 ในกรณีที่ปรากฏต่อนายทะเบียนว่า ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้ใด

(1) มีกรณีตามมาตรา 21

(2) ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือ

(3) ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการผู้ว่าการ นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้โดยมีกำหนดระยะเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินครั้งละหกเดือน

ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจะประกอบธุรกิจนำเที่ยวในระหว่าง ที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตไม่ได้เว้นแต่จะได้อุทธรณ์คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตต่อคณะกรรมการตามมาตรา 35

มาตรา 33 เมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนว่าผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดมีพฤติการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 15

(2) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 23

(3) เคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 32 มาแล้ว และฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 32

(1) หรือ (2) อีก

ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตและให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้นั้น ส่งคืนใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา 34 ให้นายทะเบียนส่งหนังสือแจ้งคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวทราบ ถ้าไม่สามารถส่งได้หรือผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวไม่ยอม รับหนังสือดังกล่าว ให้ปิดหนังสือดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบธุรกิจนำเที่ยวนั้น และให้ถือว่าผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ปิดหนังสือดังกล่าว

มาตรา 35 ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการได้โดยยื่นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งดังกล่าวและให้นายทะเบียนเสนอหนังสืออุทธรณ์ ต่อคณะกรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา 36 ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวซึ่งถูกเพิกถอนใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบอนุญาตอีกจนกว่าจะพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา 37 ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบธุรกิจนำเที่ยวที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

ถ้าใบอนุญาตชำรุดเสียหาย หรือถูกทำลายในสาระสำคัญ ให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบถึงการชำรุดสูญหายหรือถูกทำลายดังกล่าว

การขอรับใบแทนใบอนุญาต และการออกใบแทนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 38 ในการออกใบอนุญาตตามมาตรา 14 หรือใบแทนใบอนุญาตดังกล่าวให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด 3
มัคคุเทศก์

มาตรา 39 ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นมัคคุเทศก์ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์จากนายทะเบียน

การขอใบอนุญาต การออกใบอนุญาตและแบบใบอนุญาต ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 40 ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (3) เป็นผู้ได้รับวุฒิบัตรหรือหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมวิชามัคคุเทศก์ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการรับรอง
- (4) ไม่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรังหรือติดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคติดต่อที่คณะกรรมการกำหนด
- (5) ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (7) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์
- (8) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ แต่ถ้าเคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต ต้องถูกเพิกถอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

มาตรา 41 ถ้าผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา 40 แล้วนายทะเบียนต้องออกใบอนุญาตให้โดยเร็ว

ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งการออกใบอนุญาต หรือไม่ออกใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ตามมาตรา 39 ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอรับใบอนุญาต

ในกรณีที่นายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาตให้นายทะเบียนแสดงเหตุผลในหนังสือแจ้งการไม่ออกใบอนุญาตให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบด้วย

ในกรณีที่นายทะเบียนออกใบอนุญาตให้ผู้ขอรับใบอนุญาตมารับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์จากนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการออกใบอนุญาตจากนายทะเบียน และให้

นายทะเบียนมอบเครื่องหมายแสดงการเป็นมัคคุเทศก์ ซึ่งได้รับใบอนุญาตให้ผู้รับใบอนุญาต พร้อมกับใบอนุญาต

เครื่องแสดงการเป็นมัคคุเทศก์ซึ่งได้รับใบอนุญาตให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตไม่มารับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ภายในเวลาที่กำหนดโดยไม่แจ้งเหตุผล หรือข้อขัดข้องให้นายทะเบียนทราบ ให้สันนิษฐานว่าผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ประสงค์จะรับใบอนุญาตดังกล่าว และให้นายทะเบียนยกเลิกการออกใบอนุญาตนั้น

มาตรา 42 มัคคุเทศก์ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ การแต่งกาย มารยาท และความประพฤติของมัคคุเทศก์ และติดตั้งเครื่องหมายแสดงการเป็นมัคคุเทศก์ที่ได้รับใบอนุญาต และต้องมีใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ติดตัวอยู่ตลอดเวลาในขณะปฏิบัติหน้าที่ และพร้อมที่จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้

ถ้าเครื่องหมายแสดงการเป็นมัคคุเทศก์ซึ่งได้รับใบอนุญาต และหรือใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ ขำruptสูญหายหรือถูกทำลายในสาระสำคัญ ให้มัคคุเทศก์ผู้นั้นยื่นคำขอรับเครื่องหมายดังกล่าวและหรือ ใบแทนใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบถึงการชำruptสูญหาย หรือถูกทำลาย ดังกล่าว

การขอรับเครื่องหมายและหรือใบแทนใบอนุญาต และการออกเครื่องหมายและหรือใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 43 ใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ก็ให้มีอายุสองปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

มัคคุเทศก์ซึ่งประสงค์จะต่ออายุใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ ต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต ต่อนายทะเบียนก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และเมื่อได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตแล้วให้เป็นมัคคุเทศก์ต่อไปได้ จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน

ถ้าผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตยังมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา 40 นายทะเบียนต้องต่ออายุใบอนุญาตให้

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มัคคุเทศก์ผู้ใดไม่ขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ ให้เลิกเป็นมัคคุเทศก์ตั้งแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ และให้ส่งคืนใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์พร้อมกับเครื่องหมายแสดงการเป็นมัคคุเทศก์ ซึ่งได้รับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ

มาตรา 44 ในกรณีที่นายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ ผู้ขอรับใบอนุญาตหรือมัคคุเทศก์ก็มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนายทะเบียนต่อคณะกรรมการ โดยยื่นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการไม่ออกใบอนุญาต หรือการไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตจากนายทะเบียน และให้นายทะเบียนเสนอคำอุทธรณ์ดังกล่าวต่อคณะกรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา 45 ในกรณีที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนจากการรายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือจากการร้องเรียนของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวหรือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หรือเมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนโดยประการอื่นว่ามัคคุเทศก์ผู้ใด

(1) ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือ

(2) ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้โดยมีกำหนดระยะเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินครั้งละหกเดือน

มัคคุเทศก์ซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจะประกอบธุรกิจนำเที่ยวในระหว่างที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตไม่ได้

มาตรา 46 เมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนว่ามัคคุเทศก์ผู้ใดมีพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 40

(2) เคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 45 มาแล้ว และฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 45

(1) หรือ (2) อีก

ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาต และให้มัคคุเทศก์ผู้นั้นส่งคืนใบอนุญาต และเครื่องหมายแสดงการเป็นมัคคุเทศก์ ซึ่งได้รับอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา 47 คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้มัคคุเทศก์ทราบถ้าไม่สามารถส่งคำสั่งให้มัคคุเทศก์ได้ หรือมัคคุเทศก์ผู้นั้นไม่ยอมรับหนังสือแจ้งดังกล่าว ให้ปิดคำสั่งไว้ ณ ที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายที่สำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ที่ออกใบอนุญาต

ให้มัคคุเทศก์ผู้นั้นและให้ถือว่ามัคคุเทศก์ผู้นั้นได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือวันที่ปิดคำสั่งแล้วแต่กรณี

มาตรา 48 มัคคุเทศก์ผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 45 หรือเพิกถอนใบอนุญาต ตามมาตรา 46 มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการ โดยยื่นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต จากนายทะเบียนและให้นายทะเบียนเสนอหนังสืออุทธรณ์ต่อกรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา 49 ในการออกใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ตามมาตรา 39 หรือใบแทนใบอนุญาตดังกล่าว ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด 4

การควบคุม

มาตรา 50 ให้จัดตั้งสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กรุงเทพมหานคร ขึ้นมีฐานะเป็นหน่วยงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

มาตรา 51 ให้ผู้ว่าการด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยคนหนึ่งระดับไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกองเป็นนายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยว และมัคคุเทศก์กรุงเทพมหานคร มีหน้าควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในเขตกรุงเทพมหานคร

ให้นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กรุงเทพมหานครเป็นหัวหน้าสำนักงาน ทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กรุงเทพมหานครมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานเจ้าหน้าที่และลูกจ้างสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กรุงเทพมหานคร

ในระหว่างที่ยังไม่ได้จัดตั้ง สำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จังหวัดตามมาตรา 52 ขึ้นในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานครให้นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กรุงเทพมหานครมีหน้าที่ควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ที่ตราชอาณาจักร ให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัตินี้และตามนโยบายของคณะกรรมการ

มาตรา 52 เมื่อผู้ว่าการเห็นสมควรจัดตั้งสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ จังหวัดขึ้นในจังหวัดใด และจะให้มิใช่เขตอำนาจครอบคลุมเขตจังหวัดใดบ้าง ให้เสนอความเห็นต่อ คณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทยแล้ว ให้ตราข้อบังคับตั้งสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จังหวัดขึ้นใน จังหวัดนั้น พร้อมทั้งกำหนดเขตอำนาจของสำนักงานดังกล่าวและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้สำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จังหวัด เป็นหน่วยงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

มาตรา 53 ให้ผู้ว่าการด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานของการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทยคนหนึ่งระดับไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกองเป็นนายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยว และมัคคุเทศก์ จังหวัดมีหน้าที่ควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในเขตอำนาจของตน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ และตามนโยบายของคณะกรรมการ

ให้นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จังหวัด เป็นหัวหน้าสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำ เที่ยวและมัคคุเทศก์จังหวัด มีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานเจ้าหน้าที่และลูกจ้างในสำนักงานทะเบียน ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จังหวัดดังกล่าว

มาตรา 54 ในการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ก็ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่นายทะเบียนมอบหมายมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบ ใบอนุญาตสภาพ และลักษณะของสถานที่ทำการเครื่องมือเครื่องใช้และยานพาหนะที่ใช้ในการประกอบ ธุรกิจนำเที่ยว ตลอดจนจำนวนและประวัติของตัวแทนและลูกจ้างของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัตินี้

(2) เรียกให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ตัวแทน หรือลูกจ้างมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงเกี่ยวกับการ ประกอบธุรกิจนำเที่ยว หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยวเพื่อ ตรวจสอบ

(3) เรียกให้มัคคุเทศก์มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ฐานะมัคคุเทศก์ ตลอดจนให้ส่งรายงานการปฏิบัติหน้าที่ในระยะเวลาที่ผ่านมาเพื่อตรวจสอบ

มาตรา 55 มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 54 ให้นายทะเบียน มอบหมายเป็นหนังสือทุกครั้ง

มาตรา 56 ในการปฏิบัติหน้าที่ นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัว
ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 57 เมื่อนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่นายทะเบียนมอบหมายพบว่ามี การฝ่า
ฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนพิจารณาดำเนินการตามมาตรา 32 มาตรา 33
มาตรา 45 หรือมาตรา 46 แล้วแต่กรณี แล้วรายงานคณะกรรมการทราบ

มาตรา 58 ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่
เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด 5 บทกำหนดโทษ

มาตรา 59 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 14 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงห้าแสนบาท และ
ปรับอีกวันหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

มาตรา 60 ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 25
หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 26 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท

มาตรา 61 คู่สมรสหรือบุตรที่บรรลุนิติภาวะแล้วของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวที่ตายผู้ประสงค์
จะประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปแต่ไม่แจ้งความประสงค์ที่จะประกอบธุรกิจนำเที่ยวนั้น หรือไม่แจ้งความ
ประสงค์ที่จะไม่ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปต่อนายทะเบียนภายในระยะเวลาที่กำหนด อันเป็นการฝ่าฝืน
มาตรา 29 วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 62 ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดไม่ส่งคืนใบอนุญาตต่อนายทะเบียนตามมาตรา 28
วรรคสี่ หรือมาตรา 30 หรือมาตรา 33 วรรคสองต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 63 ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 32 วรรคสามต้องระวางโทษปรับตั้งแต่
หนึ่งแสนบาทถึงห้าแสนบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

มาตรา 64 ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 37วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 65 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 39 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 66 มัคคุเทศก์ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 42 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 67 มัคคุเทศก์ผู้ใดปฏิบัติหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ในระหว่างที่ถูกพักใช้ ต้องระวางโทษปรับอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 45 วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 68 มัคคุเทศก์ผู้ใดไม่ส่งคืนใบอนุญาต และเครื่องหมายแสดงการเป็นมัคคุเทศก์ ซึ่งได้รับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในเวลาที่กำหนดเนื่องจากใบอนุญาตสิ้นอายุเพราะไม่ได้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือเนื่องจากถูกเพิกถอนใบอนุญาตอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 43 วรรคห้า หรือมาตรา 46 วรรคสองต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 69 ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากนายทะเบียน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 54 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา 70 ผู้ใดประกอบธุรกิจนำเที่ยวอยู่แล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไป ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา 14 ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแล้วให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน

ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวซึ่งได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ต้องเลิกการประกอบธุรกิจนำเที่ยวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่อนุญาต

มาตรา 71 คนต่างด้าวที่ได้รับหนังสือรับรองจากอธิบดีกรมทะเบียนการค้า ให้ประกอบธุรกิจนำเข้าได้อยู่แล้วตามข้อ 30 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2515 ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ประกอบธุรกิจนำเข้าต่อไปได้ แต่ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา 14 ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแล้ว ให้ประกอบธุรกิจนำเข้าต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน และมีให้นำความในมาตรา 15 (1) (ก) และ (2) (ก) (ค) (ง) และ (จ) มาใช้บังคับแก่ผู้นั้น

คนต่างด้าวซึ่งได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียนตามวรรคหนึ่งต้องเลิกการประกอบธุรกิจนำเข้าภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่อนุญาต

มาตรา 72 ให้นำความในมาตรา 31 มาใช้บังคับแก่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าเที่ยว หรือคนต่างด้าวซึ่งได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียนตามมาตรา 70 หรือมาตรา 71 โดยอนุโลม

มาตรา 73 ผู้ใดเป็นมัคคุเทศก์อยู่แล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะเป็นมัคคุเทศก์ต่อไป ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ตามมาตรา 39 ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแล้วให้เป็นมัคคุเทศก์ต่อไปได้ จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อานันท์ ปันยารชุน

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(1) ใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเข้าเที่ยว	ฉบับละ 500 บาท
(2) ใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์	ฉบับละ 200 บาท
(3) ใบแทนใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเข้าเที่ยว	ฉบับละ 100 บาท
(4) ใบแทนใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์	ฉบับละ 50 บาท
(5) การต่ออายุใบอนุญาตครั้งละเท่ากับค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาต	

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันนี้การประกอบธุรกิจนำเข้าเที่ยวและอาชีพมัคคุเทศก์ก็ได้มีการขยายตัวเป็นอันมาก สมควรที่จะมีกฎหมายกำหนด

มาตรฐานในเรื่องนี้และให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยทำหน้าที่ส่งเสริมและควบคุมการประกอบธุรกิจ
นำเที่ยวและอาชีพมัคคุเทศก์ ให้เป็นระเบียบและได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อประโยชน์ของ
บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศจึงจำเป็นต้องพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ค. กำหนดการสัมมนา

ที่ ศธ. ๕๙๑๕/

สำนักวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
๓๓๓ หมู่ ๑ ต.ท่าสุด อ.เมือง
จ. เชียงราย ๕๗๑๐๐

มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมงานสัมมนา “ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวใน
จังหวัดเชียงราย”

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการสัมมนา และแบบตอบรับการเข้าร่วมงานสัมมนา

ด้วยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้มีการจัดทำงานวิจัยในชุดโครงการ “การพัฒนาและ
การจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน” โดยศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงราย โดยได้มีโครงการวิจัย
“ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย” เป็นหนึ่งในโครงการ
ย่อย โดยในขณะนี้โครงการวิจัยปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัด
เชียงรายได้ดำเนินการมาจนถึงระยะที่สองแล้ว ซึ่งจะต้องมีการจัดการสัมมนากลุ่มย่อยเพื่อระดมความ
คิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และผู้ที่อยู่ในสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อนำ
ข้อคิดเห็นที่ได้รับไปใช้ในการปรับปรุงและเพิ่มเติมงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยคณะวิจัยได้
กำหนดจัดงานสัมมนาดังกล่าว ในวันพฤหัสบดีที่ 22 มิถุนายน 2549 เวลา 09.00-12.00 น. ณ ห้อง
มรกต โรงแรมวังคำ อ.เมือง จ.เชียงราย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเข้าร่วมงานสัมมนาดังกล่าว จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์อารีรัตน์ โกสิทธิ์)
อาจารย์ประจำ สำนักวิชานิติศาสตร์
หัวหน้าโครงการวิจัย

โทรศัพท์ ๐๑-๕๕๕-๙๙๐๖, ๐๖-๘๙๑-๒๔๙๖

โทรสาร. ๐๕๓-๙๑๖-๘๕๗

กำหนดการสัมมนา

“ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย”

วันพฤหัสบดีที่ 22 มิถุนายน 2549

ณ ห้องมรกต ชั้น 2 โรงแรมวังคำ อ. เมือง จ.เชียงราย

เวลา	รายการ
08.00 - 09.00 น.	ลงทะเบียน
09.00 - 10.30 น.	เริ่มการสัมมนา - คณะผู้จัดสัมมนากล่าวเปิดงานและเรียนเชิญประธานกล่าวเปิดงาน - ประธานในการสัมมนากล่าวเปิดงาน - เริ่มการสัมมนา
10.30 - 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.45 - 12.00 น.	เริ่มดำเนินการสัมมนาต่อในช่วงหลัง
12.00 น.	ประธานในการสัมมนากล่าวปิดงานสัมมนา รับประทานอาหารกลางวัน ณ ห้องอาหารชั้น 1

แบบตอบรับการเข้าร่วมงานสัมมนา
“ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย”
วันพฤหัสบดีที่ 22 มิถุนายน 2549
ณ ห้องมรกต ชั้น 2 โรงแรมวังคำ อ. เมือง จ.เชียงราย

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
ตำแหน่งหน่วยงาน.....

- ☐ ยินดีเข้าร่วมการสัมมนา
- ☐ ไม่สามารถเข้าร่วมการสัมมนาได้โดยมอบหมายให้

1. (นาย/นาง/นางสาว).....
ตำแหน่งหน่วยงาน.....
2. (นาย/นาง/นางสาว).....
ตำแหน่งหน่วยงาน.....
3. (นาย/นาง/นางสาว).....
ตำแหน่งหน่วยงาน.....

เข้าร่วมการสัมมนาแทน

โปรดส่งแบบตอบรับการสัมมนา กลับมาที่สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
โทรสาร 053-916-857 ภายในวันพุธที่ 21 มิถุนายน 2549 จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ภาคผนวก ง. ถอดเทปประกอบการสัมมนา

ถอดเทปสัมมนา

ปัญหาและมาตรการจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยกล่าวถึงวัตถุประสงค์ ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

แนวคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มาจากพื้นฐานที่ว่าจังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก แต่กฎหมายที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวนั้นน่าจะยังไม่ได้อำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร และนอกจากนั้นผู้วิจัยยังต้องการทราบว่ามีสิ่งใดเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวบ้างหรือไม่ โดยจากการศึกษางานวิจัยหลายๆ ชิ้นก็ปรากฏว่าแหล่งท่องเที่ยวทุกๆ ที่ไม่ใช่เฉพาะจังหวัดเชียงราย ต่างก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย การเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ปัญหาเรื่องความปลอดภัย ปัญหาเรื่องการเดินทาง ซึ่งมีหลายปัญหาด้วยกัน จึงมีการตั้งสมมติฐานขึ้นมาว่า กฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวนั้นน่าจะยังมีปัญหาอยู่บ้างเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย เพราะฉะนั้นจึงต้องมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยวิเคราะห์ว่าสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาคืออะไร การแก้ไขที่ควรจะเป็นในทางที่เหมาะสม ควรจะดำเนินการอย่างไร

สำหรับการสัมมนาในครั้งนี้ขอรับทราบบททุกท่านพูดถึงปัญหาที่ได้ประสบกันมาและแนวทางแก้ไขในปัจจุบันเป็นอย่างไร

ความเห็นจากผู้เข้าร่วมการสัมมนา

ความเห็นจากรองศาสตราจารย์ ดร. มามะ ชิตตะสังคะ

ประเด็นแรก คือกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาศิลปวัฒนธรรมคิดว่าผู้วิจัยคงได้ดูแลและเก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้ว ดังนั้นคงพูดในลักษณะ Common Sense ซึ่งในฐานะความเป็นผู้วิจัยที่อยากรู้เช่น เราเดินทางไปประเทศกัมพูชา เราจะเห็นของสวยงามเยอะแยะ และมีคฤตศกก็จะบอกเองว่าของถูกขโมยหมด เราก็ถามว่าไปที่ไหน เขาก็บอกว่าอยู่เมืองไทยนั่นแหละและในทางกลับกัน เราก็จะคิดในเชิงอนุรักษ์ รักษาหวงแหนศิลปวัฒนธรรมของเราไว้ ถ้าอ่านตามหน้าหนังสือพิมพ์ ศิลปวัตถุของเราถูกโจรกรรมเช่นเดียวกับประเทศกัมพูชาประมาณเราทำให้อศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะที่เป็นโบราณวัตถุแทนที่จะเป็นมรดกของโลก ก็กลายเป็นถูกการซื้อขายตามบ้านคนรวยหรือถูกเชื่อมโยงไปตามพิพิธภัณฑ์ต่างๆ ของโลก การค้าในแบบหน้ากากของนักท่องเที่ยว คือ เห็นนั่นเห็นนี่แล้วอยากได้ ซึ่งประเด็นนี้เป็นประเด็นที่เชื่อมมากับการท่องเที่ยว

อันเป็นเรื่องของประเด็นโบราณวัตถุ ในประเด็นของวัฒนธรรม ซึ่งวัฒนธรรมเห็นในเชิงที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้

วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ คือ วัฒนธรรมทางความคิดต่างๆ ซึ่งตรงนี้ ทางความคิดก็จริง แต่มนุษย์ก็มีการแสดงออก อาจจะมองได้ว่ามีวัฒนธรรมใดที่ถูกมองเสียหายละมีมาตรการใดที่กฎหมายต้องมาจับ อย่างวัฒนธรรมไทยก็มีเยอะเช่น วัฒนธรรมการไหว้ วัฒนธรรมการแสดง ซึ่งเราเป็นมาตรฐานที่ดี ซึ่งตรงนี้จะเอากฎหมายมาจับก็มาได้เพราะเป็นเรื่องการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ดี

ทั้งนี้อยากให้ผู้วิจัยช่วยตีความว่า มีกฎหมายอะไรถ้าเรามองในเชิงปัญหาในลักษณะความรู้กฎหมาย การถูกกระทำร้าย การถูกขโมย เอาอะไรไปขีดเส้นนี้ เป็นพฤติกรรมของคนที่ไม่มีการจริยธรรมซึ่งความจริงมาตรการทางกฎหมายกับมาตรการที่เป็นกติกาสังคมมันควรจะเชื่อมกัน ตัวเชื่อมจริงๆก็คือการเข้าไปรักษาศิลปะ วัฒนธรรม

จากศิลปะ วัฒนธรรมนั้นมันอาศัยมากับการท่องเที่ยว ซึ่งก็มีปัญหาว่ามีกฎหมายอะไรเข้ามาคุ้มครองดูแลบ้าง ทั้งนี้โบราณวัตถุและโบราณสถานต่างๆ ก็มีกฎหมายเข้ามาดูแล ทั้งนี้ก็สามารถใช้กฎหมายควบคุมไม่ให้ถูกขโมยไป ห้ามมาตรการมาควบคุม ส่วนประเด็นทางด้านวัฒนธรรมนั้นเป็นเรื่องจิตสำนึกในการรักษาขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม แต่ว่า ณ ตรงนี้แล้วมีแนวคิดอยู่แนวคิดหนึ่งที่นักวิจัยต้องดำรงแนวคิดนั้นไว้

ความเห็นจากนายอุดม อ่อนนวล ผู้อำนวยการ สำนักงานท่องเที่ยว กีฬา และ นันทนาการ จังหวัดเชียงราย

ขอเสนอเกี่ยวกับเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในข้อ 5 อยากให้ผู้วิจัยไปดูอีก 2-3 พ.ร.บ. คือ

- พ.ร.บ. จัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการประชุมและนิทรรศการ พ.ศ. 2519
- พ.ร.บ. จัดตั้งพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างเต็มประสิทธิภาพ พ.ศ. 2546
- พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2541
- พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม 2515

ซึ่งเห็นว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องน่าจะศึกษาเพิ่มเติม ส่วนในเรื่องของปัญหาก็เห็นด้วยกับ รองศาสตราจารย์ ดร. มุขะ ไม่ว่าวัฒนธรรมของไทยหรือต่างประเทศ ที่จริงแล้วน่าจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 1 ตัว อาจจะเป็นกฎหมายของทางศิลปากร ว่ามีวัตถุโบราณขนย้ายออกจากประเทศ ได้ไม่ว่าจะเป็นสมัยใดๆ แต่ก็ยังไม่เห็นมีออกมา ส่วนเรื่องวัฒนธรรมนั้นในเรื่องการไหว้ หรือ วัฒนธรรมของเชียงรายคืออยากให้เชียงรายมีวัฒนธรรมของเชียงรายเองจริงๆ เช่น ในเรื่องของ

การพูดเองเป็นต้น หรือว่าวัฒนธรรมของไทยก็น่าจะเป็นอีกเรื่องหนึ่ง คือ การแต่งตัวก็อยากให้รักษาวัฒนธรรมไว้ เช่น ประเทศลาวเขาก็ยังรักษาวัฒนธรรมอยู่ แต่ประเทศเราแต่งตัวเพียงเฉพาะวันศุกร์ ซึ่งไม่รู้ว่าเป็นลาวเข้าเป็นกฎหมายรึป่าว แต่ประเทศเราจะออกเป็นกฎหมายเรื่องนี้ได้หรือไม่ ทั้งนี้ก็ฝากไว้ด้วยนะครับ เพราะบ้านเรารับวัฒนธรรมตะวันตกมาค่อนข้างมาก

ความเห็นจากคุณสมเกียรติ ชื่นธีระวงศ์ นายกสมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

ประเด็นทางปัญหาของกฎหมายเกี่ยวกับปัญหาทางด้านวัฒนธรรม เช่นนี้ผมขอพูดเกี่ยวกับตัวของบุคคลากร เช่น มัคคุเทศก์ เป็นต้น การท่องเที่ยวในเชียงรายก็เหมือน เชียงใหม่ ก็ไม่ได้มีอะไรเป็นพิเศษ เช่น ผมไปเที่ยวหลวงพระบาง ก็มีมัคคุเทศก์แต่งตัวเป็นผ้าไหมของเขา พูดภาษาของเขาแต่เราก็ฟังรู้เรื่อง แต่ทำไมประเทศไทยทำไม่ได้ ผมก็ถามเขาว่าไปฝึกมาจากไหน เขาบอกว่าฝึกมาจากประเทศไทย 1 ปีจึงจะได้บัตรมัคคุเทศก์ของลาว ซึ่งมันเป็นกฎหมาย คือ

1. ประเทศเขาบังคับ

2. ถ้าเข้ามาประเทศลาวแล้วไม่มีมัคคุเทศก์ก็จะโดนปรับ

3. สิ่งที่เขาเรียนรู้จากประเทศไทยดี ๆ เขาก็จะรับมา ส่วนสิ่งที่ไม่ดีเขาก็ไม่รับ เช่น เรื่องคนไทยโกหก แต่บ้านเราจะสอนว่า “ทำอย่างไรก็ได้ให้ได้เงินเยอะ” ซึ่งสิ่งเหล่านี้ประเทศไทยไม่สามารถทำได้ เพราะว่าภาคเหนือเป็นภาคที่มีเสน่ห์แต่ทำไม่ได้ ไม่มีใครพูดถึงล้านนาเลย อีกไม่เกิน 10 ปี ก็จะไม่มีการรู้อีก ทั้งนี้ก็จะหายไปเลย ชาวบ้านรุ่นปู่รุ่นยาย ทั้งนี้ทางพวกผมก็มีโครงการแต่ไม่ถึงเป็นกฎหมาย เพียงแต่จะทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักล้านนามากขึ้น แล้วก็จะทำแบบประเทศลาว โดยมัคคุเทศก์ก็อาสาสมัคร โดยต้องมีการอบรม อย่างเช่นคนขับรถไล่เลือกล้านนาตรงนี้เห็นไม่สมควรก็ควรปรับปรุง ควรหาสิ่งที่เอื้อให้ 8 จังหวัดภาคเหนือ ช่วยรักษาวัฒนธรรมของล้านนาเอาไว้ ซึ่งประเด็นที่น่าคิดคือเด็กรุ่นใหม่ของไทยไม่ได้เรียนรู้กับวัฒนธรรมของไทยหรือว่าล้านนาเอง

ความเห็นจากคุณศิริ สุขทรงศิลป์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือ เขต 2

เมื่อดูจากเอกสารคิดว่ายังมีกฎหมายอีก 2 ตัว ที่น่าจะเกี่ยวข้อง คือ พ.ร.บ. วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485 และ พ.ร.บ. โบราณสถาน โบราณวัตถุ พ.ศ. 2504 ซึ่งยังมีได้ศึกษาถึงตัว พ.ร.บ. อยากให้ไปดูว่าได้มีการแก้ไขหรือยัง หรือจากที่ได้ศึกษาจากผู้ที่มีประสบการณ์ได้เข้าไปร่วมแก้ไขตัว พ.ร.บ. ด้วย ซึ่งอยากให้ศึกษาว่าข้อไหนบ้างที่ได้แก้ไขแล้ว ทำให้ปัญหาหมดไป หรือเพิ่มปัญหามากขึ้น แต่น่าจะเป็นไปแนวโน้มว่าแก้ปัญหานั้นซึ่งโบราณวัตถุที่ขนย้ายออกไปจะเป็น

ของเลียนแบบ แต่เราจะสามารถรู้ได้อย่างไร ว่าเป็นของเลียนแบบหรือของจริงซึ่งเราน่าจะมีกฎหมายควบคุมสิ่งเหล่านี้อยู่

ประเด็นที่ 2 ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ดังที่เรียนในตอนต้นว่าแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ นั้นมีองค์ประกอบไปในทางธรรมชาติบ้าง หรือประวัติศาสตร์การพัฒนามากี่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายบ้าง

ความเห็นจากรองศาสตราจารย์ ดร. มานะ ชิตตะสังคะ

ปัญหาดังนี้ก็เห็นว่ามีกฎหมายที่เกี่ยวข้องเยอะมาก ซึ่งที่อาจารย์วิจัยเสนออยู่มี 2-3 ฉบับ ซึ่งในบางเรื่องก็จะกำหนดเป็นโซน ซึ่งในเรื่องการสร้างผังเมืองถ้ากำหนดแบบเป็นโซนก็จะทำได้ง่ายขึ้น ส่วนในเรื่องสิ่งแวดล้อมนั้นก็อาจจะเอาวัฒนธรรมเข้ามาช่วยด้วยอย่างเช่น ในเรื่องเขียงแสนที่ยกตัวอย่างมาอาจจะพบปัญหาในสิ่งแวดล้อมหรือเรื่องเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว นั้น แต่จะอย่างไรให้คนที่อยู่ในละแวกนั้นดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้นซึ่งออกเป็นกฎหมายแต่อาจจะเป็น พ.ร.บ. โดยมีให้เข้าไปขายของ หรือว่าจัดเป็นโซนให้ขายของเป็นโซนๆ ไป ถ้าใครเข้าไปขายของก็อาจมีบทลงโทษ

ความเห็นจากคุณหัสตินทร์ธร สองสมุทร ประชาสัมพันธ์ สมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

ในบางชุมชนอาจมีการอนุรักษ์ในบางพื้นที่ อย่างเช่นในจังหวัดพิษณุโลกทางรัฐบาลก็ตั้งงบประมาณ 400 ล้านบาท ซึ่งชาวบ้านที่อยู่แถวนั้นก็ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ละแวกแถวนั้น ซึ่งทางรัฐบาลก็จะเป็นพื้นที่พระราชทานก็จะเวนคืนพื้นที่ชาวบ้านก็ยินยอมก็จะออกแต่ทั้งนี้ก็จะมียกกฎหมายมาควบคุมมาพัฒนาสิ่งเหล่านี้ได้อย่างไรบ้าง

เดิมเคยมาเที่ยวที่สามเหลี่ยมทองคำเมื่อล่าสุดที่มาก็พบพระองค์ใหญ่ก็รู้สึกแปลกใจแต่ก็ไม่ได้คัดค้านอะไรก็เป็นที่น่าศึกษาต่อไปสำหรับคนรุ่นหลัง

ซึ่งพระดังกล่าวเป็นพระนวลันตือเพราะว่าแต่ก่อนอยู่ตรงกลางลุ่มแม่น้ำโขงมีการสร้างวัดขึ้นมา 1 วัดซึ่งใหญ่มากขนาดว่ามีคนยืนตรงไล่พระแล้วเอื้อมมือขึ้นไป มือจะถึงปลายหู พระพุทธรูปองค์นั้นพอดี คือพระใหญ่มากซึ่งต่อมามีการไหลเชี่ยวของแม่น้ำแรงมากทำให้วัดและพระพุทธรูปหายไป ซึ่งทางเชียงรายก็ได้ทำการค้นหาเพราะเป็นพระพุทธรูปที่ใหญ่ที่สุด และมีอายุกว่าสองพันกว่าปีแล้ว แต่ยังค้นพบไม่เจอ เลยได้ก่อสร้างพระพุทธรูปขึ้นมาแทนโดยใช้ชื่อเดียวกัน คือพระพุทธรูปนวลันตือซึ่งมีแผนว่าจะสร้างสององค์คือฝั่งลาวและฝั่งไทยแต่ปัจจุบันได้สร้างที่

ประเทศไทยที่ฝั่งเชียงแสน ซึ่งมีความเห็นเป็นสองประการคือ พระนวล้านตื้อนั้นคือ ว่าถ้าไม่จมน้ำ
อยู่ในแม่น้ำส่วนหนึ่งของไทยก็ต้องลอยไหลไปกว่าที่จะค้นพบ

ความเห็นจากนายอุดม อ่อนนวล ผู้อำนวยการ สำนักงานท่องเที่ยว กีฬา และ
นันทนาการ จังหวัดเชียงราย

ในเรื่องของสภาพแวดล้อมที่ถูกทำลายหรือสิ่งแวดล้อมนั้นเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
นั้นซึ่งพัฒนาเป็นเขตอุทยานแห่งชาติก็หลายแห่งมีการควบคุมเรื่องต่างๆ ในเรื่องแหล่งท่องเที่ยว
ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วการเข้าไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใดก็ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของพื้นที่
ก่อนจึงจะได้เข้าไปพัฒนาได้ สรุปแล้วไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมหรือใหม่ ต้อง
ได้รับความยินยอมจากหน่วยราชการนั้นๆ ปฏิบัติตามกฎหมายนั้น

สิ่งแวดล้อมนั้นประกอบด้วยนัยของอากาศ เสียง และน้ำแต่โดยเนื้อแท้จริงๆ แล้วใครเป็น
ผู้ปฏิบัติและได้เข้าไปดูแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นหรือเปล่า ซึ่งหลายๆ ที่เช่นลุ่มแม่น้ำโขงนั้นเราจะควบคุม
ได้แค่ไหน เช่น ร้านอาหารแถวนั้นก็มีการระบายของเสียลงไปในแม่น้ำ

ดังนั้นมีกฎหมายหลายๆ ตัวที่ใช้ได้ทำอย่างไรถึงจะใช้กฎหมายนั้นได้ เช่น การทำน้ำเสีย
นั้นก่อนทิ้งลงไปทำให้เป็นน้ำดีก่อนจะทำได้ไหม โดยเฉพาะชุมชนจะคอยช่วยดูแลพัฒนานั้นได้
ไหม

ความเห็นจากร้อยตำรวจเอกอุทิศ ว่องไว พนักงานสอบสวน (สบ ๑) ผ.๙ กก.๓ บก. ทท.

กฎหมายเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติแต่ในบางครั้งซึ่งตนนั้นได้ไปศึกษาเรื่องโบราณสถาน
โบราณวัตถุเป็นช่วงที่กำลังประชุมเรื่องเศรษฐกิจชายแดนได้ไปคุยกันเพราะฉะนั้นปัญหาที่แท้จริง
คือเรื่องปากท้องไม่ใช่เรื่องกฎหมายเพราะฉะนั้นกฎหมายในบางครั้งก็เป็นเรื่องที่ว่าคนจะนำไป
ปฏิบัติหรือไม่

ที่ Night plaza ที่ใช้เลรินหล่อเป็นพุทธรูปคนไทยจะไม่ซื้อแต่ชาวต่างชาติก็ซื้อนำไปไว้ใน
ห้องน้ำซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ควรมีขึ้นเพราะมันเป็นจิตสำนึกของคนว่าจะนำไปใช้หรือไม่

ความเห็นจากคุณศิริ สุขทรงศิลป์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือ เขต 2

บางทีการใช้กฎหมายนั้นมีขึ้นอยู่ที่ผู้ปฏิบัติมากกว่าแต่ถ้าเราให้ความสนับสนุนเขาไป
ในทางที่ถูกต้องก็จะนำเอากฎหมายไปพูดหรือไปอ้างแต่อย่าตั้งเงื่อนไขให้เขาปฏิบัติแต่แนะนำให้
เขารู้ถึงเพื่อเป็นการรักษาให้คงอยู่ในสภาพที่น่าเที่ยวต่อไป

บางครั้งแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ซึ่งบางกรณีเราจะไปสร้างอะไรก็คงต้องดูว่ามีปัญหา
มากน้อยแค่ไหนก็ลองตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบว่ามีความเหมาะสมแค่ไหนที่จะสร้างในกรณี
คือถ้าการบังคับใช้กฎหมายนั้นก็คงเป็นเรื่องของจิตสำนึกมากกว่าซึ่งเราก็พบว่าประชาชนนั้นจะ
ตอบตรงข้ามกับที่เราต้องการเพราะใช้ความรู้สึกมากกว่าข้อเท็จจริงและนี่ก็เป็นเบื้องต้นที่จะนำไป
แก้ไข

ซึ่งตรงนี้ก็ยังมีหลายแห่งที่จะต้องศึกษาว่าแหล่งท่องเที่ยวเดิมหรือแหล่งท่องเที่ยวใหม่ซึ่ง
บุคคลที่รู้จักก็คือประชาชนในแหล่งนี้เพราะฉะนั้นในการพัฒนานี้ก็ดูว่ามันสอดคล้องกันกับกฎหมาย
หรือไม่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติก็มีการใช้อย่างไม่จำกัดทางเชิงรายได้ทางฝั่งอันดามันมี
การท่องเที่ยวได้แค่หกเดือน อันนี้สืบเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อม ดังนั้นผู้ที่ทำที่มีนักท่องเที่ยวจำนวน
เป็นหมื่นๆ ในช่วงหน้าหนาวอาจจะมีการทำให้แผ่นดินหรือภูเขาไร่ไร่ได้ ดังนั้นน่าจะมีกฎหมาย
ควบคุมว่าปีหนึ่งน่าจะมีคนขึ้นไปได้ปีละกี่คน

แต่ถ้าเราจริงจังเกี่ยวกับสภาพกฎหมายสิ่งแวดล้อมนั้นก็ทำให้สภาพแวดล้อมนั้นดีขึ้น
ได้ทั้งนี้ไม่ใช่เฉพาะทางด้านกฎหมาย แต่เป็นเรื่องของการบริหารจัดการซึ่งควรที่จะมีมา
ควบคุมดูแลกฎหมายอีกที ซึ่งบริหารจัดการมีกฎหมายอะไรที่จะเข้ามาควบคุมดูแลได้บ้าง ซึ่งเมื่อดู
แล้วมันเชื่อมโยงกัน

อยากให้มีการปิดปรับปรุงอย่างที่ว่าอาจารย์ว่าแต่มันก็ต้องมองไปเรื่องการตลาดว่าในช่วง
หมดฤดูกาลท่องเที่ยวก็พยายามทำอะไรให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามา ซึ่งดูแล้วมันขัดกันซึ่งดังนี้
ในช่วงท่องเที่ยวอาจจะดูตรงที่ว่าในหนึ่งสัปดาห์จะมีการให้ขึ้น ภูเขาที่วันมากกว่าการปิดปรับปรุง
ซึ่งถ้าเราเน้นไปเรื่องการบริหารจัดการ

ในการจัดการหรือว่าปรับปรุงกฎหมายนั้นซึ่งปัญหาส่วนหนึ่งนั้นก็เป็นเรื่องของ
ผลประโยชน์เวลาที่มีช่วงท่องเที่ยวคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องก็เป็นพวกที่พักโรงแรม ร้านอาหารเมื่อพวกไม่
มีส่วนเกี่ยวข้องก็จะได้สนใจใดๆ ส่วนคนที่เกี่ยวข้องก็มองไปในด้านของผลประโยชน์มากกว่า
ดังนั้นก็น่าจะให้องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดในชุมชนนั้นเข้ามา
เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาปรับปรุงกฎหมายในชุมชนนั้นๆ ทั้งนี้ก็น่าจะเป็นแนวทางเบื้องต้นในการ
ปรับปรุงพัฒนา

ความเห็นจากคุณสมเกียรติ ชื่นธีระวงศ์ นายกสมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

ประเด็นที่ 3 ปัญหาเรื่องการเข้าออกประเทศหรือเรื่องการผ่านแดน

ภูมิศาสตร์ในจังหวัดเชียงรายเราดีที่สุดเพราะเรามีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน
ถึง 3 ประเทศ แต่เรายังไม่ได้นำจุดนี้ขึ้นมาแต่เป็นการต่างคนต่างทำจึงไม่ทำให้การพัฒนาได้ดังนี้

ถ้าเป็นปัญหาในการที่ลักลอบเข้ามาในประเทศนั้น เช่น คนพม่าสามารถเข้ามาอยู่ในประเทศไทยได้ 14 วัน เช่น

1. คนจีนก็ลักลอบเข้ามาได้ผ่านเข้ามาทางพม่าและลักลอบเข้ามาในประเทศไทยซึ่งไม่รู้ว่าจะเข้ามาได้อย่างไร ซึ่งกฎหมายก็สืบไม่ได้เพราะเป็นภาษาพม่าซึ่งบริษัทในประเทศไทยก็ทำกันคือเข้าไปในพม่าได้ก็เปลี่ยนเสื้อผ้าแล้วข้ามประเทศไปเมืองจีน ซึ่งอันตรายมากเพราะว่าตายไปก็สาบสูญ ซึ่งตัวผมเองก็เคยทำแบบนี้ โดยคนลาวพาผมไป และไม่มีการตรวจเลยปัจจุบันนี้ยังมีคนทำต้องหามาตรการในการควบคุม

2. การเดินทางไปมาหาสู่ในแต่ละภูมิภาคควรทำอย่างไร ผมมีความคิดว่าการทำโครงการ One stop service น่าจะเป็นสิ่งที่ดี มีใจความว่า การไปมาหาสู่ก็จะเจอคนจีนโดยให้มีการแก้ไขโดยเข้ามาโดยให้คนจีนเข้ามาได้เฉพาะช่องนี้เท่านั้นโดยเก็บภาษี 18 เหรียญคือควบคุมว่าวันต่อวันจะไปไหนบ้างถ้าไม่ไปก็ให้กลับประเทศไปเลย

เมื่อเขาเสียภาษีก็จะเป็นการยากที่จะต้องเสียเงินก็เริ่มจะเป็นปัญหาในการแก้ไข แต่เมื่อมองมาที่จังหวัดเชียงรายภาคเหนือมันก็เริ่มเป็นปัญหาคือถ้าเราทำ One stop service ในการท่องเที่ยวจะได้ใหม่ 4 แห่ง คือ แม่สาย เชียงของ เชียงแสน และสนามบิน โดยเก็บภาษีไปเลย โดยภาคเอกชนเข้าไปตรวจสอบว่า มีบริษัททัวร์รับรองหรือเปล่า ซึ่งเป็นการตรวจสอบทั้งหมดเลย อาจจะทำเป็นจุดพักของนักท่องเที่ยวก่อนที่จะเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยซึ่งจะทำให้การท่องเที่ยวนั้นเป็นเรื่องเป็นราวไปเลย ก็จะสามารถจัดระเบียบการท่องเที่ยวได้เลย ง่ายและสะดวกคนที่เข้าออกนอกประเทศมีหลายลักษณะทั้งในรูปแบบนักท่องเที่ยวหรือลักลอบเข้าเมือง หรือธุรกิจการค้า เพราะฉะนั้นก็ต้องมีกฎหมายควบคุมต่างๆ ส่วนผู้ใหญ่ในเชียงรายก็ไม่ได้นิ่งดูดาย ซึ่งปัญหาอยู่ในเรื่องความมั่นคงของประเทศเราได้ประมวลข้อตกลงของประเทศต่างๆ ซึ่งในประเทศพม่านั้นก็ตั้งแต่ 6-7 ปีมาแล้วได้ทำข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านหลายฉบับเช่นกัน เช่นนี้ในกฎหมายต่างๆ ก็มีอยู่แล้ว

ความเห็นจากร้อยตำรวจเอกอุทิศ ว่องไว พนักงานสอบสวน (สบ ๑) ผ.๙ กก.๓ บก. ทท.

ทางตำรวจท่องเที่ยวก็ได้ทำในเรื่องท่องเที่ยวมามาก ซึ่งผมบอกว่าตัวที่เกี่ยวข้องโดยตรงคือ พระราชบัญญัติตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งเรื่อง One stop service ก็ได้มีการพูดถึงตั้งแต่ชั้นชั้นล่างถึงรัฐบาล คือถ้าปล่อยในมีคนเข้าเมืองมาง่าย หรือว่าสะดวกนั้นก็จะเป็นการลักลอบเข้าเมืองง่ายๆ ซึ่งปัจจุบันทางประเทศเราก็พยายามปรับปรุงแก้ไขอยู่แล้ว ซึ่งทางด้านแม่สายก็มีการตรวจสอบลายนิ้วมือ เป็นต้น ซึ่งปัญหาการเข้าออกของไทยได้มีการอะลุ้มอล่วยกันมาก แต่การที่

จะให้ประเทศข้างบ้านเป็นเหมือนทางยุโรปนั้นก็ค่อนข้างยาก เพราะสกุลเงินก็ต่างกัน อีกทั้งกฎหมายบางฉบับก็ยังไม่รวมกันไม่ได้

ความเห็นจากคุณหัสตินทร์ธร สองสมุทร ประชาสัมพันธ์ สมาคมการท่องเที่ยวจังหวัด เชียงราย

โดยส่วนตัวแล้วเป็นสื่อมวลชนก็ต้องพูดไปในแง่สื่อมวลชน ซึ่งแบ่งแยกหัวข้อออกมาอาจไม่ตรงกับที่แบ่งแยก ซึ่งต้องตีความปัญหาและหาแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งไม่อยากให้การวิจัยเป็นเพียงตำรา ขอให้เป็นอาวุธเพื่อให้มีการท่องเที่ยวที่ดีต่อไป

ปัญหาคือ

1 การจดทะเบียนการนำเที่ยวอย่างถูกต้อง คือ ทำอย่างไรให้ถูกต้อง ทั้งบริษัททัวร์ มัคคุเทศก์ นั้นถูกต้องหรือไม่ รวมทั้งความประพฤติของมััคคุเทศก์เองต้องประพฤติตามวิชาชีพ

2. ปัญหาวิธีการตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งทางนี้ท่านนายกฯ ก็ได้พูดมาแล้วก็จะไม่ขอพูดซ้ำอีก

3. ระเบียบปฏิบัติต่อสถานที่ประเภทต่างๆ สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาคือเรื่องความสะดวก เป็นผลกระทบให้โบราณสถานและโบราณวัตถุถูกทำลาย การลักขโมยก็บังเกิดขึ้นเช่นกัน ยิ่งเก่ายิ่งแก่ก็ยิ่งหายกันมากขึ้น ซึ่งของบางอย่างอาจมีคุณค่าทางวัตถุ ถ้าอ่านข่าวดู พระโบราณและวัตถุโบราณ ซึ่งกฎหมายเรื่องการลักขโมยก็มีอยู่และ ถ้ามีกฎหมายควบคุมดูแลความปลอดภัย ซึ่งเป็นการทำลายการท่องเที่ยวอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์

เชียงรายในช่วงฤดูร้อน ก็จะมีหมอกกลงแต่ไม่ใช่หมอกจากธรรมชาติเป็นหมอกของการเผ่า ป่าตรงนี้ก็ต้องมีกฎหมายมาควบคุม

กฎหมายเกี่ยวกับสถานบริการ สถานเริงรมย์ โรงแรมและที่พัก ปัญหาทางกฎหมายคือ เวลาเปิดและเวลาปิด คือถ้าอยู่ในหารควบคุมปิดตีสอง ถ้าไม่อยู่ในหารควบคุมปิดเที่ยง แต่ปกติก็เลยตีสอง แต่เวลาเปิดปิดก็ยังไม่ชัดเจน อาชญากรรมก็เกิดในสถานเริงรมย์ ซึ่งพวกที่ไปเที่ยวก็เป็นอันตราย ฆ่าฟันกันก็มี พวกค้าขายยาเสพติด ถ้าเข้ามาเพื่อค้าขายทำให้เกิดวิสามานยนการ ซึ่งอาจมีการค้าประเวณีเด็กด้วย ทั้งในเรื่องการฆ่าประเวณีระหว่างทางชายแดนด้วยกัน ซึ่งตำรวจท่องเที่ยวก็เข้ากวาดขันเรื่องนี้ด้วย

4. ปัญหาเรื่องการขอใบประมาณการท่องเที่ยวมี 4 ประการ คือ

1) ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณการท่องเที่ยวนั้นก็ยังมีแต่ตัวเลขแต่เงินไม่ค่อยมา

2) ส่วนงบอีกตัวคืองบของผู้ว่า CEO ซึ่งถ้ามีงานสำคัญก็เบิกได้เลย

3) งบประมาณการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีโครงการของงบประมาณแต่เอาเงินมาใช้ไม่ได้เพราะไม่ทราบว่าจะเอางบท้องถิ่นมาทำอะไร

ความเห็นจากคุณศิริ สุขทรงศิลป์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือ เขต 2

ประเด็นที่ 4 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองนักท่องเที่ยว

การปฏิบัติก็มีหลายเรื่องคือการซื้อของ เช่น อัญมณีไม่ได้สินค้าจริงเป็นต้น เพราะไม่สามารถตรวจสอบได้ แต่ถ้าเป็นของทางต่างประเทศสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งมาตรฐานเช่นนี้ก็เกี่ยวกับกฎหมายหลายๆ ตัว

ในฐานะผู้ประกอบการคือเรื่องใบอนุญาตซึ่งมีอยู่ 4 ประเภทคือ

1. inbound
2. outbound
3. domestic
4. เฉพาะพื้นที่

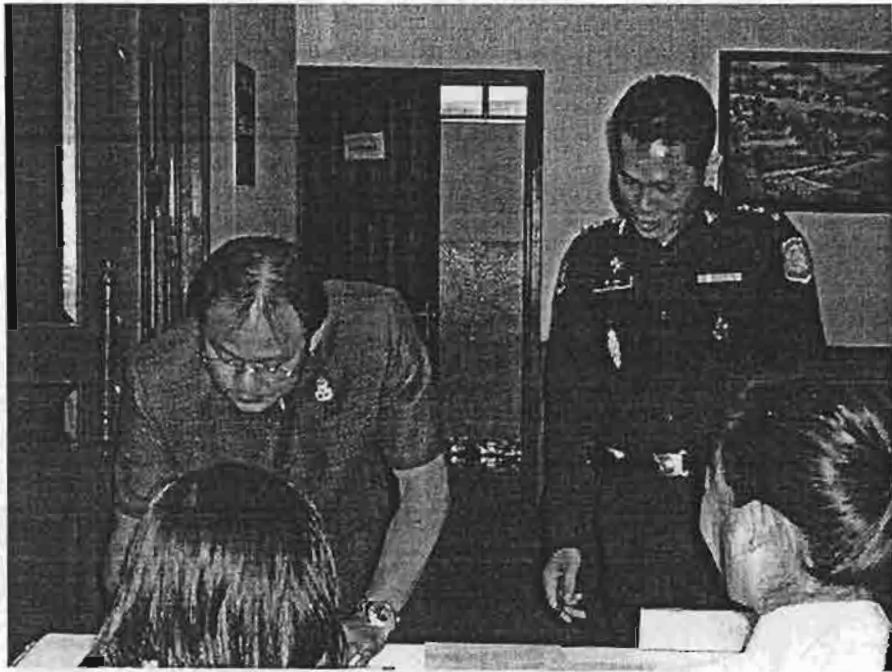
ทำไมผู้ประกอบการไม่อยากจะจดทะเบียนเพราะเวลาจดทะเบียนสรรพากรก็เข้ามาเก็บข้อมูลหลายเรื่อง ซึ่งถ้าไม่จดทะเบียนก็ไม่ต้องเสียอะไรเลย ซึ่งเข้าใจในแง่ที่ว่าทำผิดแล้วได้ดี ดังนั้นก็ต้องมีทางออกให้กับผู้ประกอบการที่จะไม่ถูกเอาเปรียบเป็นต้น

ซึ่งอันที่จริงมีกฎหมายบังคับให้อยู่แล้วในทุกปัญหาแต่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้นก็ต้องหามาตรการมาควบคุมอย่างจริงจังมากกว่า

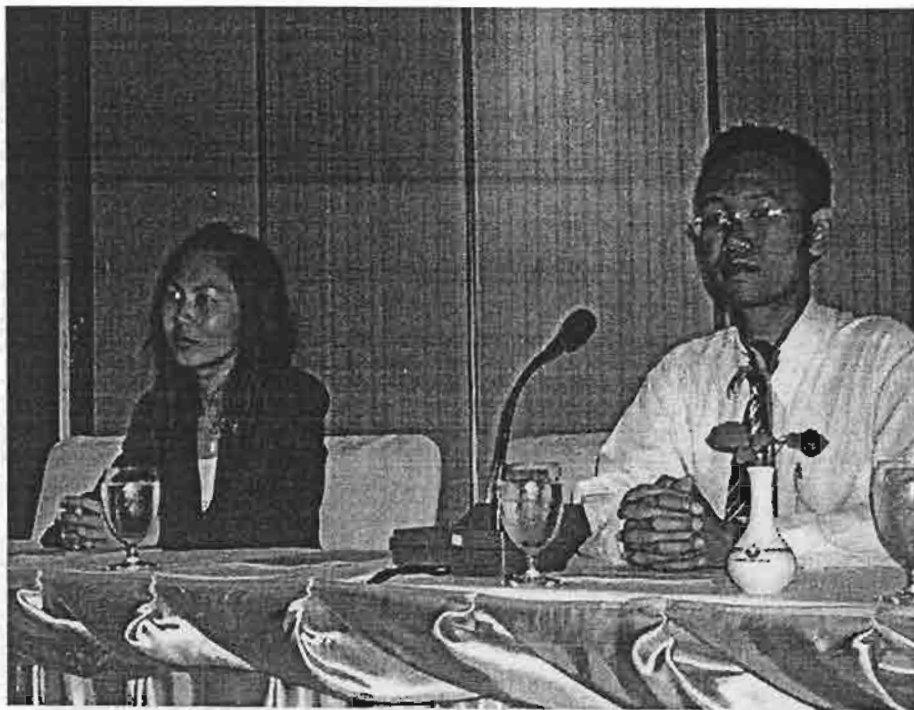
ภาคผนวก จ. ภาพประกอบการสัมมนา

ภาคผนวก จ. ภาพประกอบการสัมมนา

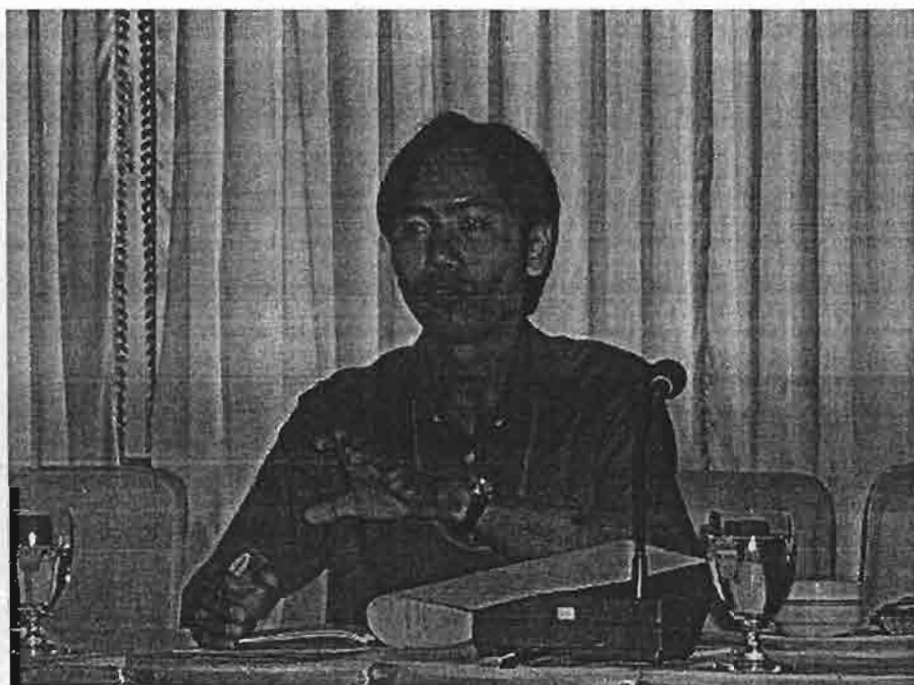
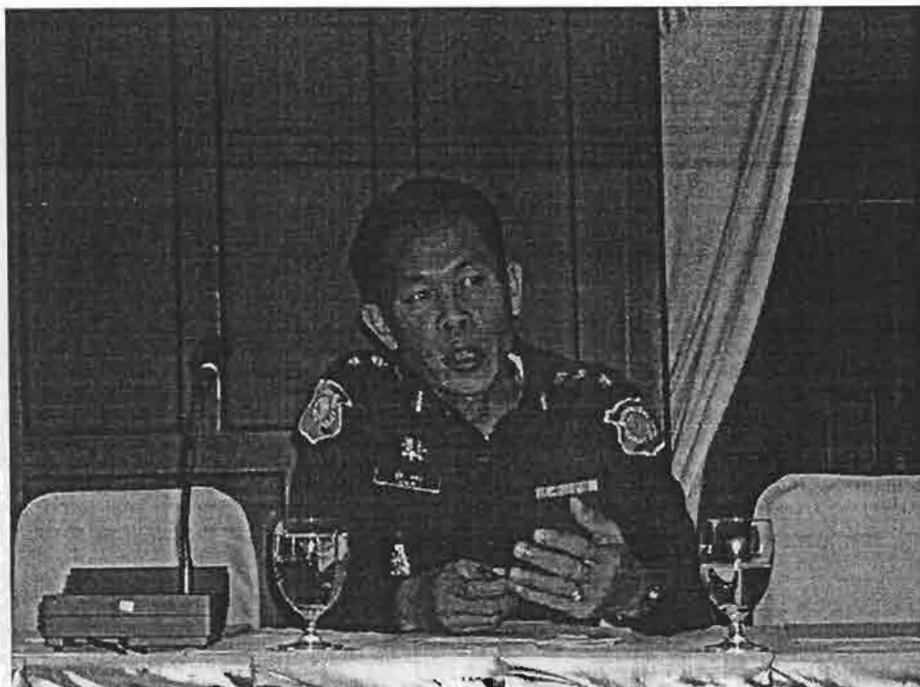

ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย

อารีรัตน์ โกสिति

Areerat Kosit

ตามร คำไตรย์

Damon Kamtrai

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

Mae Fah Luang University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายประเภทด้วยกัน อาทิเช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนสถานที่สำคัญ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและหัตถกรรม รวมทั้งงานศิลปะจากกลุ่มศิลปินทั้งหลาย จากสิ่งต่างๆ เหล่านี้ นับได้ว่าจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพที่สูงในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ทางด้านการท่องเที่ยวแก่จังหวัดเชียงราย

อย่างไรก็ตาม จากกระแสการหลั่งไหลของบรรดานักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดเชียงราย ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการและมีการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านต่างๆ ตามมา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานของอาหารหรือสินค้าที่ขายแก่นักท่องเที่ยว ปัญหาการก่อสร้างอาคารสถานที่ต่างๆ ซึ่งไม่เป็นระเบียบ ทำให้บดบังทัศนียภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบการขนส่งมีการโกงราคาค่าโดยสารแก่นักท่องเที่ยว ปัญหาความเสื่อมโทรมที่จะเกิดจากแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาการจัดการกับขยะมูลฝอยหรือน้ำเสียจากสถานบริการหรือโรงแรมต่างๆ รวมถึงปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ดังนั้น เพื่อที่จะขจัดปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันและรวมทั้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงสภาพปัญหาและมาตรการ

ทางกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่สามารถนำมาใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะสามารถ
เพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่อไปในอนาคต

Abstract

The purpose of this research was studied the problems concerning to tourism management of Chiang Rai Province as there are different places for serving touring management in Chiang Rai province such as Tropicana forests, beautiful Kok River, Mae Korn waterfall as the most and unique spectacular natural places, the historic and religious resources and cultural and handcraft centers. These are the crucial features that engine this province to meet a highest capacity for both of in-bound and out-bound tourism.

However, the significant changes in Chiang Rai are an unexpected outcome from the dramatic growth in touring. This is because the negative impact in the rapid extension from the city to the rural remote areas and the local people's way of life. The most crucial problems usually caused from the above phenomena are such as foods and souvenirs for feeding the touring industry tending to be under the standards, the constructions are possibly out of order diluting the fantastic not follow the good ways of business, the recession in renovation and improvement of touring spectacular places, transportation systems can clearly not follow the good ways of business, the recession in renovation and improvement of touring places, poor ways of sewing and cleaning systems, and including the problems of government agencies that may lead a huge obstacle for growing this type of business. Thus, for solving those problems which have been occurred since the early stage of this industry and revering the concerning points that may be issued in the near future, the study on the referred topics are to be required and necessary, so as to, the effective ways of measurements and relating laws and regulations for driving this industry into the suitable and effective track must be pointed

out. As a result, the study may bring about a great solution for contributing capacity in tourism industry for this province, Chiang Rai.

คำนำ

จากจุดเริ่มต้นของคณะผู้วิจัยที่ได้เห็นทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย คณะผู้วิจัยจึงเกิดคำถามขึ้นว่าเหตุใดในบางพื้นที่ท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่มีทัศนียภาพงดงามจึงยังไม่ค่อยมีคนไปเที่ยวเท่าไรนัก แต่ในบางพื้นที่ก็มีคนท่องเที่ยวมากจนเกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย จึงเกิดแนวคิดว่าจะมีการศึกษาว่าจังหวัดเชียงรายมีปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวอย่างไรหรือไม่เนื่องจากจังหวัดเชียงรายมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ดีมากมาย หากมีการพัฒนาที่ดีย่อมทำให้การท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายสามารถดำเนินไปได้ อย่างประสบผลสำเร็จ จึงทำการตั้งสมมติฐานว่า จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ดีแต่ยังขาดมาตรการจัดการที่ดีจึงทำให้เกิดปัญหา จึงควรที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไข โดยคณะผู้วิจัยมุ่งเน้นไปที่การศึกษาถึงแนวทางของกฎหมายเป็นสำคัญ

หลังจากที่คณะผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวใน จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องหลายเรื่อง ก็พบว่าไม่มีส่วนที่วิเคราะห์ถึงปัญหาทาง กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยตรง โดยมากมักจะเป็นรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยวโดยรวมของประเทศไทยเสียมากกว่า หรือในบางส่วนก็เป็นการวิจัยเกี่ยวกับปัญหา การท่องเที่ยวในบางพื้นที่ซึ่งไม่ได้กล่าวถึงเรื่องปัญหาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายโดยตรง ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยข้อมูลขั้นต้นบางส่วนที่พอจะเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย และทำการทดสอบข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารดังกล่าวด้วยการประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งก็พบว่าแท้จริงแล้วจังหวัดเชียงรายค่อนข้างมีปัญหากับการจัดการ ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายมากพอสมควร ทั้งในเรื่องของการผ่านแดน การคมนาคมขนส่ง และ ปัญหาเกี่ยวกับการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ฯลฯ โดยในส่วนของวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่ง คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลซึ่งเกี่ยวข้องกับปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการ ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย โดยการประชุมระดมความคิดเห็นกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ

ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย และข้อมูลสถิติภูมิจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ทั้งในส่วนของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และมาตรการเชิงยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย โดยในส่วนของกรณีศึกษาข้อมูลนั้น คณะผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เปรียบเทียบกับความเห็น และข้อเท็จจริงที่ได้จากผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน

จากการศึกษาวิจัยทั้งหมด คณะผู้วิจัยพบว่าสภาพกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย มีค่อนข้างเพียงพออยู่แล้ว ซึ่งประกอบด้วยพระราชบัญญัติหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การรักษาโบราณสถาน และอื่นๆ ฯลฯ แต่สิ่งที่เป็นปัญหาไม่ใช่การขาดกฎหมายแต่เป็นในส่วนของ การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย โดยการแก้ไขปัญหานั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือของคนในชุมชน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยกำหนดเป็นนโยบายและมาตรการจากภาครัฐที่ชัดเจนและปฏิบัติได้จริง โดยประสานประโยชน์กันทั้งฝ่ายเอกชนและรัฐ จะทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐานดีกว่าการที่จะพิจารณาเฉพาะเรื่องกฎหมายอย่างเดียว อย่างไรก็ตามมาตรการทางกฎหมายที่ดีซึ่งมีอยู่แล้วก็จะช่วยให้การท่องเที่ยวประสบผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้นหากมีการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน และแนวทางในการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะผู้วิจัยก็พบว่าจังหวัดเชียงรายมีการทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรมอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามยังมีความคิดในบางส่วนที่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายเสนอมาว่าหากมีการพัฒนา ก็จะเป็นการดียิ่งขึ้น เช่น แนวทางในการจัดการกับจุดที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้เป็นระบบ One Stop Service เช่น ระบบการตรวจตราผ่านแดนที่สะดวกรวดเร็ว และช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น หรือในกรณีที่นักท่องเที่ยวประสบปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวก็สามารถที่จะได้รับการช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที ไม่เป็นการยุ่งยาก โดยสามารถติดต่อประสานงานกับหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่เกี่ยวข้องเพียงครั้งเดียว ฯลฯ สิ่งเหล่านี้มิใช่มาตรการทางกฎหมาย แต่เป็นการอำนวยความสะดวกเพื่อให้กฎหมายสามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้อย่างเป็นระบบ และเกิดความยุติธรรมมากยิ่งขึ้น หากเราสามารถจัดการระบบการท่องเที่ยวได้โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ก็จะส่งผลโดยตรงต่อการบังคับใช้กฎหมายที่จะช่วย

อำนาจประโยชน์มากยิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีจำเป็นต้องมีการแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่
และคืออยู่แล้วให้เป็นการรื้อนายและยากลำบากแต่อย่างใด

ภาคผนวก ข. ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล นางสาวอารีรัตน์ โกสิทธิ์

Miss Areerat Kosit

คุณวุฒิ นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

Mae Fah University

สถานที่ติดต่อ สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เลขที่ 333 หมู่ 1 ตำบลท่าสุต

อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

หมายเลขโทรศัพท์ 053-916865

หมายเลขโทรสาร 053-916857

E-mail : areerat.kosit@hotmail.com

ประสบการณ์ทางด้านวิจัย

ผู้ช่วยวิจัย โครงการศึกษารูปแบบองค์กรและร่างกฎหมายจัดตั้งองค์กรบริหารจัดการการท่องเที่ยว หมู่เกาะช้างและพื้นที่เชื่อมโยงอย่างยั่งยืน

ระยะที่ 1 จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวหมู่เกาะช้างและพื้นที่เชื่อมโยง

ระยะที่ 2 จัดทำร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่พิเศษเพื่อเป็นกฎหมายแม่บทสำหรับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษหมู่เกาะช้าง และพื้นที่เชื่อมโยงและพื้นที่อื่นๆ ของประเทศ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล นายดามร คำไตรย์

Mr. Damon Kamtrai

คุณวุฒิ นิติศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

Mae Fah University

สถานที่ติดต่อ สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เลขที่ 333 หมู่ 1 ตำบลท่าสูด

อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

หมายเลขโทรศัพท์ 053 - 916865

หมายเลขโทรสาร 053 - 916857

E-mail : eusubio_dk@yahoo.com

ประสบการณ์ทางด้านวิจัย

ผู้ช่วยวิจัย โครงการการสำรวจและประเมินหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาในระดับอุดมศึกษา